

EDITORIAL

Les notícies que ens arriben de tot el món ens indiquen clarament que el Regne de Déu —regne de pau, amor i justícia— és encara molt lluny. Les guerres —a l'Iraq, a Israel i a tants altres llocs— la fam i la malaltia al tercer món, i també el terrorisme solen ser plat de cada dia als mitjans de comunicació. I això sense comptar amb el quart món —els immigrants i els pobres de casa nostra—. Els cristians estem convocats a construir el Regne sense defallir encara que sapiguem que del tot no l'arribarem a assolir fins a la fi dels temps. Però no podem negar que sovint, davant de tant greus problemes, podem caure en la temptació de la desesperança.

D'altra banda, al nostre país, des del maig passat fins al proper juny, els ciutadans i les ciutadanes haurem estat convocats quatre vegades a les urnes. Hem d'estar satisfets que les eleccions siguin un costum normal i periòdic. Les eleccions són, sens dubte, la gran festa de la democràcia i una celebració explícita de la llibertat. Els cristians som invitats a participar-hi en el marc de la nostra fe d'una manera conscient. També és cert, però, que els períodes electorals tenen una cara negra: la crispació social. Massa sovint els polítics, per obtenir el vot, recorren a la desqualificació personal, a la insinuació morbosa o fins i tot a l'insult. I el que és pitjor: davant d'algunes posicions oposades —i això en l'àmbit del territori espanyol és una ferida que s'engreixa— els homes en el poder es neguen a assegurar a parlar-ne. Creiem que això no és bo.

Des del número 7 de la revista "Poblet", que apareix pels volts del Nadal i de l'Epifania del Senyor, voldríem aportar el nostre gra de sorra per la pau social i contra la crispació, per la lectura silenciosa i reflexiva en una societat de soroll i presses, per posar a la disposició dels homes i dones de bona voluntat una proposta de diàleg, serenor i d'esperança, contra la prepotència, la crispació i el derrotisme. L'espiritualitat monàstica en general, i Poblet en particular, ens hi inviten. Un cop més, en aquests dies, celebrem que Déu és entre nosaltres fet nen de bolquers i que s'ha manifestat, en la popular diada dels Reis, a tot el món sense exclusions. I sant Pau en rebla el missatge de forma aclaparadora: *estimar és l'única llei*.

En aquest número, com podreu observar, hem introduït algunes modificacions en l'organització del contingut amb la intenció de facilitar-ne la lectura i hem incrementat la dimensió espiritual. També estrenem nou director. Els qui fem la revista volem agrair al professor Norbert Bilbeny la tasca feta fins ara i desitgem al nou director, el professor Cristòfol-A. Trepat, tota mena d'encerts.

I aprofitem, finalment, l'avinentesa, per desitjar a tots els nostres lectors i lectores un bon any. Que el Senyor ens hi faci veure la claror de la seva mirada!

LES PROVOCACIONS DE DÉU...

*Senyor, sobirà nostre
Jo dic: "Què és l'home, perquè te'n recordis?
Què és un mortal, perquè el tinguis present?"
(Salm 8)*

Escriu un teòleg cistercenc contemporani i amic íntim de sant Bernat: *Les teves meravelles (tua amabilia) surten a l'encontre de qui et desitja: et manifesten, et revelen, t'ofereixen des del cel i la terra, mitjançant tota criatura, oh Senyor, amable i digne d'adoració en totes les coses. Aquestes criatures, com més et manifesten i t'anuncien, i et proclamen com a digne de tot amor, tant més ardentment et fan desitjable...¹*

Déu ens provoca. Déu amor, ens provoca. Déu provoca l'home per mitjà de les seves criatures. Han estat sensibles a aquesta presència poetes com Joan Maragall al seu Cant Espiritual:

Si el món ja és tan formós, Senyor, si es mira / amb la pau vostra a dintre de l'ull nostre, / què més ens podeu dar en una altra vida?!

També un místic com sant Joan de la Creu ha percebut aquesta provocació de l'Inefable. Així ens ho ha expressat en el seu Càntic Espiritual (estrofa 5):

*Mil gracias derramando
pasó por estos sotos con presura,
e yéndolos mirando,
con sola su figura
vestidos los dejó de hermosura.*

Sant Francesc d'Assís també ens la mostra en el seu Càntic de les Criatures.

Però com si Déu no en tinguéssis prou

LAS PROVOCACIONES DE DIOS...

*Señor, dueño nuestro
¿qué es el hombre, para que te acuerdes de él,
el ser humano, para darle poder?
(Salmo 8)*

Escribe un teólogo cisterciense contemporáneo y amigo íntimo de San Bernardo: *Tus maravillas (tua amabilia) salen al encuentro de quien te desea: te manifiestan, te revelan, te ofrecen desde el cielo y la tierra, a través de toda criatura, oh Señor, amable y digno de adoración en todas las cosas. Esta criaturas, cuanto más te manifiestan y te anuncian, y te proclaman como digno de todo amor, tanto más ardientemente te hacen deseable...¹*

Dios nos provoca. Dios amor, nos provoca. Dios provoca al hombre por medio de sus criaturas. Han sido sensibles a esta presencia poetas como Maragall en su Canto Espiritual:

Si el mundo es tan hermoso, Señor, si se mira con tu paz en nuestra mirada, qué más nos puedes dar en otra vida...

Lo han sido también místicos como San Juan de la Cruz quien ha percibido esta provocación del Inefable y la ha expresado en su Cántico Espiritual (estrofa 5):

*Mil gracias derramando
pasó por estos sotos con presura,
e yéndolos mirando,
con sola su figura
vestidos los dejó de hermosura.*

O San Francisco de Asís, que nos la muestra en su Càntic de les Criatures.

Però com si a Dios le supiera a poco esta provocación, viene Él mismo en per-

amb aquesta provocació ve Ell mateix en persona a provocar l'home. ¿Què té l'home que fa que Déu mateix vingui en persona a provocar-lo? Ha escrit un filòsof: *Si Déu s'ha encarnat, aleshores és que no hi ha res de més gran en la creació que l'home.* O aquell poema famós: *¿què tinc, oh Déu, que la meua amistat procura...?*

I encara ho subratlla amb més èmfasi l'Escriptura:

Investiga el passat, les èpoques que t'han precedit, d'ençà que Déu va crear la humanitat sobre la terra. Demana d'un cap a l'altre del món, a veure si mai ha succeït un fet tan gran, si s'ha sentit mai res de semblant. ¿Hi ha cap poble que hagi sentit la veu de Déu que li parlava des del mig del foc, com tu l'has sentida...? Per instruir-te, t'ha fet sentir des del cel la seva veu, aquí a la terra t'ha fet contemplar el seu foc immens i tu l'has escoltat... (cf. Dt 4,32ss)

Les paraules d'aquest Déu, aquí a la terra, són paraules de foc, provocadores. Si fem un recorregut per l'Evangelí hi trobem:

Ja sabeu que es va dir: estima els altres, però no estimis els enemics. Doncs jo us dic: estimeu els vostres enemics. Així sereu fills del Pare que fa sortir el sol sobre bons i dolents... (Mt 5, 43)

Però si arribem tot just a estimar els amics...!

"No amuntegueu tresors aquí a la terra, on les arnes i els corcs els fan malbé, i els lladres entren i els roben..." (Mt 6, 19)

Però si un economista ens ha dit que l'ajuda econòmica mai no solucionarà el desenvolupament...!

Quan els fariseus ho veieren, digueren als seus deixebles: "Per què el vostre mestre menja amb els cobradors d'impostos i amb els pecadors? Jesús ho va sentir i va dir: "El que jo vull és amor, i no sacrificis. No he vingut a cridar els justos, sinó els pecadors". (Mt 9,9s)

sona a provocar al home. ¿Qué tiene el hombre que hace que Dios mismo venga en persona a provocarlo? Ha escrito un filósofo: *si Dios se ha encarnado, entonces es que no hay nada más grande en la creación que el hombre.* O el poema famoso: *¿qué tengo, oh Dios que mi amistad procura...?*

Y aún lo subraya con más énfasis la Escritura: *sí, pregunta a la antigüedad, a los tiempos pasados, remontándote al día en que Dios creó al hombre sobre la tierra y abarcado el cielo de extremo a extremo, si ha sucedido algo tan grande o se ha oído algo semejante. ¿Ha oído algún pueblo a Dios hablando desde el fuego como tú lo has oído? En la tierra te hizo ver su fuego terrible y escuchaste sus palabras... (Cfr. Deut 4, 32ss)*

Las palabras de este Dios aquí en la tierra, son de fuego, provocadoras. Y si no, recorramos el Evangelio:

Amad a vuestros enemigos y rezad por los que os persiguen, así seréis hijos del Padre que hace salir el sol sobre buenos y malos... (Mt 5,43)

Pero si llegamos justito a amar a los amigos...!

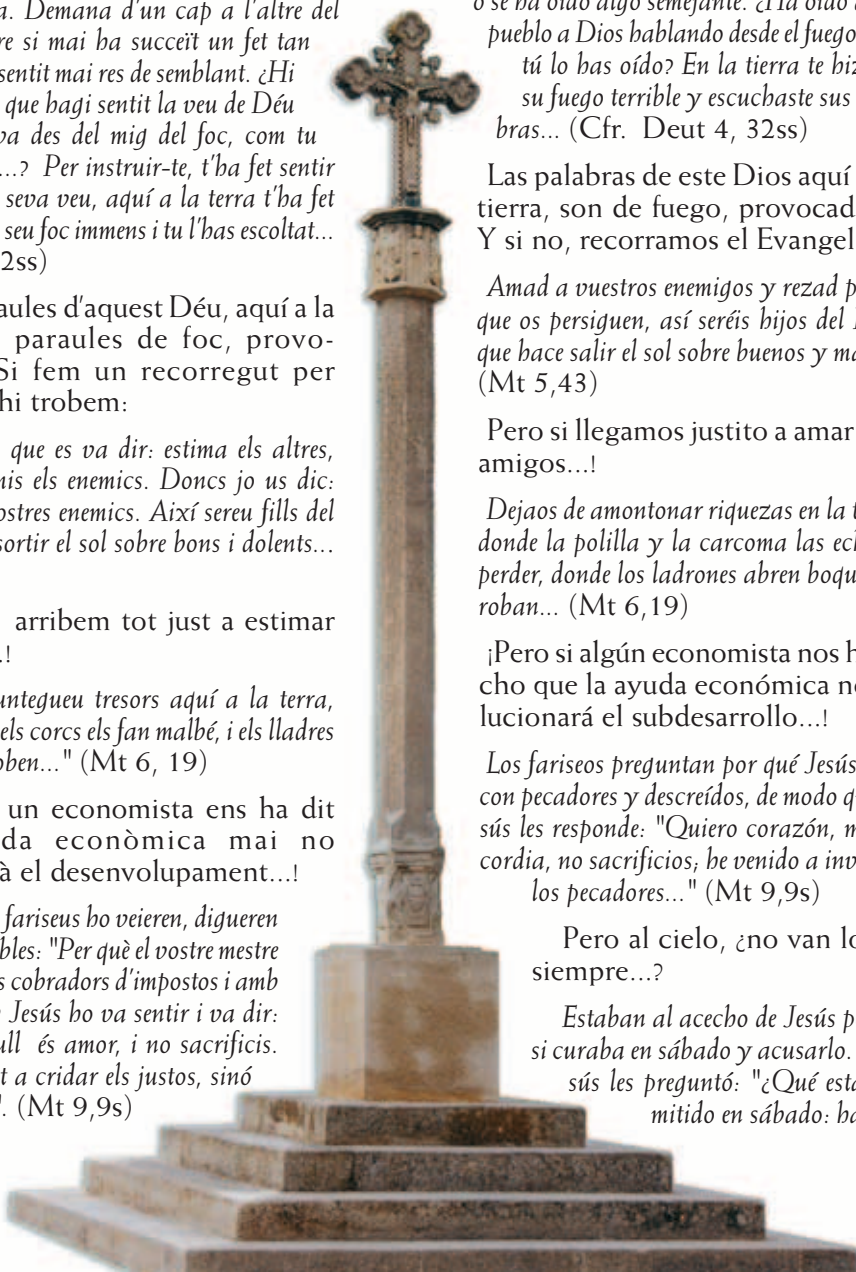
Dejaos de amontonar riquezas en la tierra, donde la polilla y la carcoma las echan a perder, donde los ladrones abren boquetes y roban... (Mt 6,19)

¡Pero si algún economista nos ha dicho que la ayuda económica no solucionará el subdesarrollo...!

Los fariseos preguntan por qué Jesús come con pecadores y descreídos, de modo que Jesús les responde: "Quiero corazón, misericordia, no sacrificios; he venido a invitar a los pecadores..." (Mt 9,9s)

Pero al cielo, ¿no van los de siempre...?

Estaban al acecho de Jesús por ver si curaba en sábado y acusarlo. Y Jesús les preguntó: "¿Qué está permitido en sábado: hacer el

Però al cel ¿no hi aniran els de sempre?

Ells l'esperaven per veure si el curava en dissabte i així poder-lo acusar. Jesús els preguntà: "Què és permès en dissabte: fer el bé o fer el mal, salvar una vida o deixar-la perdre?" (cf. Mc 3, 1s)...I li va curar la mà.

Però no li era igual curar en un altre dia que no fos dissabte...?

Jesús els va dir: "Si algú vol ser el primer, que es faci el darrer de tots i el servidor de tots..." (Mc 9,35)

Però si sempre ha estat així: els de dalt són els de dalt, i els de baix, ja hi estan bé a baix... no s'està complicant la vida?

I a més per acabar la darrera provocació pateix i mor a la **creu, absurd i escàndol**, i a més dient abans de morir: *"Pare, perdona'ls que no saben el que fan"*.

Però, com és que no ho sabien...? Estaven executant un innocent com va testimoniar el mateix Pilat. ¿Com puc perdonar jo aquell que em fa una mala passada...?

Déu és un provocador. Perquè Déu és amor. I l'amor és provocador. Incita, estimula, convida a donar una resposta. L'amor en té prou d'estimar. *Estimo perquè estimo, estimo per estimar*, diu sant Bernat. I continua: *El seu mèrit i el seu premi s'identifiquen amb ell mateix. L'amor no requereix altre motiu fora d'ell mateix, ni tampoc cap profit, el seu fruit consisteix a estimar...*² L'amor sempre provoca.

Però ¿qui té el coratge de donar la cara, avui, a aquest amor provocador? ¿Qui es posa avui, "desarmat", davant la Paraula de Déu, sempre provocadora?

Escriu Kierkegard: *¡Tot sol amb la Paraula de Déu! Et faré una confessió: saps, jo no m'atreveixo a estar absolutament sol amb la Paraula, en una solitud en la qual cap il·lusió s'interposi. I permeteu-me afegir: encara no he trobat l'home que tingui el coratge i la sinceritat de restar tot sol amb la Paraula de Déu*³.

Jo em dic: algun n'hi deu haver. Enca-

bien o hacer el mal, salvar una vida o matar?" Y le curó el brazo. (Cfr Mc 3, 1s)

¿Pero no era lo mismo curar en otro día que no fuera sábado...?

Jesús les dijo: "Quien quiera ser el primero que sea el último de todos y el servidor de todos..." (Mc 9,35)

Pero si siempre fue así: los de arriba son los de arriba y los de abajo están bien abajo...¿No se estará complicando la vida?

Y no se le ocurre culminar esta provocación sino muriendo en la **cruz, locura y necesidad**, y además diciendo: *Padre, perdónales porque no saben lo que hacen.*

Però, ¿cómo no iban a saber lo que hacían...? Estaban ejecutando a un inocente, como atestigua el mismo Pilato. ¿Y cómo puedo yo perdonar hoy a quienes me han hecho una faena...?

Dios es un provocador. Porque Dios es amor. Y el amor es provocador. Incita, estimula, invita a dar una respuesta. El amor se contenta con amar. *«amo porque amo, amo por amar»*, dice San Bernardo. Y continua: *su mérito y su premio se identifican con él mismo. El amor no requiere otro motivo fuera de él mismo, ni tampoco ningún provecho, su fruto consiste en amar...*² El amor siempre provoca.

Però, ¿quién tiene el coraje de dar la cara, hoy, a este amor provocador? ¿Quién se pone hoy, "desarmado", ante la Palabra de Dios, siempre provocadora?

Escribe Kierkegard: *¡A solas con la Palabra de Dios! Voy a hacerte una confesión: sabes, yo no me atrevo a estar absolutamente solo con la Palabra, en una soledad en que ninguna ilusión se interponga. Y permíteseme agregar: aún no encontré al hombre que tenga el coraje y la sinceridad de permanecer a solas con la Palabra de Dios*³.

Yo me digo: alguno habrá. Aunque parece de meridiana claridad que son muchos los que no tienen ese coraje de ha-

ra que sembla molt clar que són molts els qui no tenen aquest coratge de plantar cara a la provocació de Déu, en la vida dels mateixos creients.

Però tinc un dubte i em ve una pregunta: ¿no podria ser que la llarga llista dels qui es consideren agnòstics o ateus inclogués aquells que, tot i inconscientment, pretenen respondre a la provocació de Déu?

Déu, amor, ens provoca avui, sobretot a través de l'home, a través de la nostra humanitat dolguda.

I em sedueixen les paraules del filòsof: *un home per a qui tot en la vida és aventura és un gran home; per a ell cada rostre, cada paraula, cada remor, és una finestra que s'obre al meravellós; i la gran ocupació dels més nobles dels humans ha estat sempre trobar aquesta finestra, per llançar-s'hi a través i escapar així de la mortal atonia de la vida*⁴.

Cada rostre, cada paraula, cada remor... L'home és la finestra al meravellós, la persona és la finestra per anar enllà de la rutina mortal de la vida. Déu mateix s'ha apassionat per l'home fins a fer-se home ell mateix. Pilat ens el va presentar: *heus aquí l'home*. I aquest home ens va dir: "*Jo sóc el Camí*". ¿Una altra provocació de l'amor?

Josep Alegre

Abat de Poblet.

cer frente a la provocación de Dios, en la vida de los mismos creyentes.

Pero me asalta una duda y me viene una pregunta: ¿no podría ser que la larga lista de los que se consideran agnósticos o ateos incluyera a aquellos que, siquiera inconscientemente, pretenden responder a la provocación de Dios?

Dios, amor, nos provoca hoy, sobre todo a través del hombre, a través de nuestra humanidad doliente.

Y me seducen las palabras del filósofo: *un hombre para quien todo en la vida es aventura es un gran hombre; para él cada rostro, cada palabra, cada rumor, es una ventana que se abre a lo maravilloso; y la gran ocupación de los más nobles de los humanos ha sido siempre dar con esa ventana, para arrojar a través de ella y escapar así de la mortal atonía de la vida*⁴.

Cada rostro, cada palabra, cada rumor...El hombre es la ventana a lo maravilloso, la persona es la ventana para ir más allá de la rutina mortal de la vida. Dios mismo se ha apasionado por el hombre hasta hacerse, él mismo, hombre. Pilato nos lo presentó: *He aquí al hombre*. Y este hombre nos dijo: *Yo soy el Camino*. ¿Otra provocación del amor?

José Alegre

Abad de Poblet.

NOTES

1. Guillem de Saint Thierry, *La Contemplazione di Dio*, Cap. I, Città Nuova, Roma 98, p. 20.
2. San Bernat, *Sobre el Cantar de los Cantares*, Serm 83,4-6, o.c.t.V, B.A.C., 491, Madrid 87, p. 1031.
3. "Com s'ha de llegir la Sagrada Escripura segons Kierkegard", *Rev. Cuader. Monást.* 73-74, (1985) p.219.
4. Ortega y Gasset, *Estudis sobre l'amor*, Alianza Edit., Madrid 91, p.107.

NOTAS

1. Guillermo de Saint Thierry, *La Contemplazione di Dio*, Cap. I, Città Nuova, Roma 98, p. 20.
2. San Bernardo, *Sobre el Cantar de los Cantares*, Serm 83,4-6, o.c.t.V, B.A.C., 491, Madrid 87, p. 1031.
3. "Como se debe leer la Sagrada Escritura según Kierkegard", *Rev. Cuader. Monást.* 73-74, (1985) p.219.
4. Ortega y Gasset, *Estudios sobre el amor*, Alianza Edit., Madrid 91, p.107.

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA DE LA GERMANDAT (2003)

Com cada any va tenir lloc a finals del mes de juny l'assemblea anual de la Germandat del monestir de Poblet. A continuació resumim l'essencial de la jornada.

L'Assemblea anual de la Germandat del Monestir Cistercenc de Santa Maria de Poblet tingué lloc el dissabte 28 de juny. Un cop més la participació va ser molt important en els diferents actes que al llarg del dia es van desenvolupar al monestir. Els germans ens vàrem reunir a la Sala del Cubar o Locutori Gran i d'allí, encapçalats per la bandera de la Germandat i davant de la comunitat, vam marxar cap a la basílica en processó. L'eucaristia va ser presidida pel P. Abat que també va fer l'homilia. A les onze, a la Sala Capitular, tingué lloc l'Assemblea amb unes paraules inicials del

Ferran Martí i, a continuació, un altre cop a la Sala Capitular, Llorenç Gomis, director de la revista "El Ciervo" pronuncià una conferència sobre el paper dels laics a

Detall dels assistents a l'Assemblea anual de la Germandat a la Sala Capitular del monestir.

P. Abat, tot seguit el Secretari llegí la memòria (que s'inclou en aquest número de la revista) i es va procedir a la imposició de medalles i lliurament de la Regla de sant Benet als nous germans. El tresorer presentà l'estat de comptes i l'advocat de l'Estat, Antoni Andreu, presentà als germans la nova "Fundació Poblet". Tancà l'acte el President Ramon Maria Mullerat (intervenció que també recull la revista).

A la Sala del Cubar vam poder visitar una exposició d'aquarel·les del germà

Fotos: BEDMAR.

A la Sala Capitular del monestir, a les onze del matí, va tenir lloc l'Assemblea de la Germandat presidida per l'abat.

l'Església. Com l'any passat vam acompanyar la comunitat a la pregària del migdia i, tot seguit, al Cellar tingué lloc el dinar de germanor.

A la tarda, a la Basílica, el grup "Schola Gregoriana Domus Aurea", dirigit pel professor Luis Prensa Villegas, com a cloenda del tercer curs de cant gregorià celebrat a Poblet els dies precedents, representà l'obra "Visitatio Sepulchri". Després el "Trio Acrux" oferí un concert d'orgue i trompeta. Els germans que ho van voler finalitzaren la jornada amb les primeres vespres de la solemnitat dels apòstols Pere i Pau.

Una diada per a retrobar-nos amb Poblet i la seva comunitat. Que sigui per molts anys!

MEMÒRIA DE L'ANY 2002 A L'ASSEMBLEA ANUAL DE LA GERMANDAT DEL 28 DE JUNY DE 2003

En el decurs de l'assemblea de la Germandat, el passat 28 de juny del 2003, es va procedir a la lectura de la memòria de l'any 2002. A continuació en reproduïm el text íntegre.

Reverendíssim Pare Abat, membres de la comunitat cistercenca de Poblet, Germans, amics tots de l'Orde del Cister i de Poblet,

Per quart cop en aquesta nova etapa ens reunim en aquesta Sala Capitular per retrobar-nos tots junts en el monestir i fer una mirada enrere a l'any que ja ha transcorregut.

Un decés i noves incorporacions

La comunitat va viure, escasses hores després de la nostra assemblea anual de l'any passat, el traspàs de Fra Fructuós. Després de quaranta-dos anys d'estada a Poblet i d'una llarga malaltia, ens resta el seu exemple de vida de treball, pregària i resignació davant la malaltia. Al cel sigui. Durant aquest any s'han produït, però, noves incorporacions a la comunitat i ha professat com a junior i ha fet els seus vots temporals Fra Edwin, concretament el dia de la Immaculada del passat any 2002. S'han incorporat dos nous postulants: els joves Josep Antoni, que vestirà l'hàbit de novici properament, i Salvador. El proper quinze d'agost, solemnitat de la Mare de Déu farà la professió solemne Fra Josep Maria Cabanyes. També els monestirs germans de Valldonzella, Vallbona i Lazkao han tingut la joia de viure la professió solemne d'una monja cadascun. Fra Xavier i fra Lluc varen participar en el segon curs de "Formació monàstica de l'Orde Cistercenc", celebrat pel Col·legi

Internacional Sant Bernat a la Casa General de l'Orde a Roma i el P. Abat, a més de participar en el Sínode de l'Orde, ha estat elegit president dels abats i provincials dels instituts de vida consagrada del nostre país.

El 24 de novembre arribaven a Poblet dos membres de la comunitat de la parròquia de Santa Catalina de l'illa de Santiago de Cabo Verde. Una comunitat que viu una vida de treball i d'oració i que té el tractament de fundació episcopal. Aquests dos membres realitzaran a Poblet la seva formació monàstica i teològica.

Poblet als mitjans de comunicació

La projecció de Poblet als mitjans de comunicació també ha estat present. El P. Abat participà en el programa "En camp contrari" emès per Televisió de Catalunya i dedicat a debatre la fe i el fet religiós. Compartí el programa amb el professor de la Universitat de Barcelona Joan Francesc Pont i Clemente; abans del debat s'emeté un resum de l'estada i de les converses d'ambdós a Poblet. Aquest programa havia estat enregistrat pels volts de la diada dels sants fundadors del Cister de l'any 2002 i fou emès just un any després. El P. Abat també gravà una entrevista amb Josep Maria Solé Sabaté emesa per la xarxa de televisions locals de Catalunya. Moltes han estat les conferències dels membres de la comunitat. Així, el P. Alexandre Masoliver participà en el curs d'estiu de la Universitat Rovira i Virgili celebrat a

Santes Creus i dedicat al món del Cister. El P. Agustí Altissent rebé amb motiu del seu vuitantè aniversari la medalla d'or de la Universitat Rovira i Virgili, un homenatge a la seva vàlua com a historiador i a la seva tasca docent a Tarragona durant dotze anys. A la premsa escrita també hi

Pena o de Sant Bernat que transcorre per l'interior del recinte monàstic i que, a més d'evitar ensurts quan es produeixen pluges importants, ha comportat una important tasca de replantació d'arbrat autòcton del país. En marxa està també enllestir l'accés al Palau de l'Abat o la replantació i restauració dels jardins de la plaça de la Corona d'Aragó. El consell rector del paratge natural d'interès nacional, en el qual està comprès Poblet, ha decidit prohibir la caça al bosc de Poblet com a mesura de protecció de la fauna salvatge.

Foto: BEDMAR.

El Secretari de la Germandat en el moment de llegir la Memòria anual a la Sala Capitular.

ha estat present Poblet: *Catalunya Cristiana* dedicà també el mes de març un ampli reportatge sobre el monestir i la vida conventual de l'orde del Cister.

Obres i entorn

Poblet ha estat visitat per prop de cent cinquanta mil persones durant l'any 2002. D'entre les obres realitzades o en fase de realització destaquen les de la futura hostatgeria, portades a terme pel Ministeri de Foment, que ha de ser un complement imprescindible, juntament amb l'auditori previst al Palau de l'Abat, per convertir Poblet en el centre cultural i de reflexió que li pertoca ser. El 23 de gener passat l'Honorable Conseller de Cultura i el P. Abat presidiren la inauguració de la nova il·luminació exterior del recinte monàstic gràcies a l'aportació de FECSA-ENDESA. L'Honorable Conseller de Medi Ambient havia inaugurat el 23 de desembre la canalització del tram del barranc de la

Estretament vinculat al Monestir, l'Arxiu Tarradellas, presidit pel Pare Abat des de la mort de la senyora Antònia Macià de Tarradellas, ha tingut un paper essencial enguany en l'exposició «Tarradellas o la reivindicació de la memòria» que ha tingut lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, l'acte inaugural del qual fou presidit el nou d'abril per Sa Altesa Reial la Infanta Cristina.

Els cultes a Poblet han estat especialment concorreguts de fidels per Nadal i durant la celebració del Tríduum Pasqual. Han tingut un caire especial per a nosaltres les celebracions en record dels nostres Germans difunts celebrades a la parròquia de Santa Anna a Barcelona i a Poblet.

Activitats de la Germandat

La Germandat ha seguit amb la seva creixent activitat. El passat mes de maig es constituïa a Barcelona la Fundació Canònica Monestir de Poblet que des de fa mesos s'estava preparant. Tot esperant l'aprovació definitiva dels seus estatuts per part de la Conferència Episcopal Espanyola, la fundació, presidida pel Dr. Josep M. Bricall, està enllestint el calendari de les seves primeres activitats previstes per a l'any 2004 de les quals tots vostès seran puntualment informats.

El mes de novembre tingué lloc el re-

cord als nostres germans traspassats durant el darrer any en el transcurs de les misses ja esmentades a Barcelona i a Poblet.

El recés del 30 de novembre

El dissabte trenta de novembre tingué lloc al nostre monestir un recés en el qual pogueren participar els germans i les seves famílies així com totes aquelles persones interessades a conèixer la vida monàstica a Poblet i el grup de laics que hi som vinculats. Després de la celebració de l'eucaristia presidida pel P. Abat, el Dr. Miquel Siguan dictà una conferència, seguida d'un col·loqui, a la Sala del Cubar sobre el paper dels laics en l'Església actual. Realitzarem la pregària del migdia a la Sala Capitular i compartirem el dinar amb la comunitat al refector mentre escoltaven alguns fragments del llibre de mossèn Ballarín recentment editat per Poblet. Després de dinar en silenci i en un ambient de recolliment, Fra Marc dirigí una visita guiada al museu i de nou a la Sala del Cubar el Pare Francesc donà una entretinguda xerrada. La diada finalitzà amb les Vespres a la Basílica. Durant aquesta jornada es lliurà l'edició per a l'any 2002 dels *Comentarios a les Antífonas de la O* que escriu anualment a mode de reflexió per a compartir amb tots el P. Abat.

Maria Costa i Ugeda: primer membre femení de la Germandat

El dos de desembre tingué lloc a Barcelona la imposició de la medalla com a membre de la Germandat a la senyora Maria Costa i Ugeda. S'hi desplaçaren especialment el P. Abat i membres de la Junta de la Germandat atès el delicat estat de salut de la senyora Costa. Poques persones han estimat Poblet com ella, i poques han realitzat una tasca tan eficient, discreta i perllongada en el temps. Durant anys la seva tasca administrativa, vinculada a l'aleshores secretari de la Germandat,

ha estat mereixedora d'un sentit reconeixement que era de justícia fer. Així s'ha incorporat per primer cop de forma oficial una dona a la nostra Germandat.

Calia que la primera fos una persona de la seva vàlua, que ha demostrat un esperit d'entrega i una estima al monestir fora de tot dubte.

Presentació de llibres i actes a Castelló

El mateix dos de desembre i acollits generosament per la Fundació Joan Maragall fou presentat a Barcelona el llibre de Mossèn Ballarín "Poblet: Monjos". A l'acte hi intervingueren mossèn Antoni Matabosc, president de la Fundació Joan Maragall, el P. Alexandre Masoliver, el Dr. Norbert Bilbeny, el P. Abat i l'autor del llibre. L'acte fou molt concorregut i estigué marcat per la personalitat de mossèn Ballarín.

El set d'abril tingueren lloc dos actes a Castelló com a presentació de Poblet i la Germandat. Al matí el P. Abat, el P.

Alexandre, el Sr. Josep Herrero i Fra Rafael intervingueren a la Universitat Jaume I davant un nombrós grup d'alumnes per explicar la

seva percepció de la vida monàstica en la societat d'avui. A la tarda al saló d'actes de la Caixa Rural tingué lloc un acte similar obert al públic en general i en el qual intervingueren el P. Alexandre, el P. Maties, el secretari de la Germandat i el P. Abat. La presència de les terres valencianes a Poblet és coneguda, ja que alguns membres de la comunitat provenen del País Valencià i això ha fet que l'interès per Poblet creixés en el país germà. Avui entren a la Germandat un bon nombre de germans del País Valencià. Fruit d'aquesta relació fou la incorporació del Sr. Josep Herrero Cabanyes com a membre de la Junta de la Germandat l'any passat per decisió del P. Abat. D'aquesta manera es reconeixia la tasca dels germans de les

terres de Castelló que giren els ulls vers Poblet com a símbol espiritual i cultural de la nostra identitat comuna.

Revista, fulletó i música

El mes de gener fou distribuït el número cinc de la revista Poblet i avui se'n lliurarà el número sis. Cal fer esment que, per motius personals, ha deixat la direcció de la revista i la Junta de la Germandat el Dr. Norbert Bilbeny després d'una gran tasca que ens ha permès poder comptar amb un mitjà de comunicació com és aquesta revista. Agraïm la seva tasca i l'aportació d'idees durant el temps que hem tingut el goig de compartir-les amb ell. Tornem a fer una crida a la col·laboració de tots vostès i de totes aquelles persones que estimen Poblet. La revista així com totes les nostres activitats estan obertes a la seva col·laboració. No són només unes paraules d'oferiment: voldríem que tinguessin acollida i resposta per part de tots.

Hem editat un fulletó que inclou tres capítols dedicats al Cister, el Monestir de Poblet i la història i objectius de la

Germandat. Ha de ser un mitjà més per donar a conèixer a totes aquelles persones interessades la Germandat com a vehicle de relació dels laics amb Poblet a totes aquelles persones interessades, especialment als hostes del monestir. Volem agrair la col·laboració del P. Alexandre i del P. Jesús pels seus textos.

La presència de les terres valencianes a Poblet és coneguda, ja que alguns membres de la comunitat provenen del País Valencià i això ha fet que l'interès per Poblet creixés en el país germà

També l'aspecte musical ha estat present a Poblet. A més dels concerts que hi han tingut lloc al llarg de l'any, avui finalitza el tercer curs d'iniciació al cant gregorià i el primer de perfeccionament dirigits pel professor Luis Prensa, catedràtic de Cant Gregorià del Conservatori Superior de Música de Saragossa. La comunitat també ha enregistrat un CD de cant gregorià que es posarà a la venda properament.

Beques per a monjos

Seguint la idea del P. Abat, compartida per la Junta i expressada per molts dels germans, l'any passat, amb motiu de l'estada a Roma del P. Abat per tal d'assistir al Sínode de l'Orde Cistercenc, es féu lliurament a l'Abat General d'un donatiu de deu mil Euros destinats a becar un grup

Fotos: Arxiu Poblet.

El pintor Ferran Martí, membre de la Germandat, en el moment de fer l'acte de lliurament d'un dels seus quadres al P. Abat

Aspecte parcial de l'exposició de pintures de Ferran Martí a la Sala del Cubar.

Foto: BEDMAR.

Un moment de la representació de la "Visitatio Sepulchri" a l'església abacial a càrrec de l'escola gregoriana "Domus Aurea"

d'estudiants de monestirs amb menys recursos. Així aquesta quantitat els permeté participar en el segon curs de formació monàstica de l'Orde Cistercenc. Aquests cursos de caràcter anual vénen determinats per l'aplicació de la Ratio institutionis de l'Orde Cistercenc, elaborada pel Sínode de 1993 i aprovada pel de l'any 2000. Estan destinats a fer que els monjos i monges cistercencs coneguin millor la identitat de l'orde i l'aplicació del Concili Vaticà II als monestirs, així com les directrius del Capítol General. És un intent de donar una unitat d'actuació a l'Orde que enriqueixi la vida dels monjos i monges. Enguany podem aportar potser una quantitat un xic menor. Creiem necessari seguir amb aquesta tasca de col·laboració que ens enllaça amb el sentit originari de la Germandat. Si avui la nostra ajuda material ja no és tan necessària a Poblet, molts altres monestirs cistercencs a l'Europa de l'Est, Àsia i Amèrica del Sud necessiten el nostre suport.

Els actes d'avui

Tenim una jornada farcida d'actes. Després de la nostra Assemblea amb la imposició de medalles i lliurament de la Regla de Sant Benet als nous germans es procedirà a la presentació de l'edició del llibre facsímil, "La vida de Sant Benet", del Papa Sant Gregori el Gran amb la intervenció de l'autor de la transcripció dels textos i de les il·lustracions Fra Rafael

Forès del Monestir Cistercenc de Valdediós i de l'editor de l'obra. A la Sala del Cubar podem visitar una exposició pictòrica sobre temàtica populetana obra del membre de la Germandat Ferran Martí i de Fra Rafael Barrué monjo de la comunitat de Poblet. A tres quarts d'una hi haurà aquí mateix la conferència del senyor Llorenç Gomis, després la pregària del migdia i el dinar al celler.

Tot seguit a la Basílica hi haurà la representació de "Visitatio Sepulchri" a càrrec de l'Escola Gregoriana Domus Aurea dirigida pel professor Luis Prensa. Després, un concert de dues trompetes i orgue a càrrec del grup "Trio Acrux" i finalitzarem, els que ho desitgin, amb les Vespres. Esperem que el programa sigui del seu grat i els convidem a participar-hi.

La Germandat de Poblet

La Germandat de Poblet vol ser, ha de ser, el marc que enllaci els laics amb la comunitat de Poblet. Cadascun de nosaltres té una relació prèvia amb el monestir, ja sigui per l'amistat amb uns determinats membres de la comunitat, o per llaços familiars o lligams professionals que ultrapassen l'àmbit mercantil. El conjunt de tots som la Germandat, i com a col·lectiu no som cap comunitat paral·lela que busca un determinat "folklore monàstic" sinó un grup d'amics que estimen Poblet i que hi busquem, cadascun a la seva mida, un recer espiritual. És aquesta la figura, reconeguda per l'Orde Cistercenc per a cada un dels seus monestirs en particular i per a l'Orde en general, que marca i ha de marcar la nostra tasca. Una tasca a la qual, un cop més, us convidem a participar.

Moltes gràcies.

Octavi Vilà

DISCURS DEL PRESIDENT A L'ASSEMBLEA ANUAL

El propassat 28 de juny del 2003 va tenir lloc l'assemblea general de la Germandat de Poblet. A continuació reproduïm el text íntegre del discurs que el president de la Germandat, senyor Ramon Mullerat, va adreçar a tots els assistents a la sala capitular del monestir.

Pare Abat, monjos, germans.

Peter Sutherland diu que, si poguéssim encongir la població del món i reduir-la a un poblet de 100 habitants, tot i mantenint les proporcions, resultaria el següent: hi hauria 57 asiàtics, 21 europeus, 14 del hemisferi occidental i 8 africans; 51 serien dones, 49 homes; 70 serien no-blancs, 30 blancs; 70 serien no-cristians, 30 cristians; el 50% de la riquesa del món estaria en mans de només 6 persones i les 6 serien ciutadans dels EUA; 80 viurien en habitacles infrahumans; 70 serien

analfabets; 50 sofririen malnutrició; 1 estaria a punt de morir; 1 a punt de néixer; només 1 tindria educació escolar; i cap posseiria un ordinador.

Aquest es el món d'avui. El món on els cristians hem de ser la llum i la sal.

Com podem fer que aquest món sigui una mica millor? Alguns pensen que la solució és eliminar els "eixos del mal", d'altres, creuen que cal suprimir les barreres comercials de manera que els

Foto: BEDMAR.

El president de la Germandat de Poblet, senyor Ramon Mullerat, en un dels moments del discurs a l'Assemblea General en presència del P. Abat, de la comunitat i dels germans assistents.

productes flueixin lliurement segons les lleis del mercat... Donar solució als desafiaments del món actual no és tasca fàcil.

Nosaltres ens reunim aquí, en un monestir cistercenc, per participar de la vida monàstica, pensant que potser aquí hi podrem trobar la solució.

Un altre any ens apleguem al voltant de la Mare de Déu de Poblet per celebrar la nostra Assemblea Anual. Novament venim al Monestir a ratificar la promesa que un dia vèrem fer d'adaptar les nostres vides a la Regla de San Benet¹. Com deia Bernanos²: "no és la Regla que ens guarda, som nosaltres que guardem la Regla".

A través de la revista Poblet i de la Memòria lligida pel Sr. Secretari, han pogut comprovar la quantitat i qualitat de les activitats que la Germandat du a terme: presentacions del Cister a València i a Castelló; el recés "Preparar per al Nadal"; beques d'estudis per a un novici a la Casa General de Roma; cursos de cant gregorià; exposicions –com la que hem tingut ocasió d'admirar aquest matí–, presentació de llibres, conferències i concerts –com la representació de la Schuola Gregoriana i el concert de trompetes i orgue programats per a aquesta tarda– i un llarg etcètera. Ens n'hem de congratular. Poques èpoques havien vist tant d'esplendor en les activitats de la nostra Germandat.

A més d'aquest llarg elenc, voldria destacar una notícia: la constitució de la Fundació del Monestir de Poblet, l'escriptura fundacional de la qual va ser atorgada el passat mes de maig, amb l'objectiu de realitzar projectes que permetin impulsar activitats espirituals i culturals, en estreta cooperació amb la Comunitat i la Germandat.

Vull agrair els serveis prestats pel Dr. Norbert Bilbeny que per motius personals ha dimitit del seu càrrec. També vull donar la benvinguda al nou membre de la Junta, el notari Carlos Cuatrecasas, bon amic de Poblet.

L'era de la post-guerra freda, iniciada amb la caiguda del mur de Berlín, prometia un període de pau, progrés i just repartiment dels recursos globals. Però la realitat és que aquest nou ordre mundial es caracteritza per la guerra, la misèria en dos terços de la humanitat i el menyspreu pel dret internacional i per les institucions que la comunitat global es va donar per evitar els conflictes.

El món d'avui és un món de paradoxes. L'home conquista l'espai, descobreix el genoma humà i assoleix avenços tecnològics inconcebibles. Però encara resol el seus conflictes mitjançant la violència i imposant les seves concepcions per la força.

La societat actual es troba també immersa en un preocupant mercantilisme i materialisme. Un columnista de *El País* deia recentment³ que el procés de mercantilització, la conversió de tots els components de la vida humana en productes que es venen i es compren, veritable gangrena de les societats contemporànies, avança de manera imparable. Aquest avenç, que condemna a la inexistència tot el que no pot traduir-se en lucre, no és conseqüència de l'atzar sinó el resultat d'una concentració de voluntats, emmarcades en la sola lògica econòmica i centrades entorn d'un objectiu major: generar majors guanys.

Acabo de llegir la història de la debacle d'Enron. Enron era la setena empresa americana, la que tenia l'índex de creixement més elevat i que els analistes financers havien qualificat com "*the best of the best*". Enron era una mina d'or per a tothom. Un dels seus executius va guanyar en tres anys amb les *stocks options* 270 milions de dòlars. Enron es va esfondrar com a conseqüència dels conflictes d'interès, per la manipulació dels seus balanços i, en definitiva, per un excés de cobdícia. Un dels seus col·laboradors confessà darrerament: "He tingut una vida molt lucrativa, però això m'ha costat l'ànima".

En la formació del nou ordre mundial, jo voldria avui encoratjar-nos en l'espiritualitat de sant Benet i sant Bernat. Dic sant Benet, patró d'Europa, perquè encara ara Europa pren consciència de la seva identitat i es dona per primera vegada una constitució. Esmento sant Bernat perquè, com bé recorda Miguel Siguán⁴, no sols fou responsable de l'expansió del Cister i present en totes les dimensions de la seva època (predicador de la segona croada, impulsor dels ordres militars, propulsor de la reforma de l'Eglésia, difusor d'un nou estil arquitectònic i litúrgic) sinó sobretot perquè va impulsar un rol essencial en la configuració de l'espiritualitat del seu temps i va donar forma a la pietat mariana.

Venim aquí convençuts que el nou ordre mundial precisa d'aquests valors humans i espirituals que en el món fora d'aquest recinte són escassos i que els nostres patrons varen fomentar: la fe, la pietat, la caritat, l'amor ... Aquestes virtuts no es poden assolir si no és amb el cor. "Heus aquí el meu secret - diu la guineu al petit príncep - és molt senzill. No es veu bé, si no és amb el cor; l'essencial és invisible per als ulls"⁵.

Com ha recordat el P. Masoliver, el Monestir és una "escola d'amor". La necessitat de l'amor es fa evident per tot arreu. Fa uns anys, un grup de pensadors⁶ van alertar que, de persistir les actuals tendències econòmiques, en poc temps veuríem el col·lapse de l'univers. Sostenien que al món hi ha hagut dues grans revolucions: l'agrícola, fa 8.000 anys, i la

industrial dels segles XIX i XX; i defensaven que ara era necessària una nova revolució: la revolució de la sostenibilitat. I afegien que, perquè es produeixi aquesta revolució són necessaris diversos factors entre els quals destacava la propagació de la veritat i l'amor⁷.

Venim aquí fugint del soroll i del neguit del món, cercant aquesta "escola d'amor". El llibre de la Mare Teresa de Calcuta, *L'alegria d'estimar*⁸, conté unes reflexions per a cada dia de l'any. Precisament la corresponent al 28 de juny diu el següent: "Necessitem trobar Déu i Déu no pot ser trobat en el soroll i en la inquietud. Déu és l'amic del silenci. Mireu com la naturalesa —arbres i flors i herba— creix en silenci. Mireu els estels, la lluna i el sol, com es mouen en silenci. Com més rebem amb pregària silenciosa, més podem donar en la nostra vida activa".

Per últim, Pare Abat i benivolguts germans de la Comunitat, volem posar-nos a disposició de vostès. Com a president de la Germandat i en nom dels seus membres reunits en aquesta Sala Capitular, els oferim la nostra modesta ajuda, cadascú segons les seves habilitats i possibilitats, amb el benentès que per molt que ens demanessin i per molt que féssim per vostès, mai no podrem compensar els beneficis espirituals que per a nosaltres representa el sentir-nos germans de vostès i gaudir dels dons dels quals participem.

Amb aquest oferiment, acabo el meu parlament. Moltes gràcies.

Ramon M. Mullerat

NOTES

1. Sant Benet, *Regla*, IV. Quins són els instruments de les bones obres.
2. George Bernanos, *Dialogue des carmelites*.
3. José Vidal —Beneyto, "La gangrena", *El País*, 24 maig 2003.
4. Miguel Siguán, *La psicología del amor en los cistercienses del siglo XII*, Abadía de Poblet, 1992, p.8.
5. Saint Exupery, *Le petit prince*.
6. Donnell Meadows, Dennis Meadows, Jorgen Randers, *Beyond the limits*, traducció espanyola, El País, 1992.
7. John Keynes, *Essays in persuasion*, 1932 deia que "El problema de la necessitat, la pobresa i la lluita econòmica entre classes i nacions no es més que un desordre alarmant, un desordre innecessari i transitori. Atès que el món occidental ja posseeix la tècnica i els recursos, si poguéssim crear l'organització per a utilitzar-los capaç de reduir el problema econòmic, que absorbeix en l'actualitat la nostra energia moral i material, fins una posició de importància secundària ... De tal manera ... no està llunyà el dia en què el problema econòmic ocuparà la cadira de la darrera fila, les qui li pertanyen i ... a la palestra del cor i la ment quedarà ocupada ... pels nostres problemes reals —els problemes de la vida i de les relacions humanes, de la creació, de la conducta i la religió ...".
8. Mare Teresa, *The joy in loving. A guide to daily living*, 2000.

ENTREGA DE MEDALLES I REGLA DE SANT BENET ALS NOUS GERMANS

El dia 28 de juny de 2003 van rebre la medalla de la Germandat els següents germans, per ordre d'imposició:

Josep Lluís Ros i Brugueras, *de Barcelona*
 Joan Ramon Peris i Guanter, *de Meliana*
 Vicente Domènech i Querol, *de Castelló*
 Fidel Javier Solsona i Benages, *de Castelló*
 Xavier Alonso i Calderón, *de Barcelona*
 Joan Josep de Haro i Lablanca, *de Les Borges Blanques*
 Jaume Vallcorba i Plana, *de Barcelona*
 Jaume Campabadal i Torres, *de Sant Esteve de Sesrovires*
 Josep Maria Ferran i Larraz, *de Barcelona*
 Albert Pantaleón i Roqué, *de Tarragona*
 Lluís Altarriba i Roig, *de L'Espluga de Francolí*
 Cosme Garrell i Guiu, *de L'Espluga de Francolí*
 Josep Maria Garrell i Guiu, *de Sant Cugat del Vallès*
 Enric Miró i Amat, *de Vilanova i la Geltrú*
 Joan Maria Guinovart i Pujals, *de Tarragona*
 Joan Baptista Farré i Rebull, *de Les Borges Blanques*
 Jesús Huguet i Pascual, *d'Alberic*
 Santiago Fortuño i Llorens, *de Castelló*
 Mauro Prodi i Mussini, *de Cerdanyola*
 Josep Estadella i Rueda, *de Reus*
 Abdon Tarrats i Pagès, *de Montblanc*

L' OFICI DIVÍ, OBRA DE CRIST I DE L'ESGLÉSIA

Es pot ben afirmar que tota la vida del monjo és pregària. Per això en aquesta secció anirem resseguint l'horari monàstic. Començarem per matines i seguirem per la «lectio divina» i les altres activitats de la jornada del monjo fins arribar a completes. Es tracta d'una proposta que ens invita a conèixer i aprofundir en el sentit de la vida monacal d'una banda i, de l'altra, ens ofereix als laics en general i als Germans en particular alguns camins per orientar i enriquir la nostra vida de pregària bevint directament del carisma dels monjos de Poblet. En la vida i vocació del monjo ocupa un lloc fonamental la litúrgia de les hores. Iniciem, doncs, l'itinerari de la jornada monàstica, matines, i alhora ho aprofitem per situar-nos en el marc històric i espiritual de l'ofici diví. És el que ens explica a continuació Jaume González Padrós, prevere i especialista en litúrgia.

Què és l'Ofici diví o Litúrgia de les Hores?

És just que, en començar aquestes pàgines, definim primer què és aquesta realitat litúrgica anomenada indisintament Ofici diví o Litúrgia de les Hores¹. La resposta més autoritzada a aquesta pregunta la trobem en les pàgines de la Constitució sobre la sagrada litúrgia del Concili Vaticà II. Hi llegim:

El Summe Sacerdot de la nova i eterna Aliança, Crist Jesús, en prendre la naturalesa humana, introduí en aquest exili terrenal aquell himne que es canta perpètuament en les estances celestials. Ell uneix a si mateix la comunitat sencera dels homes i els associa al cant d'aquest diví himne de lloança. Perquè aquesta funció sacerdotal es perllonga a través de la seva Església, la qual sense parar lloa el Senyor i intercedeix per la salvació de tot el món, no sols celebrant l'eucaristia, sinó també d'altres formes, principalment recitant l'Ofici diví (SC 83).

Així, doncs, segons el text tot just citat, la pregària de les Hores, juntament amb les altres pregàries entre les quals excel·leix l'eucaristia, fa possible que tots nosaltres participem en l'himne que, en

el cor de la Santíssima Trinitat es canta sense parar, en expressió sublim d'Amor entre les Tres Persones i amb l'Església del cel.

Essent així les coses, ja ens adonem de la dignitat ben especial que té aquesta oració, la qual supera en molt qualsevol altra forma de diàleg amb Déu. Jesús Sacerdot, glorificat a la dreta del Pare, no deixa de pregar, i l'Església, com a Cos que és del Crist, també prega i fa present aquesta oració onsevulla que es trobi, donant així la possibilitat a tota persona de participar-ne, bo i posant en els llavis i en el cor dels unguits la dolcesa de les paraules amoroses que les Persones Divines s'expressen eternament, i a les quals els redimits poden associar-se, tant a la terra, per un do del Sant Esperit a l'Església, com en el cel, en la contemplació joiosa i beatífica del rostre del Déu tres vegades Sant.

Crist és, doncs, al centre d'aquest gran do, com no podia ser altrament. I l'Església continua l'oració de Crist. Ho expressa molt i molt bé el text que ara citarem dels Principis i Normes de la Litúrgia de les

Hores (que, des d'ara, anomenarem amb les sigles llatines oficials IGLH [Institutio Generalis de Liturgia Horarum]). Hi llegim:

Perquè l'home ha rebut de Déu tot el que és, ha de reconèixer i confessar que està sota el domini del seu Creador, cosa que els homes piadosos de totes les èpoques han fet per mitjà de la pregària. L'oració, que és dirigida a Déu, tanmateix no pot prescindir de la connexió amb Crist, Senyor de tots els homes i mitjancer únic (1Tm 2,5; He 8,6; 9,15; 12,24) pel qual tenim accés a Déu (Rm 5,2; Ef 2,18; 3,12). Crist, en efecte, de tal manera uneix

amb ell mateix tota la comunitat humana (cf. SC 83), que estableix un íntim lligam entre la seva pròpia oració i la de tots els homes. Tant és així que en Crist, i solament en ell, la religió humana ateny el seu valor salvífic i el seu fi.

Molt més estret és el lligam que hi ha entre Crist i aquells homes que pel baptisme ell ha assumit com a membres del seu cos, que és l'Església. Així, totes les riqueses del Fill davallen del cap a tot el cos; això és: la comunicació de l'Esperit, la veritat, la vida i la participació de la seva vida divina, que es manifestava en la seva pregària, mentre va viure en aquest món.

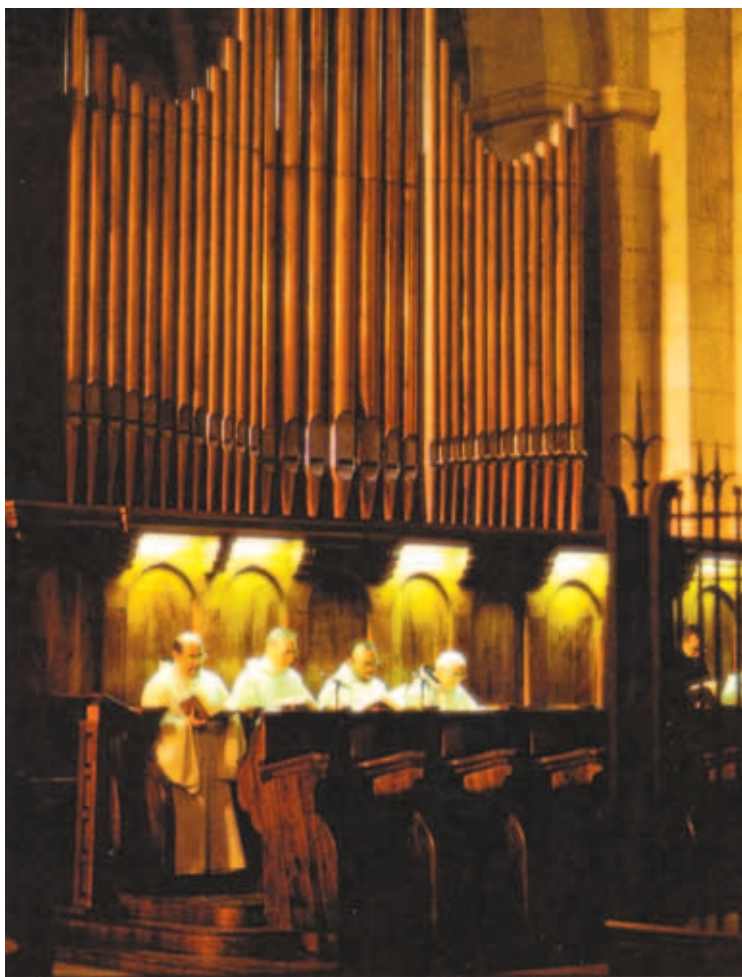

Foto: BEDMAR.

Abans de la reforma del Concili Vaticà II els monjos es reunien al cor per cantar la litúrgia de les hores set vegades de dia (laudes, prima, tèrcia, sexta, nona, vespres i completes) i una de nit (matines). A Poblet, actualment, canten al cor matines, laudes, vespres i completes i una hora d'entre dia -sexta- abans de dinar a la capella de Sant Esteve.

Tot el cos de l'Església participa també del sacerdoci de Crist, de manera que els batejats, per la seva nova naixença i la unció de l'Esperit Sant, són consagrats com a temple espiritual i sacerdoci sant (LG 10), i esdevenen aptes per al culte del Nou Testament, que no prové de les nostres forces, sinó dels mèrits i del do de Crist.

"Déu no podia concedir un do més gran als homes que convertir el seu Verb, pel qual ho havia creat tot, en cap de la humanitat, tot unint així els homes a Crist com a membres, de manera que ell esdevingués Fill de Déu i Fill de l'home, i fos u amb Déu Pare i u amb els homes. Quan preguem i parlem amb Déu, cal que no separem d'Ell el seu Fill, i quan és el cos del Fill el que prega, cal que no se separi del seu cap. Així, nostre Senyor Jesucrist, el Fill de Déu, que és l'únic

salvador del seu cos, prega per nosaltres i en nosaltres, i és pregat per nosaltres.

Prega per nosaltres com a sacerdot nostre, prega en nosaltres com a cap nostre, és pregat per nosaltres perquè és el Déu nostre. Cal, doncs, que reconeguem en ell les nostres veus i la d'ell en nosaltres" (St. Agustí, *Enarrationes in psalmos*, 85, 1: CCL 39, 1176)".

La dignitat, per tant, de l'oració cristiana radica en la seva participació en la pietat de l'Unigènit envers el Pare, pietat que ell donà a conèixer de paraula en la seva vida mortal, i que ara perdura sense defallença en tota l'Església i en cadascun dels seus membres, en nom i per a la salvació de tota la família humana (IGLH 6-7).

Al llarg de la història

En el llibre dels Fets dels Apòstols trobem aquesta descripció de la primera comunitat cristiana: "Tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries" (Fets 2, 42).

Efectivament, un tret distintiu dels primers cristians era el de les seves reunions de pregària, de forma sovintejada durant el dia, seguint el costum religiós que havien viscut i après del judaisme. Això volia dir que, al llarg de la jornada, hom s'havia de recollir en oració, ja fos en el Temple de Jerusalem o allí on es trobés cadascú, diverses vegades. Aquest costum no el van abandonar pas aquells jueus convertits al cristianisme, sinó que, com veiem en el text citat més amunt i en tants d'altres del Nou Testament, els seguidors de Jesús eren homes i dones amb una notable consciència de la necessitat de la pregària; l'escola que havien viscut fins aquell moment, sobretot gràcies als salms, els era d'allò més útil.

D'aquesta manera, els cristians, en continuïtat amb l'herència d'Israel, fan seva la pregària de les Hores, és a dir, aquella oració ritual que, en comunitat, expressava i alimentava la seva fe en el

Senyor mort i ressuscitat.

Tanmateix, amb el pas dels anys i dels segles, aquesta pregària es va allunyant de la vida quotidiana dels cristians. Dos grans problemes formen una espessa barrera entre aquesta oració i els batejats: la llengua i la poca formació. El llatí, que s'havia introduït a la litúrgia durant el segle IV es convertí amb el pas del temps en un greu obstacle per poder participar de l'oració litúrgica, ja que en un cert moment aquesta llengua esdevé incomprendible per a la majoria. I, per altra banda, la minsa formació, especialment la bíblica, fa que els salms i les altres lectures de la Sagrada Escripura -també aquesta en llatí -, ja no siguin l'aliment espiritual desitjat pels cristians durant segles i segles. D'aquesta manera, la Litúrgia de les Hores queda reservada de *facto* als clergues, preveres i monjos, que coneixien, gràcies als seus estudis eclesiàstics, tant el llatí com el contingut de les pàgines sagrades.

En aquesta situació arribem a mitjan segle XX, quan la reforma litúrgica del Concili Vaticà II va retornar aquesta pregària de l'Ofici diví a tot el poble de Déu, recuperant el seu caràcter originari d'oració eclesial per excel·lència. Val a dir, però, que, abans, el moviment litúrgic, que sorgí a Europa a finals del segle XIX, ja promogué el rís de les Hores, sobretot les Vespres, en comunitat, i de forma especial, a les parròquies, bo i emmirallant-se en el fer dels monjos de regla benedictina².

Pel que fa en concret a l'Hora de matines, tot i que no sapiguem ben bé com es configurà a l'antiguitat, ni coneguem la seva freqüència o el seu caràcter privat o comunitari, el cert és que a l'Edat Mitjana ja era una de les Hores més importants no sols en el monacat sinó també en les principals esglésies de Roma, Jerusalem i Milà. Regularment començava en plena nit, abans del cant del gall, i durava fins a l'albada, si bé a poc a poc va sofrir alguns desplaçaments fins arribar a celebrar-se abans de l'aurora (en llatí

matuta), d'on prengué el nom de ad *matutinum* o matines³. L'ofici romà i el benedictí preferiren aquest segon moment⁴.

Una oració en la nit

A ningú no pot estranyar que, en un monestir, els monjos facin de la pregària l'activitat central de la jornada, i que a ella dediquin generosament el seu temps. La Regla de Sant Benet afirma en aquesta direcció que no s'ha d'anteposar res a l'Ofici diví, de tal forma que els monjos, en escoltar el senyal, deixaran a l'acte el que estiguin fent i es disposaran al cor per a la pregària (Regla, cap. 43).

Amb tot, no és infreqüent llegir en el rostre dels visitants i dels hostes, que per primera vegada fan estada en un monestir, una expressió de sorpresa en adonar-se de l'horari de la casa, i concretament pel que fa a l'hora de llevar-se en funció de la primera oració comunitària: les matines. Aquestes es realitzen quan encara no ha sortit el sol, cosa que obliga a matinar considerablement. La pregunta és espontània en els nouvinguts: per què cal llevar-se tan d'hora si hi ha tot el dia per a pregar? Val a dir que aquest interrogant es comprèn sense esforç en el marc d'una societat com la nostra que tendeix a allargar l'activitat fins i tot passada la mitja nit, de tal forma que també es retarda l'inici del dia.

Els monjos, però, no comencen la primera pregària de la jornada en aquest moment encara nocturn per una qüestió pràctica o pel mer gust de dormir poc. El sentit l'hem de trobar, com en el cas de les altres Hores d'oració, en el mateix Jesucrist, a qui el monjo reconeix com l'orant per excel·lència i el model d'una relació amb el Pare més pura i més radicalment filial.

Efectivament, la seva activitat quotidiana (de Jesús) anava estretament unida a la seva oració, és més, era com si naixés d'ella, com quan es retirava al

desert o a la muntanya per pregar, es llevava molt de matí (Mc 1,35), o bé passava la nit en oració llargament fins a l'alba (Mt 14, 23.25; Mc 6, 46.48; Lc 6,12)» (IGLH 4)⁵. L'Església primitiva continuà també aquest costum, com podem veure a Ac 16, 25 on Pau i Siles pregaven i cantaven himnes a Déu cap a mitjanit, i també a Ac 20, 7-12, en el famós episodi de Tròada. Aquesta pràctica cal associar-la als consells del Senyor i dels apòstols sobre la vigilància i l'oració (cf. Mt 26,41; Lc 21,36; Rm 13,11; 1Pe 4,7).

Seguint aquest exemple, doncs, els monjos de totes les èpoques han fet de la nit un moment privilegiat d'oració, de tal forma que, en el recer silenciós d'aquestes hores, quan tot sembla embolcallat de serenor i les persones romanen inactives a causa del descans necessari, l'home de pregària corre a l'encontre del Senyor i, emparat per la quietud, li expressa el seu amor amb la lloança, alhora que para l'oïda del seu cor per escoltar amorosament les seves paraules en col·loqui inefable. Així, el monjo participa de la intimitat entre el Fill i el Pare, és admès a contemplar aquest esplèndid diàleg en l'Esperit Sant, i àdhuc a participar-ne, ja que en el Fill, el qual va assumir la naturalesa humana, hi som tots nosaltres, i d'una forma especialment estreta tots els batejats, atès que el baptisme ens ha incorporat a Crist, ens ha fet membres del seu Cos; així, allí on es troba Jesús, el Cap, hi són també els qui són seus, els cristians.

Com s'estructura la pregària de matines?

La primera cosa que cal tenir present és que es tracta d'una Hora dedicada principalment a la lloança i a l'escolta de la Paraula. Per això aquí els textos bíblics tenen un protagonisme decidit àdhuc pel que fa a l'extensió, així com els comentaris d'autors espirituals i eclesiàstics de profunditat.

Segons la indicació que en trobem a la Regla benedictina (capítol IX) es comença

la pregària amb el verset del salm 50, 17 *Obriu-me els llavis, Senyor, i la meua boca proclamarà la vostra lloança*; en aquest moment, la IGLH 266 prescriu que tothom faci el senyal de la creu sobre la boca.

Tot seguit es recita el salm 94 (que pot ser substituït pels salms 99, 66 i 23) a manera d'introducció general a la pregària, amb la seva antífona repetida de

Hora d'inici: 5h 15

Invitori
(Salm 94)
Himne

Primer nocturn:

- Antífona 1
- Salm
- Antífona 1
- Antífona 2
- Salm
- Antífona 2
- Antífona 3
- Salm
- Antífona 3

Verset

1a lectura (bíblica)

Responsori

Segon nocturn:

(mateixa composició que l'anterior: la lectura sol ser patrística o hagiogràfica)

Ob Déu us lloem (festes i solemnitats)
Oració conclusiva

forma responsorial, i en acabar s'entona l'himne.

Després comença el *primer nocturn*, que consisteix en dos o tres salms amb les seves antífonas, més un vers com una transició dels salms a l'audició de la paraula de Déu, i la lectura bíblica, seguida del seu responsori. El *segon nocturn*, que segueix al primer, té la mateixa composició, si bé la lectura és treta de les obres dels Pares o dels escriptors eclesiàstics, o de la biografia d'algun sant o santa.

Els diumenges, fora de la quaresma, els dies dintre les octaves de pasqua i de nadal, i en les solemnitats i festes, després de la lectura segona, amb el seu responsori, es diu l'himne *Ob Déu us lloem* (el conegut *Te Deum* llatí), i l'Ofici acaba amb l'oració pròpia del dia, i l'acclamació *Beneïm el Senyor*, i la resposta *Donem gràcies a Déu*.

Tot amb tot, cal afegir que, en els diumenges, les solemnitats i algunes festes, hom pot afegir abans del *Te Deum* un *tercer nocturn*, és a dir uns cànctics de l'Antic Testament amb la seva antífona, la lectura de l'evangeli, sobre el qual es pot predicar una homilia o llegir-ne algun comentari adient, i acabar amb l'himne i l'oració.

D'aquesta manera, senzillament, el monjo i tot batejat que tingui el desig de l'oració, comença la jornada renovant la seva condició de deixeble, bo i fent-se dòcil al mestratge del seu Senyor.

Jaume González

NOTES:

1. Cf. per aquest apartat J. GONZÁLEZ PADRÓS, *La Litúrgia de les Hores a les parròquies*, Litúrgia Bàsica 13, Barcelona 2003, 7-8.
2. *Ibid.*, 3-4.
3. Cf. J. LÓPEZ MARTÍN, *La Oración de las Horas*, Salamanca 1987, 1165.
4. A.G. MARTIMORT, *La Iglesia en oración*, Barcelona 1987, 1165.
5. Podeu trobar aquest document en català a: *Principis i normes de la Litúrgia de les Hores*, Dossiers CPL 42, Barcelona 1989.

LA REGLA DE SANT BENET: UN CAMÍ PER ALS LAICS

El Germans de Poblet, per vocació, demanen i necessiten el testimoni dels monjos, el seu testimoni de pregària, de treball i de vida dirigida a buscar Déu des de l'observatori privilegiat de l'espiritualitat monàstica. Els germans volen ser cristians en el món que busquen també Déu a partir del carisma particular d'aquesta espiritualitat. No és pas agosarat pensar que la Regla de sant Benet constitueix un text privilegiat per fonamentar en els laics aquesta espiritualitat. I que una veu del segle VI pot continuar oferint al segle XXI reflexions i camins. Ens en parla una persona que ha demanat mantenir l'anonimat i que signa «Giròvag».

La solitud del claustre

Posats a dir en poques paraules l'essència de la vida monàstica potser ho podríem fer esmentant tres verbs: **estimar, pregar i treballar**. La triple arrel d'una vocació única: la recerca de Déu en la solitud i el silenci. La solitud i el silenci són mitjans per a la construcció de la unitat interior en lluita contra determinats aspectes de la pròpia personalitat o de l'entorn ambiental. És prou conegut que "monjo" (*monaxos*) vol dir 'solitari'. Potser

no ho és tant que, segons una etimologia més primerenca, "monjo" es podria traduir també per "únic". És a dir aquell que intenta dur a terme aquesta "unitat interior" de què parlàvem fugint de la dispersió i anant a l'essencial de l'ésser humà. I en la construcció d'aquesta unitat interior el monjo estima, prega i treballa.

Estimar és l'única llei de Crist. Per això el monjo se sent cridat a complir-la amb entusiasme. Primer acollint amb tot el seu cor l'amor que Déu li té. En segon lloc retornant al Senyor l'amor rebut. I també estimant-se ell mateix com a obra de Déu perquè si no s'estima no podrà estimar els altres com a ell mateix. I, finalment, com un signe indestruïble d'aquest amor, el monjo estima la seva comunitat i aquells a qui acull. I, en la pregària, estima tot el món. En una època en què la paraula amor està tan devaluada convé recordar que la mena d'amor a la qual està cridat el monjo és aquella que els grecs, diferenciant-lo de *eros* (l'atracció física) i de *filia*

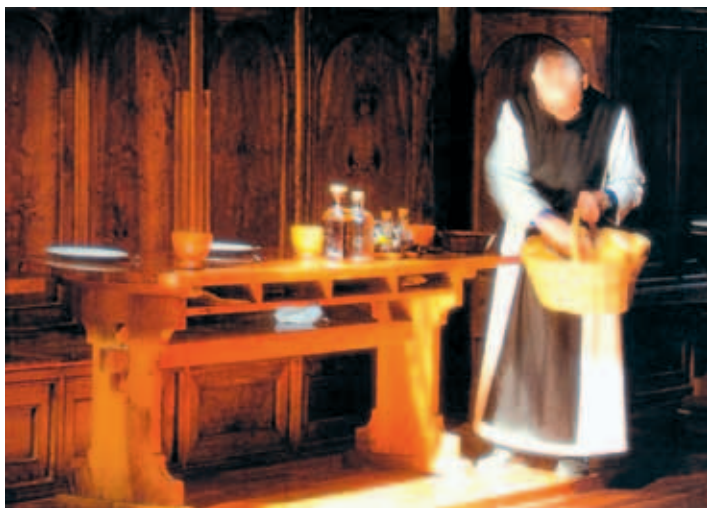

Foto: BEDMAR.

Fins i tot en una norma tan aparentment poc important com la regulació de la beguda del vi hom hi pot trobar moltes reflexions sobre la vida quotidiana amb un esperit cristià.

(amistat), designaven amb el nom de *agapé*: donar-se als altres sense esperar-ne res a canvi.

El monjo prega. Perquè el seu model, Jesús, pregava. Perquè, com Jesús, s'ofereix al Pare, l'escolta, li canta l'himne interior d'adoració, intercanvia amor, dóna gràcies i no para d'intercedir per totes les persones del món. Prega com a Església amb les hores i en el cimbal del dia: l'eucaristia. Prega en privat. Prega perquè Jesús en la seva pregària estava tan unit a Déu que podia afirmar que era en el Pare i el Pare era en ell. I perquè a través de Jesucrist i per mitjà de l'Esperit el monjo aspira a estar en el Pare en tot moment.

I el monjo treballa. Perquè Déu ha volgut que els homes i les dones continuéssim la seva obra de creació. Perquè Déu, que crea i sosté el món, treballa. Perquè Jesús va treballar. Perquè l'Esperit feineja sense parar. I el monjo treballa perquè, com tothom, s'ha de guanyar la vida. I com s'esdevé amb l'amor, amb el seu treball testimonia també en el nostre món una altra manera de treballar: si es comparteix tot amb els germans de la comunitat i es busca la simplicitat austera, no cal treballar ni tanta estona ni amb tan d'afany com en el món.

Estimar, pregar i treballar. Sovint també un combat i un camí de creu. És la vocació de tot cristià que el monjo fa radical. I en el cas de Poblet i d'altres monestirs, la recerca de Déu es concreta en el si d'una comunitat i d'acord amb una regla: la regla de sant Benet. ¿És només per als monjos aquesta regla? Pot constituir una font també per als cristians que se senten atrets per aquest carisma particular i que són al carrer? Pot ser útil per als germans?

La regla de sant Benet

Poques coses sabem d'aquest sant que, pels seus fruits, pot ser considerat un dels pares d'Europa amb tot el dret. De fet només tenim dues fonts escrites que ens en parlen: els *Diàlegs* de sant Gregori el

Gran (papa Gregori I) i la *Regla*. Sant Benet viu des de finals del segle V fins ben entrat el segle VI. El món romà, ell n'era, havia caigut feia poc. I vivia una època de canvis i de trasbalsos. El cristianisme encara era jove. En aquest context ell tria el camí de Déu. Després d'una llarga experiència eremítica a Subiaco va fundar el monestir de Montecasio pels volts de l'any 530. A

La Regla de sant Benet va ser pensada per organitzar la vida i l'espiritualitat monàstica. Tot i pensada per als monjos constitueix també un pou de saviesa espiritual que pot ser aprofitada pels laics, especialment per aquells cristians, com els germans, que volen viure la seva fe orientats per aquest carisma.

petició dels seus monjos va escriure la Regla per regular la vida del seu monestir. No devia ni sospitar que esdevindria un text cabdal sota el qual viurien milers d'homes i dones al llarg del temps i pràcticament en tot el món.

Per a la seva elaboració sant Benet va utilitzar com a fonts altres textos anteriors com les regles de sant Basili, de Cesari d'Arle o l'anònima *Regla del Mestre*. Amb tot,

el que fa gran la regla de sant Benet és el seu to profundament humà i alhora cristià. És com la corda afinada d'un instrument que no està ni massa tensa, amb perill de trencar-se, ni massa solta de manera que produeix un mal so o bé no en fa cap. Sant Benet amb la seva regla mostra que ser cristià, ni que sigui amb la radicalitat buscada pel monjo, no és altra cosa que ser profundament i autènticament humà.

La regla està pensada evidentment per organitzar i orientar la vida d'una comunitat monàstica al voltant d'un determinat esperit. Però els cristians del carrer també en poden extreure pensaments i orientacions útils per a la seva vida cristiana des del carisma de l'espiritualitat monàstica. Del claustre, certament, poden arribar molts ressons, i molt positius, al carrer. Posem-ne un exemple.

El capítol XL: la mesura de la beguda

A primer cop d'ull es podria dir que aquest text només s'adreça als monjos. I, certament, aquest n'és el primer objectiu. ¿Poden, però, els laics aprofitar-ne l'esperit? Evidentment que sí.

Potser la primera lliçó sigui la preocupació per l'aparent minúcia del tema: la mesura de la beguda. En el món opulent de l'Europa actual, tan desmesurat, parlar de mesura, és a dir, de contenció i d'austeritat ja és un testimoni cristià. I el cristià també ha d'aprendre a mirar tot allò que és petit i quotidià com un do de Déu on Déu hi és. Aquí el vi, espècie eucarística, pot esdevenir per al cristià d'avui un símbol: les coses creades per Déu són bones i està bé gaudir-ne. Gaudir-ne és fins i tot una forma de lloança a Déu. Però amb mesura, sense fer-ne un consum adelerat i desmesurat... Només l'amor, com deia sant Bernat, permet la desmesura¹.

En segon lloc el respecte: *ens fa escrípol d'establir la mesura de l'aliment dels altres. ¿Per què? Perquè cadascú té un do particular de Déu. ¿No és ben cert que sovint la nostra manera de sentir i de pensar, fins i tot en allò que podem considerar positiu i bo, ho establím com el patró del que han de sentir i pensar els altres? I això que val en la comunitat, val també en la família i val en la feina... i val en l'Església. Efectivament, l'Església avui, malgrat el que se sol dir, és un formidable espectacle de pluralitat. L'Esperit al llarg de vint segles hi ha bufat*

Capítol XL

Cadascú té un do particular de Déu, l'un d'una manera, l'altre d'una altra. Per això ens fa un cert escrípol d'establir la mesura de l'aliment dels altres. Amb tot, tenint en consideració la flaqueza dels febles, creiem que és suficient per a cadascú una hèmina de vi al dia. Aquells, tanmateix, a qui Déu dóna de poder-se'n estar, sàpiguen que tindran una recompensa especial.

Però, si les condicions del lloc, o del treball, o la calor de l'estiu, fan que en calgui més, que mai no s'arribi a la sacietat o a l'embriaguesa. Encara que llegim que el vi no és gens propi de monjos, amb tot, com que als nostres temps això no se'ls pot fer entendre, almenys convinguem a no beure fins a la sacietat, sinó amb moderació, perquè el vi fa claudicar fins i tot els savis.

Però si les condicions del lloc fan que no es pugui trobar ni la quantitat esmentada, sinó molt menys, o no gens, que beneixin Déu els qui viuen allò, i que no murmurin. Sobretot advertim això: que evitin les murmuracions.

Regla de sant Benet. Publicacions de l'abadia de Montserrat. 1996. pàgina 89 i 90.

multitud de carismes... ¿uns millors que els altres? ¿aquest és de Pau i aquell de Cefes? ¿No critiquem massa sovint la manera de viure la Fe dels qui no la viuen o la veuen com nosaltres? La Regla de sant Benet ens invita a respectar la pluralitat i els ritmes de cadascú perquè, amb els ulls de la fe ens invita a recordar que *cadascú té un do particular de Déu*.

Una hèmina² de vi al dia

Però sant Benet no fuig d'estudi i gosa concretar i decideix, tenint en compte, però, la flaqueza dels febles. Concretar i decidir ens és sovint una exigència... Però en allò que concerneix els altres, quan en tenim la responsabilitat, ¿ja tenim present la flaqueza del feble? ¿Reflexionem prou per encertar a trobar la justa mesura dels altres, és a dir, la seva hèmina de vi al dia? Ja està bé que els forts, els que se'n poden abstenir, tinguin la seva recompensa especial... Però i els febles que som molts? Dit en altres paraules "per al carrer", ¿només la màxima eficiència i el màxim benefici han de ser la norma dels cristians en les seves relacions laborals amb les persones?

Un dels tocs més humans d'aquest fragment és el que es refereix a la dificultat de seguir el camí. *No llegim enlloc que el vi sigui cosa de monjos*. L'ideal, doncs, és abstenir-se'n. L'ideal és complir tot l'evangeli, de cap a peus... I que aquest és el camí que hem de fer no ho hem pas d'oblidar. Però cal tenir present que *l'Esperit és prompte però la carn és feble*... Les persones estem circumscrites a una cultura. Itàlia, Mediterrani, terra i cultura del vi... *com això no se'ls pot fer entendre*... ¿Una invitació a entendre els marcs culturals? En tot cas una certesa: el respecte a la condició humana, la voluntat de no tibar massa la corda de

l'instrument no fos cas que se'ns trenqués... No fer de l'accidental una exigència essencial... I, en el fons, deixar temps a Déu perquè actuï en els altres segons els dons que lliurament els ha donat...

I encara una darrera lliçó: pot ser *que en calgui més* (del que sigui: paciència amb l'altre, més diners, més temps...); però mai la desmesura perquè aquesta embriaga (pot ser el vi, pot ser el poder, l'excés de treball, la recerca obsessiva del diner, l'afany de posseir...) *i fa claudicar fins i tot els savis*... Ni hi fa res la intel·ligència si aquesta no està contraposada pel capteniment.

I per concloure l'acceptació de la creu, una acceptació joiosa. I si no tenim allò que sembla que se'ns deu i que sembla del tot necessari *beneïu Déu i no murmureu*... I insisteix un cop més encara: *sobretot eviteu les murmuracions*. En una comunitat monàstica la murmuració per despit, per discrepància, fins i tot de bona fe, pot ser un autèntic verí per a la convivència. Però ¿i al carrer? ¿Evitem, com a cristians, les murmuracions en la nostra vida? No sovinteja la crítica fàcil? ¿No donem per segur allò que només imaginem i que tant de mal pot fer? ¿No ferim sovint els altres amb la paraula com si fossin boc emissaris de les nostres frustracions? Potser sant Benet aquí incita als cristians del carrer perquè no murmurin, no critiquin injustament, fins i tot quan es troben que no reben el que se'ls deu, el que està estipulat... (la qual cosa no vol dir que no protestin pacíficament si es tracta d'una injustícia que clama Déu!)

Quan no tinguem l'hèmina de vi al dia, sant Benet ens indica un camí: *beneïu Déu i no murmureu*. *Sobretot, beneïu Déu!*

Giròvag

NOTES

1. *La mesura de l'amor és estimar sense mesura (...). Estimo perquè estimo, estimo per estimar (...)* l'amor és l'única cosa en què la criatura, per més que no d'igual a igual, pot correspondre al seu Autor, pot pagar-lo amb una paga semblant. (sant Bernat).

2. La paraula "hèmina" és intraduble a una mesura actual coneguda. Correspon a 0,275 litres o bé 275 cm³.

SÓC UNA D'AQUELLES PERSONES...

Un dels serveis en què excel·leixen els monestirs de tot el món i, en especial, el de Poblet és l'acolliment dels hostes. Molts homes, creients i no creients, han passat sovint uns dies a l'hostatgeria de Poblet. Gairebé podríem assegurar que l'experiència no deixa indiferent ningú. En aquesta secció intentarem recollir alguns dels testimonis de les persones que han viscut l'experiència de l'hostatgeria. Avui ens en parla Carles Sánchez, responsable dels mitjans de comunicació del bisbat de Girona.

Escoltar el silenci

Sóc una d'aquelles persones que busquen en els monestirs allò que "a fora" és difícil de trobar: "escoltar" el silenci, un espai per a la pregària i el recolliment, un lloc que ens ajudi al retrobament amb Déu i amb nosaltres mateixos.

Sempre he dedicat temps a la pregària. Em vaig proposar, ja fa temps, el costum de dedicar uns moments al matí i al vespre, a la reflexió, a la meditació i a la lectura de la litúrgia de les hores. Des de la meva insatisfacció personal i des del meu amor a Déu tinc la necessitat de relacionar-me amb Ell. Relació que si és autèntica, m'ajudarà, també, a una autèntica relació amb la meva família, amics, companys...amb els altres.

Degut a la nostra activitat, horaris, ambient, cansament i obligacions familiars ens trobem incapacitats moltes vegades per fer un "forat" i dedicar-lo a la pregària, quan en el fons és el que desitgem. Cada vegada més hi ha necessitat de pau, de silenci i de tranquil·litat, tot el que el "dia a dia" no ens ajuda a aconseguir.

Acostumo, des de fa quatre anys, a passar cada trimestre uns dies en un monestir, concretament visito els de Poblet i Solius. Per cert, un monjo de Poblet va preguntar-me en una ocasió per què havia escollit el seu monestir per a les meves visites i si en visitava algun altre. Doncs miri, li vaig dir, visito aquest i el de Solius, en primer lloc perquè sempre m'he sentit identificat amb l'orde cistercenc, i en segon lloc perquè, per la seva ubicació i l'entorn que els acompanya, poca gent i força aïllats,

Foto: BEDMAR.

Els monjos acullen i escolten si se'ls ho demana. No imposen res. A la fotografia els hostes, en silenci, comparteixen taula amb els monjos.

m'ajuden a "respirar" i a moure'm dins un silenci que és el que desitjo trobar quan hi vaig.

En les meves estades coincideixo amb altres hostes que parlen dels motius de la seva visita. "No puc més...", comentava un advocat de Barcelona que passava hores i hores en silenci en un dels claustres de Poblet. "Tinc necessitat que m'escoltin...", em deia un jove de Reus que trobava al monestir l'acolliment i l'atenció que buscava. "Haig de desconnectar per trobar-me a mi mateix...", "estic cansat...", "des de la pregària trobo sortida...", deien uns altres. Estem cansats de limitacions. Hem de ser capaços de no posar-nos més limitacions de

les que desgraciadament ja ens posa la societat actual, societat del soroll. Hem d'intentar de trobar un espai de llibertat que ens faciliti compartir-lo amb els nostres fills, familiars, amics i companys; i gaudir de tot allò que la vida té de bo, com a regal de Déu que és.

Però... què hi fas?

És habitual que quan un diu que va a passar uns dies en un monestir sempre hi hagi algú que ho vegi amb estranyesa. "Què hi has de fer allà tancat sense parlar?" "Per trobar un espai de silenci, per què no vas a un poble de muntanya?" "Quin avorriment!" Aquestes són algunes de les expressions dels amics i companys. A la tornada, i en veuré'm tranquil, feliç, es a dir "normal", et diuen allò de: "fas bona cara..." "Et veig bé..." Un intenta d'explicar les seves vivències, els moments viscuts en el monestir en companyia dels monjos...i aquí comença un altre tipus de preguntes: "¿a quina hora toquen la campana?", "tantes hores pregant?", "i et lledes a les cinc del matí?", "es menja en silenci?", "què es fa en un monestir?"... I un s'adona que són vivències personals molt difícils de fer arribar a través de la paraula. Això sí, sempre serà bo d'explicar que els monestirs són llocs oberts a tothom, que no obliguen a participar en totes les pregàries, que tothom hi és ben acollit, que sempre es pot trobar algú disposat a escoltar si ho demanes, i sobretot, t'ajuden a veure, des de l'amor i d'una forma senzilla, que la vida és un regal que s'ha de valorar positivament.

Pot haver-hi qui qüestionï la vida i el "servei" dels monestirs. Jo diria que les monges i els monjos són persones que, en un moment de la seva vida, es van plantejar de cercar Déu des de la pregària i la contemplació. Viuen del seu treball, en comunitat i amb alegria. Donen testimoni - i avui en dia és molt important-, que no són necessàries tantes coses com es pensa per viure amb plenitud, i ofereixen un servei d'acollida a tothom que ho necessita sense demanar-li què busca; tan sols acullen i escolten.

El retorn

A mi, sincerament, em costa tornar a la

vida diària després d'haver passat uns dies en un monestir; anar cap a l'església amb el silenci del matí, participar amb els monjos en la pregària dels salms, passejar pels claustres i pels espais oberts de què disposen, dedicar sense presses temps a la lectura... És a dir, que m'hi quedaria uns quants dies més. És difícil, avui dia, trobar moments tranquils per dedicar-los a la pregària. Però cal fer-ho. És bo trobar cada matí i cada vespre un espai, aturar-nos, i pregar. Uns moments que ens facin cercar Déu. Unes lectures bíbliques, uns salms, unes oracions..., tot allò que ens ajudi a conèixer la nostra realitat i ens qüestionï si el que fem és el que hem de fer i el que Déu vol que fem. Pot passar que la família, els de casa, no ho entenguin, però cal fer-ho igualment, sense vergonya, donant testimoni d'una vida coherent amb allò en què creiem.

El testimoni és molt important, i més avui dia. Tinc una filla que treballa i viu fora de casa des de fa temps. Sap de la meua forma d'actuar i de la meua necessitat de pregària. Doncs bé, un dissabte que estava compartint amb mi unes hores, en veure que jo començava la pregària de vespres, em va preguntar com ho veuria si m'acompanyava. No cal dir l'alegria que em va donar. Jo, amb tota naturalitat li vaig dir que també a mi m'agradaria de fer-ho. I així ho vam fer tots dos junts.

Les meves estades en el monestir m'ajuden a valorar la pregària, una pregària que m'ajuda a acceptar-me a mi mateix com un valor, que m'ajuda a descobrir la meua realitat, a estimar l'altre, i per tant, a estimar-me, a acollir l'altre, i, també a acollir.

Sempre que puc intento donar als altres tot allò que necessiten, comunicar-me, però per aconseguir-ho haig d'aprofundir primer en mi mateix. Trobar aquella llibertat, integritat i capacitat d'amor que m'ajudarà a fer-ho.

Això és el que trobo en els monestirs de vida contemplativa, perquè jo sóc una d'aquelles persones...

Carles Sánchez

A L'OMBRA DEL MONESTIR

Una reflexió sobre la immigració

Un dels reptes de la Catalunya actual és la rebuda i la integració de la immigració que, en els darrers anys, hi està arribant de manera inaturable. El nostre país ha estat tradicionalment terra d'immigració, entre d'altres raons, perquè una constant feblesa demogràfica ha impedit a la societat catalana cobrir els llocs de treball, ordinàriament els més humils, que el seu dinamisme generava. ¿És la immigració actual com la del passat? Quina actitud hem de tenir els cristians davant d'aquest fenomen? Antoni Garrell, membre de la germandat de Poblet, a partir d'una experiència personal viscuda en sortir del monestir, ens ofereix la seva reflexió sobre aquest tema tan actual.

Tres africans a la vora del monestir

El passat dia 12 juliol, en sortir d'una reunió del Patronat de la Fundació del Monestir de Poblet, vaig veure tres homes asseguts parlant animosament, dos d'ells sub-saharians i el tercer nord-africà. L'actitud i la forma de vestir evidenciaven que eren immigrants recents a la nostra terra. En atansar-m'hi —el meu cotxe estava aparcad prop d'ells— vaig sentir-los parlar en un català elemental. Eren tres persones procedents de cultures i ètnies diferents, que compartien probablement el treball, l'enyorança dels records i el desig de retrobar-se amb els amics i la família. També compartien la llengua catalana, la qual els permetia relacionar-se entre ells i amb l'entorn.

Faltaria a la veritat si no reconegués que escoltar-los parlar en català em va sorprendre. Potser per això, quasi al mateix temps, em va aflorar el record del document de mitjans del segle XVII 'Papers Secrets' d'en Gaspar Sala on s'hi llegeix *Catalunya és mare d'estrangers, on no hi ha ciutat, vila o poble on no hi hagi hagut per centenars d'anys, molts francesos casats i fadrins.*

Catalunya, terra d'acollida en el passat.

Certament Catalunya és, i ha estat, terra d'acollida. Els creixements demogràfics s'hi

han produït sovint gràcies a onades significatives d'immigrants, els quals han vingut a fer de Catalunya la seva llar i a construir-hi el seu futur. Lluny queda en el record el gairebé milió i mig de persones que arribaren entre l'any 1900 i 1960 procedents d'arreu de l'estat espanyol, molts d'ells encara entre nosaltres, per sumar-se als catalans —un percentatge significatiu dels quals amb arrels occitanes— i fer plegats del Principiat la comunitat més dinàmica i pròspera de l'Estat espanyol, i una de les regions més importants de la Unió Europea.

Si bé Catalunya, amb el seu tradicional caràcter obert a l'exterior, en el passat va saber acollir i integrar els forts corrents migratoris, enriquint-se i gaudint de les potencialitats de la heterogeneïtat, en canvi ara pateix dificultats creixents en el procés al qual estem sotmesos en l'última dècada. L'explicació cal buscar-la en les incerteses derivades de la globalització planetària en el període 1991-2002, que es va desenvolupant paral·lelament a l'increment en més d'un quart de milió dels estrangers residents a Catalunya, increment que ha situat el nombre de ciutadans forans amb permís de residència en 328.461, un 5,05% de la població catalana¹. Aquest percentatge va augmentant i probablement assolirà en pocs anys el 10%. Es tracta d'un

col·lectiu² plural i representatiu dels diversos pobles que omplen el planeta, entre el quals destaquen els que procedeixen del nord d'Àfrica (un de cada tres dels immigrants).

Els temps a venir

Que Catalunya hagi superat amb èxit els reptes de convivència i cohesió social plantejats per les immigracions del passat no és cap garantia per creure que superarà amb èxit l'actual procés, si no és que s'assumeixin les actuacions i polítiques encaminades a afrontar els desafiaments derivats de la nova situació³. Hi ha tres raons radicalment diferents respecte de les onades precedents i, en concret, de la del 1500 procedent d'Occitània —que va arribar a constituir un 20% de la població catalana— i les del segle XX. Llavors, a diferència d'ara, les arrels culturals es fonamentaven en el cristianisme i la independència del poder polític i eclesiàstic, els valors i els desequilibris socials no eren excessivament distants, i l'assentament entre nosaltres no requeria de la intervenció explícita de l'Administració.

Efectivament, les onades precedents — Occitània (1500) i de la resta d'Espanya (segle XX)— procedien de cultures cristianes amb un poder civil, els 'estats', i un poder eclesiàstic, 'Roma'. El primer governava els 'béns materials' i l'altre 'l'esperit'. Hi havia, doncs, separació de poders, més accentuada encara a partir dels segles contemporanis amb l'extensió de la laïcitat de l'estat. La immigració actual, en canvi, està caracteritzada per una majoria de persones procedents d'àrees amb cultura islàmica on no existeix una clara separació de poders o de col·lectius humans tribals molt endarrerits quant a drets, deures i exercici de les llibertats tal i com

és, si més no, el model occidental.

D'altra banda els nivells formacionals, rendes per càpita, PIB, etc. de les regions d'origen i de destí dels corrents migratoris no eren excessivament distants. Els nivells de renda i benestar al segle XVI entre Occitània i Catalunya o al segle XX entre Catalunya i la resta d'Espanya eren similars. En contrapunt, avui les diferències quant a renda, formació, qualitat i esperança de vida, etc. entre Catalunya i el països ori-

Foto: Mundo Negro. Maig-juny 2003.

Famílies de Burkina Faso abandonen Costa d'Ivori davant dels conflictes socials i polítics desencadenats des del setembre de 2002 en aquest darrer país. Molts dels immigrants arribats a Catalunya vénen per fugir de la submissió a règims polítics corruptes i sense democràcia, submergits en la misèria i la desesperança, situació agreujada per les guerres.

gen dels corrents migratoris són abismals.

En segon lloc existia una forta demanda de «mà d'obra». La creixent indústria catalana originava significatius corrents migratoris des del món rural català cap a les ciutats i colònies industrials. Aquests corrents ben aviat van resultar insuficients tant per cobrir les necessitats directes de la indústria, com els llocs de treball indirectament generats per aquella i els derivats del creixement urbà. El dinamisme industrial i l'oferta d'ocupació, sensiblement millor que les existents en zones desindustrialitzades, van originar el flux migratori cap a Catalunya enquadrat en un context de "treball garantit". La voluntat

Foto: Mando Negro. Febrer de 2003.

Famílies de Costa d'Ivori fugint dels combats a Duekoue, a l'est de Yamusukro. Bona part dels nouvinguts a Catalunya procedeixen de l'Àfrica subsahariana. Sembla com si en aquesta àrea del món s'hi abatessin les tres malediccions medievals: la fam, la malaltia i la guerra. Potser sigui aquesta darrera, sovint fruit de la corrupció dels dirigents, una de les causes que agreugen la vida de milions de persones. ¿No marxaríem desesperats també nosaltres si visquéssim aquesta terrible realitat?

de millora i progrés que genera l'estímul bàsic de deixar la terra pròpia es sumava a l'existència de demanda, conseqüentment d'immigració, a Catalunya. Aquest binomi que funcionant harmònicament facilita la integració dels immigrants, no es produeix en aquests moments i previsiblement no es produirà en el futur ja que les dades i tendències més aviat indiquen el contrari a mig i llarg termini.

En tercer lloc, la competència era local; el destí dels pobles i la capacitat competitiva de les indústries estava en mans pròpies o de les administracions de l'Estat. La progressiva internacionalització econòmica, la globalització dels mercats, la importància i la capacitat decisional de les empreses multinacionals, i més properament el procés d'integració europea primer i l'ampliació cap als països de l'est europeu en l'actualitat, dibuixen un panorama on la capacitat de construir el futur s'escapa de les capacitats pròpies entrant en competència amb les forànies. La manca de preparació, l'exigència de competir

sobre la base de la generació de productes i serveis d'alt valor, fonamentant el procés productiu en la terna ciència, tecnologia i disseny, dibuixen un horitzó on les pors a la pèrdua del benestar s'incrementen, en especial en aquells col·lectius amb menys formació⁴ i menys possibilitats per afrontar els reptes i les exigències de la Societat del Coneixement. Òbviament, per a aquests sectors, els immigrants són considerats els responsables de posar en perill la seva situació social i laboral ja que esdevenen els seus competidors, els que reben una part dels recursos que ells consideren que els pertoquen i els qui posen en perill el seu treball. En un mercat en restricció i en un món desequilibrat, els 'penúltims' són els qui més poden di-

ficultar la integració, sense menysprear les actituds radicalitzades originades per immigrants sense esperança.

La cohesió social i la convivència del futur

Sóc dels qui creuen que la cohesió social i el tradicional clima de convivència que ha caracteritzat Catalunya des de fa dècades està en aquests moments en joc. Assumir que la societat està sotmesa a canvis profunds i que arreu es produeixen col·lisions culturals esdevé crucial per afrontar els desafiaments dels propers anys. Conseqüentment cal redoblar els esforços encaminats a fomentar el tarannà multicultural, sense perjudici de reafirmar la nostra identitat com a poble, facilitar la integració cultural dels immigrants tot respectant els seus drets però exigint el compliment dels seus deures i, a la vegada, cal assumir que tot col·lectiu té potencialitats i possibilitats limitades. En conseqüència, cal establir polítiques en origen per regular i ajustar els fluxos

La pobresa i la manca d'horitzó fa que els africans arrisquin la vida per emigrar il·legalment cap a Europa. En el 2003 han estat 103 els immigrants que han perdut la vida per arribar a les costes d'Andalusia. Tanmateix, i malgrat que aquests injustícia clama a Déu, cal tenir en compte que tot col·lectiu té potencialitats i possibilitats limitades. En conseqüència, cal establir polítiques en origen per regular i ajustar els fluxos d'immigració als volums que permet n la sostenibilitat i la capacitat dels pobles receptors. I cal invertir en aquests països i deixar entrar els seus productes en els nostres mercats, una de les vies per al seu desenvolupament.

d'immigració als volums que permeten la sostenibilitat i la capacitat dels pobles receptors.

En atansar-me als tres immigrants que xerraven en català a l'ombra de Poblet, no vaig resistir la temptació d'interessar-me, després de contestar la seva salutació de bona tarda, per la seva procedència: Camerun, Nigèria i Marroc. Els tres procedien, com molts d'altres, de regions amb ètnies i cultures divergents, sotmeses a règims polítics corruptes i sense demo-

cràcia, submergits en la misèria i la desesperança, i amb creences i valors sensiblement llunyans dels europeus. No per això deixen de ser persones humanes amb il·lusions i esperances, amb voluntat de desenvolupament i progrés, persones que sense renunciar a les seves creences volen, si més no un nombre molt elevat d'ells, integrar-se en aquesta que és ara també la seva terra; objectius que estaven en camí d'assolir els tres immigrants que a l'ombra de les muralles del Monestir de Poblet milloraven el seu català i planejaven el seu futur entre nosaltres.

Amb la serenitat que atorga la pau monàstica vaig emprendre el camí de tornada a Barcelona mentre meditava quines són les nostres actituds i actuacions per posar el nostre gra de sorra a fi de transformar la confrontació en col·laboració cultural, tot recordant les paraules del nostre president, en Ramon M. Mullerat, en l'última reunió de la Germandat citant Peter Sutherland: "Si poguéssim encongir la població del món i reduir-la a un Poblet de 100 habitants, tot i mantenint les proporcions, resultaria que hi hauria 57 asiàtics, 21 europeus, 14 persones de l'hemisferi occidental i 8 africans".

Antoni Garrell i Guiu

NOTES

1. La població Catalana (INE, 1 de gener 2002) és de 6.506.440 persones, representa el 15,55% del total de l'Estat Espanyol, 41.842.058 persones.
2. Àfrica del Nord: 32,6%, Amèrica del Sud: 19,1%, Unió Europea: 17,4%, Àsia 12,3%, resta d'Àfrica: 6,6%, Altres països Europeus: 5,6%, Amèrica Central i Carib: 5,1%, Amèrica del Nord: 0,8%. Font Generalitat de Catalunya, 2002.
3. A. Garrell, A. Farrés, P. Monràs, S. Sardà: *La Societat del Coneixement: una Oportunitat per Catalunya*, Reptes i Instruments. Barcelona, setembre 2002. Edita: Cercle per al Coneixement.
4. L'informe de recerca I, sobre Societat Xarxa a Catalunya publicat per IN3-UOC al Juliol de 2002 i dirigit pel professor Manuel Castells i la professora Imma Tubella, indica que Catalunya té manca de persones amb formació universitària, manca que va acompanyada de la falta de persones amb estudis mitjans: un 62,3% de la població de més de 15 anys no ha superat el nivell d'estudis primaris, l'1,9% és analfabeta, i només el 12% ha acabat els estudis superiors, dades que presenten sensibles millores si s'analiza el col·lectiu que inicià l'ensenyament primari al 1980 (la població amb un nivell màxim d'estudis baixa al 48,1% i el percentatge dels que tenen primària incompleta es redueix del 22,5% al 9,8%; només disposen d'estudis superior el 10,3%, xifra inferior al 12,5% dels grans).

LA PESTA NEGRA A LA CATEDRAL DE BARCELONA I AL MONESTIR DE POBLET

L'any 1348 es va desencadenar una terrible epidèmia per tot Europa: la terrible pesta negra¹. Era una malaltia infecciosa que conduïa el malalt a la mort poc temps després d'haver-la contreta. Va afectar greument la salut de molts catalans al llarg de la segona meitat del segle XIV. En aquest article Joan Bassegoda Nonell, catedràtic jubilat d'Història de l'Arquitectura, ens explica algunes de les malvestats de la pesta a la catedral de Barcelona i al monestir de Poblet.

LA CATEDRAL DE BARCELONA AL SEGLE XIV

El 1348 la Seu estava en plena eferescència constructiva. La primera pedra de la catedral gòtica es va posar el 1298 però no va ser fins al 1319 durant el pontificat del bisbe Ponç de Gualbes que es va fer càrrec de la direcció de les obres el lapiscida mallorquí Jaume Fabre. El 1348, amb la capçalera enllestida i tancades les voltes del presbiteri i del primer tram damunt la cripta de Santa Eulàlia, l'obra es va interrompre a causa dels estralls de la pesta negra. Era el mateix any que el Consell de Cent sofria la pèrdua de cinc dels sis consellers majors. Només en va sobreviure un, Romeu Lull, el qual donà compte del desastre en una reunió amb les forces vives de la ciutat al convent de Santa Caterina. L'epidèmia es va repetir el 1350, el 1362, el 1371 i el 1375.

Pel que fa a la construcció de la catedral no trobem a l'Arxiu Capitular llibres d'obra d'aquesta època². Per poder seguir el procés constructiu cal esperar fins al 1379, data a partir de la qual la sèrie de llibres d'obra no s'interromp. En aquest mateix any, essent bisbe de Barcelona Pere de Planella, es va situar la clau de volta de la Mare de Déu de la Misericòrdia. L'última clau havia estat la de Santa Eulàlia que duu l'escut de Blanca d'Anjou, morta el 1320. Així, doncs, entre 1320 i 1379 la catedral de Barcelona va tenir una

capçalera gòtica, mentre que la resta de l'edifici continuava amb l'estil romànic anterior.

La pesta arriba a Barcelona

La pesta arribà a Barcelona quan ja havia produït milions de morts a Europa. Sembla que la seva entrada a la ciutat comtal es va

Les obres de la catedral de Barcelona es van interrompre el 1348 con a conseqüència dels estralls de la pesta negra.

produir a través dels ratolins que menjaven gra i que van arribar en els vaixells procedents de l'Orient. Regia en aquells temps la diòcesi el bisbe Miquel de Ricomà (1346-1361) el qual havia estat tresorer de l'anterior bisbe Fra Bernat Oliver (1345-1346)³. A Barcelona hi féu curtes estades. Consta, per exemple, que a la ciutat comtal s'organitzà una solemne processó per impetrar la fi de l'epidèmia el 2 de maig de 1348, processó a la qual no assistí el bisbe.

A les darreries d'agost de 1348 va córrer la brama que la culpa de la pesta la tenien els jueus que repartien unes pólvores verinoses. Sembla que els barcelonins s'havien oblidat dels ratolins de les naus d'Orient. Molts dels jueus foren assassinats i les seves cases cremades. Tampoc en aquests esdeveniments consta la intervenció del bisbe.

L'absència del bisbe no propiciava la bona marxa de les obres de la catedral. La seva absència i la inexistència de llibres d'obra mostren una certa relaxació constructiva.

Víctimes anònimes de la pesta enterrades a la catedral

A començaments dels anys 70 del segle XX es van fer una sèrie d'excavacions arqueològiques sota la catedral per tal de localitzar el baptisteri paleocristià. Va caldre travessar els fonaments del mur lateral de la part de l'evangeli. En el decurs de l'excavació els arqueòlegs es van trobar amb una sèrie de capes superposades d'esquelets i calç corresponents a les

víctimes de la pesta negra. Precisament el 1348 eren obertes les rases per als fonaments del mur del carrer dels Comtes de Barcelona. Es va aprofitar l'excavació per enterrar-hi els cossos dels morts per la pesta. Aquesta localització es va fer l'any 1972 i els esquelets foren portats al cementiri de Montjuïc i es van enterrar en una fossa comuna on es col·locà una làpida commemorativa. La catedral, doncs, va ser un testimoni real i silent dels efectes de la gran mortaldat de 1348.

Làpida de la tomba de l'abat Ponç de Copons, mort el 1348 a conseqüència de la pesta negra. La pesta negra causà la mort de 59 monjos i 20 llecs.

Foto: BEDMAR.

De manera anecdòtica cal ressenyar els tres tipus de ratolins esculpits en un capitell de l'escala de la casa de l'Ardiaca, davant de la mateixa catedral. Per bé que l'edifici és obra del segle XVI, la memòria de la pesta persistia a la ciutat on es creia que el contagi vingué a través dels tres diferents tipus de rosegadors representats⁴.

EL MONESTIR DE POBLET

La construcció de la grandiosa obra cistercenca de Santa Maria de Poblet, en gran part edificada als segles XII i XIII, va continuar amb fort impuls durant el segle XIV. Bona part del claustre, la nau lateral de l'evangeli de l'església, les tombes reials sota el creuer i el cimbori són prova evident de l'estil gòtic gentil de l'època.

L'abat Ponç de Copons

A finals del primer terç de segle (20 de maig de 1326) va ser elegit abat del monestir Ponç de Copons que constituïa el XXII abat perpetu del cenobi. Un cop

elegit, va emprendre una tasca d'increment del patrimoni territorial del monestir i un seguit d'obres d'ampliació dels dos edificis.

Vers el 1330 inicià la construcció del cimbori damunt de l'encreuament del transsepte i la nau major de l'església. Va ser una obra valenta i singular, perquè defineix perfectament la silueta del monument en el qual solament la Sagristia Nova del segle XVIII té una alçada superior.

De fet un cimbori o llanterna hauria de ser una construcció prismàtica amb amples finestrals per on s'introdueix la llum a l'interior de l'església. Però a Poblet no és

penetraria pel forat de la clau de volta. El pensament de l'abat Copons havia de ser tot un altre.

El cimbori, símbol de reialesa

El rei Pere el Cerimoniós, coronat el 1336, es proposà des de 1339, data més o menys coincident amb l'inici de les obres del cimbori, dignificar els enterraments dels seus avantpassats i disposà la construcció d'un magnífic panteó amb les urnes funeràries situades damunt de dos arcs escarsers entre les pilastres del creuer. L'alabastre amb el qual el mestre Cascalls treballà les estàtues jacents dels reis i reines d'Aragó es va dur expressament des de la pedrera de Beuda (Garrotxa). El 1346, poc abans de morir, el rei Pere III encara donava instruccions per carta a l'abat Copons sobre alguns detalls dels reials enterraments⁵.

Si es té en compte que el nou cimbori no volia ser una llanterna que donés llum a l'interior de les naus, és perfectament lícit deduir que la intenció de l'abat era situar damunt del lloc d'enterrament dels reis una mena de fita o corona visible des de lluny i que identificués aquell punt tan singular del monestir-panteó reial. Una prova addicional que el cimbori no havia de ser llanterna és la carència de regates per a col·locar vidrieres a la traseria dels finestrals, com succeeix a les autèntiques

llanternes. El projecte de cimbori contemplava la construcció d'un tambor octogonal damunt del qual hi hauria dos ordres de finestres amb traceries esculpides i un capçat en forma de piràmide octogonal. Tot dintre del camp de la hipòtesi, ja que el cimbori no es va acabar en interrompre's l'obra el 1348 a causa de la pesta negra.

La pesta negra arriba al monestir

Cap al juliol de 1348 el cimbori tenia

Foto: H. Gaud.

El cimbori del monestir de Poblet, situat just al damunt del creuer de l'església abacial, s'alça airós presidint el conjunt del cenobi. Probablement l'abat Copons el va concebre al segle XIV com a corona visible des de lluny que identificués el punt al dessorra del qual hi havia el panteó reial dels monarques de la Corona d'Aragó.

així. La volta nervada quatripartita en la intersecció del creuer i de la nau major presenta una clau de volta circular perforada. A l'exterior hi havia un petit templet vuitavat que suportava les dues úniques campanes que permetien les constitucions cistercenques. Havien de ser només dues i tan petites que les pogués accionar un sol monjo. Això vol dir que en aixecar un majestuós cimbori en lloc del petit campanaret no es pretenia il·luminar les naus de l'església, perquè la llum només hi

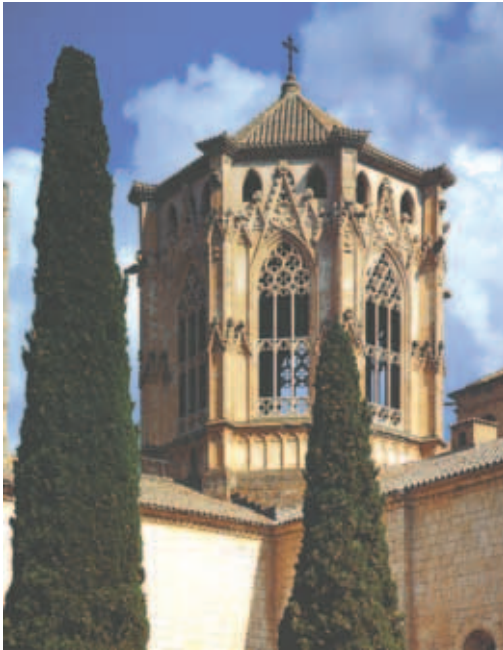

Foto: H. Gaud.

Foto: BEDMAR.

El cimbori de l'església abacial de Poblet, restaurat definitivament entre 1978 i 1981, es correspon amb el creuer de l'església. Tal i com es pot observar a la imatge de la dreta el cimbori no volia ser una llanterna que donés llum a l'interior ja que en tot cas aquesta entraria només pel forat de la clau de volta. Va ser cimbori-campanar fins al segle XVIII.

acabat el basament i tot el primer ordre de finestral amb els seus gablets i pinacles. La pesta negra causà la mort de 59 monjos i 20 llecs. L'abat Ponç de Copons finava el 29 de juliol de 1348. El 8 d'agost els monjos elegiren nou abat en la persona de Bernat de Palau, el qual es dedicà a tenir cura dels malalts, es contagià de la pesta i morí al cap de vuit dies (16 d'agost de 1348).

L'obra del cimbori s'interrompé i restà durant més de tres segles amb una coberta provisional d'encavallades de fusta i teules. L'abat Vicenç Prada (1680-1684) decidí acabar el cimbori de manera segura però ràpida i en lloc de completar el segon ordre de finestres va fer construir una cúpula de punta d'ametlla feta amb totxo que suportava uns arcs coixos sobre els quals es va estendre el tauler ceràmic i les teules morunes. Per sota el ràfec de coberta es construï un passadís que girava a les vuit cares del cimbori amb tres finestres d'arc apuntat a cada cara.

La pesta negra causà la mort de 59 monjos i 20 llecs mentre l'abat Ponç de Copons finava el 29 de juliol de 1348

Durant el segle XIX es van fer algunes obres de restauració de la coberta, però no va ser fins a l'inici del segle XX que Lluís Domènech i Montaner amb l'ajut del seu fill Pere Domènec Roura i dels alumnes de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, van

traçar els plànols de tot el monestir i es va intentar formular una hipòtesi sobre la forma del cimbori acabat segons la idea inicial de l'abat Copons.

Com que el segon ordre de finestres, reculat un metre respecte a l'inferior, només estava iniciat, calgué imaginar el capçat. Domènec el va copiar de Vallbona de les Monges, fet en temps de l'abadessa Elisenda de Copons, germana de l'abat de Poblet. El cimbori de Vallbona culmina amb una forma piramidal, en la qual es va inspirar Domènec⁶. Tanmateix el cimbori, llevat les restauracions a la coberta del segle XIX, es mantingué tal com el deixà l'abat Prada al segle XVII.

El cimbori actual

Entre el juny de 1978 i el juliol de 1981 es va fer la restauració del cimbori. Es va mantenir la forma fins aleshores subsistent, però es van refer tota la coberta i la galeria superior i es van recompondre les traceries dels vuit finestrals amb pedra de la Floresta de Vinaixa, finament treballada pel picapedrer i escultor de l'Espluga de Francolí, Miquel Vendrell. Els plànols els dibuixà el delineant Esteve Nogués, l'obra la portà el contractista Trinitat Teixidó de l'Espluga i la direcció amb la supervisió del

monjo de Poblet Fra Jesús Oliver, la conduí l'autor d'aquest article. El treball merescué el Diploma d'Europa Nostra a la restauració de monuments.

Això vol dir que 633 anys després que la pesta negra arribés a Poblet es van cicatritzar les ferides de la tremenda malaltia que va interrompre l'acabament d'una de les més exquisides parts del gran monestir cistercenc i panteó dels reis de la Corona d'Aragó.

Joan Bassegoda

NOTES

1. Nom donat a l'epidèmia de pesta que assolà Àsia i Europa des de mitjan s XIV fins al començament del XV. La freqüència de les petites taques hemorràgiques al coll, tòrax i membres (que eren del color fosc de la sang) així com el desenllaç gairebé sempre mortal de la malaltia, expliquen els noms de "pesta negra" i "mort negra", amb què fou coneguda. Va acabar amb dos terços de la població catalana.
2. S'ha especulat amb el fet que possiblement els llibres d'obra fossin cremats el 1348 per por del contagi. No hi ha, però, cap evidència documental al respecte.
3. Miquel de Ricomà era nascut a Granollers i va ser també bisbe de Vic. Oficialment prengué possessió de la diòcesi el 13 d'agost de 1346 per bé que per mitjà d'un procurador, el mateix que va fer en el jurament de fidelitat al rei Pere IV. Era familiar del papa Climent VI (Pere Roger, 1342-1352) el qual el retingué a la cúria d'Avinyó de tal forma que a Vic i a Barcelona hi estigué solament durant curtes estades. Els documents episcopals d'aquells temps vénen firmats pel vicari general en nom de «Michaelis episcopi in remotis agentis».
4. La malaltia era transmesa, efectivament, per la puça de la rata negra (*Xenopsylla cheopis*). Una rata infectada pel bacil de la pesta al seu torn infectava la puça que li xuclava la sang. La puça transmetia el bacil quan picava els humans. La infecció de les rates es va produir a la Xina i es va estendre fins a Europa a través dels vaixells que comerciaven amb gra. Les dues formes de pesta conegudes, la bubònica i la neumònica, eren mortals per al 75% i el 95% respectivament dels qui les contreien.
5. L'escultor i acadèmic Frederic Marès i Deulovol (1893-1991) va fer la restauració entre 1943 i 1945 de les tombes malmeses el 1835 i publicà un molt ben documentat llibre el 1952 en el qual inclou les cartes escrites pel rei i l'abat de Poblet. Per a la feina de «recreació», com anomenà Marès la restitució de les formes originals a partir dels fragments conservats de les escultures, es reobrí la pedrera de Beuda per tal de comptar amb idèntic material que en el segle XIV.
6. Mossèn Josep Palomer (1885-1961) mantingué que l'autor del projecte de cimbori de 1330 era el franciscà Fra Bernat de Palau, després monjo i abat de Poblet, segons unes cartes del monjo de Poblet a l'abadia de Fontfreda, documents que després de la revolució francesa haurien passat a l'arxiu de la ciutat de Perpinyà. Fetes les oportunes investigacions, Joan Ainaud de Lasarte pogué demostrar que aquestes cartes no existien i que tot va ser una invenció mitòmana de mossèn Palomer. Un altre autor, Vives i Miret, mantenia que l'autor va ser Reinald des Fonoll, arquitecte anglès que va treballar a Santes Creus. Ho basava en l'existència de la creu patada incisa a alguns carreus del cimbori. És un fet irrellevant car les marques de picapedrer repeteixen moltes vegades aquesta mena de creu que no és la firma de l'arquitecte sinó la marca de comptabilitat del picapedrer.

BIBLIOGRAFIA

- Andrés Avelino Pi y Arimón: *Barcelona antigua y moderna*. Vol. I, p. 153. Imprenta Tomás borchs. Barcelona, 1854.
- Lluís Domènech i Montaner: *Història i arquitectura de Poblet*. Diputació de Barcelona, 1925 i 1927.
- Josep Palomer, pvre.: *Estampes de Poblet*. Barcelona, 1927.
- Cèsar Martinell i Brunet: *El monestir de Poblet*. Barcelona, 1927.
- Buenaventura Bassegoda Amigó: *El arquitecto Elias Rogent*. Asociación de Arquitectos de Cataluña. Barcelona, 1929.
- Instituto de historia de la ciudad: *Las estatuas funerarias de los Reyes de Aragón*. Exposición en la antigua capilla Real de Santa Águeda. Ayuntamiento de Barcelona, 1946.
- Federico Marès Deulovol: *Las tumbas de los monarcas de Aragón y Cataluña del monasterio de Poblet*. Asociación de bibliófilos de Barcelona. Barcelona, 1952.
- Rafael Tasis: *Barcelona, imatge històrica d'una ciutat*. Ed. Rafael Dalmau. Barcelona, 1961. pp. 76-78
- Agustí Altisent O.S.C.: *Història de Poblet*. Publicacions de l'Abadia de Poblet. 1974.
- Agustí Altisent O.S.C.: *El báculo de l'abat Copons*. Estudios históricos y documentales del Archivo de Protocolos, vol. V. Colegio Notarial. Barcelona, 1977.
- Juan Bassegoda Nonell: *El cimborio de Poblet*. Publicacions de l'Abadia de Poblet, 1982.
- Joan Bassegoda Nonell: *Història de la restauració de Poblet*. Publicacions de l'abadia de Poblet, 1983.
- Frederic Marès i Deulovol: *Las tumbas de los monarcas de Catalunya y Aragón en el monasterio de Santa María de Poblet*. Prólogo de Juan Bassegoda Nonell. Publicacions de l'Abadia de Poblet, 1998.

CABO VERDE: VISITA FRATERNA A LA COMUNIDAD DE "NAZARÉ"

En el número anterior de la Revista informábamos de la presencia de dos jóvenes caboverdianos que llevan unos meses residiendo en el monasterio donde reciben formación monástica y teológica. Durante la segunda quincena de septiembre el P. Abat y el P. Josep Maria Recasens han viajado a la isla de Santiago para conocer esta comunidad. Este artículo, redactado por el P. Recasens, aparece en castellano con el fin de que pueda ser comprendido por los mismos componentes de la Comunidad de Nazaré, que también reciben la revista "Poblet".

Un poco de geografía e historia de Cabo Verde

Cabo Verde es un archipiélago de origen volcánico, compuesto de diez islas, nueve de las cuales son habitadas, y ocho islotes, con una superficie total de 4.033 km², situado a unos 500 km de la costa occidental africana (Senegal), con una población total de 400.000 habitantes, 28,3% negros y 69,5% mulatos y blancos, casi todos de lengua portuguesa, aunque en familia se habla el criollo, y de religión católica. En cuanto al relieve existen dos tipos de islas: las islas planas, rodeadas por grandes extensiones de playas de arena blanca: Sal, que tiene aeropuerto internacional, Boavista y Maio, y las islas montañosas y rocosas llenas de paisajes contrastantes: Santo Antão, Santiago, Fogo, São Vicente, São Nicolau y Brava. La décima isla, la más pequeña no habitada, se llama Santa Luzia.

El clima es tropical seco, con dos estaciones, una seca, entre noviembre y junio, y otra húmeda, de agosto a octubre. La temperatura media anual ronda los 25° C.

El archipiélago fue descubierto por el navegante portugués Da Mosto (1460). Los portugueses encontraron las islas deshabitadas y los actuales habitantes son

los descendientes de los negros de Angola que las naves portuguesas transportaban desde aquel país hasta los Estados Unidos para venderlos como esclavos. Cabo Verde, Madeira y las Azores eran lugares donde esas naves hacían escala y en donde se fueron formando núcleos de población que se han prolongado hasta nuestros días. La colonización portuguesa fue bastante explotadora y opresora; los caboverdianos fueron obligados a adoquinar largos kilómetros de carretera. Baste esta muestra como ejemplo: en la isla de Santiago hay una ciudad costera llamada Tarrafal donde en los años 1920-1930 se construyeron los primeros campos de concentración de la historia de la humanidad. Justamente fueron estos campos de muerte los que el régimen nazi de Hitler tomó como modelo para construir los de Auschwitz y Dachau entre otros.

Cabo Verde es país independiente desde 1975 y el gobierno es socialista.

La comunidad de 'Nazaré'

Benvindo y Adílson, que así se llaman los dos jóvenes africanos que reciben formación en Poblet, forman parte de una comunidad residente en la isla de Santiago. En dicha isla se encuentra la capital gubernamental, Praia, y en ella está tam-

bién el único obispado de las islas. La comunidad de 'Nazare', que toma ese nombre inspirándose en el estilo de vida de la Sagrada Familia en Nazaret, se encuentra en la región montañosa llamada Santa Catarina, en la ciudad de Assomada -unas

vuelos: Barcelona-Lisboa; Lisboa-Sal; Sal-Praia. Nos esperaban un grupo de la comunidad y el P. Paulo Borges, un sacerdote de aquel país, residente actualmente en Alcañiz, iniciador de la comunidad. Nos trasladamos en furgoneta desde Praia a Assomada a lo largo de una carretera sinuosa, adoquinada durante el tiempo en

que fue colonia portuguesa. Nos pareció un viaje interminable por lo accidentado del camino.

En esos momentos la isla ofrecía un panorama exuberante, con una verdor general que en algunos lugares recordaba incluso un paisaje suizo. Los árboles son muy escasos y casi siempre los mismos. Ellos

los llaman 'pinheiros' (pinos), pero recuerdan más a las acacias, aunque de hoja más pequeña. Puesto que las islas son de origen volcánico y una de ellas, Fuego, tiene incluso un volcán del mismo nombre en estado activo, el paisaje montañoso no parece admitir más que hierba baja y cultivos selectivos. Básicamente viven del maíz y las judías, que plantan junto al maíz para que puedan adherirse al tallo del maíz a medida que crezcan. Este año era un año bueno para estos cultivos y se veían campos y laderas llenos de plantaciones de maíz y judías, que serán cosechados en enero próximo. Una vez terminada la cosecha, los meses de enero a abril, el panorama paisajístico adquirirá el color pardo original de la tierra que remedará un paisaje lunar.

Mientras ascendíamos a Assomada, veíamos multitud de gente de todas las edades a ambos lados de la carretera donde se apean la mayoría de las casas. Miraban los coches que pasaban o esperaban

La comunidad de "Nazare" se encuentra en la isla de São Tiago, a 40 Km. de Praia, la capital.

40.000 almas-, a una altitud cercana a los 2.000 metros y a unos 40 kilómetros de la capital.

Dicha comunidad consta en la actualidad de 13 miembros de edades comprendidas entre los 17 y los 33 años, pero goza de tal favorable renombre que cada día son más los jóvenes que se acercan a ella para formar parte de la misma. Su único inconveniente es no poder disponer de espacio suficiente en la casa alquilada donde viven para poder acogerlos a todos.

El viaje hasta Assomada

El día 15 de septiembre por la tarde, emprendimos el viaje en visita fraterna el P. Abad José Alegre y el autor de este artículo, con el fin de conocer a la comunidad restante. El viaje, largo y penoso, duró casi 12 horas, con la intermitencia de tres

Foto: Arxívu Poblet.

Un "irmão" conversa con uno de los monjes de Poblet en el lugar donde tienen la intención de construir el monasterio. La tarea no es fácil puesto que el coste es muy elevado (200.000 €).

que algún vehículo les llevara. No hay servicio de autobuses. La primera furgoneta o Toyota que pasa podría ser un eventual autobús con pago convenido. No abundan los turismos. Las frecuentes paradas hacían más largo el pesado viaje. Assomada ocupa una vasta planicie, soleada y rodeada de montañas.

La casa de los 'irmãos' de 'Nazaré'

Nos llevaron a la residencia de la comunidad de 'Nazaré' y allí pudimos saludar cordialmente a los 'irmãos'-hermanos de la misma. A dos de ellos, Lizito y Fernando, ya los conocíamos porque habían venido a pasar la última Semana Santa en Poblet. Nos instalaron en nuestras respectivas habitaciones, habilitadas expresamente para nosotros con camas, colchones y sábanas cedidas. Ellos duermen en literas o simplemente en colchones sobre el suelo. No había agua corriente para lavarnos porque no tienen depósito de agua ni motor que la accione. Sacábamos el agua de un bidón con un jarro de plástico y con él llenábamos un cubo que estaba permanentemente en el servicio. Una situación precaria a la que fuimos acostumbrándonos sin demasiados dramatismos. Nos enseñaron la casa, un edificio con

sótano, planta baja, un primer piso y terraza. En el sótano había habitaciones para dos y el comedor, que fuera de las comidas lo utilizan como mesa de estudio. Allí había también una pequeña estantería con unos pocos libros. Esta era su biblioteca. En la planta baja había una salita de estar, con sofá, dos butacas y algunas sillas, luego cuatro habitaciones y un baño común, y en el primer piso el oratorio, la cocina, dos habitaciones y baño común. Un traga-

luz en la terraza da luz al hueco interior que se prolonga hasta el sótano.

Un día en la vida de 'Nazaré'

La comunidad se constituyó hace cinco años y en estos momentos consta de diez miembros de edades comprendidas entre los 17 y 33 años, con un responsable, Mário Mendes, el mayor de ellos. Llevan una vida ordenada y sobria que intenta adaptarse a un ritmo monástico de oración y trabajo. Se levantan a las cinco de la mañana y a las cinco y veinte tienen el oficio de Maitines. Lo hacen reposadamente con dignidad y largos silencios entre lecturas y salmos. No se limitan a un oficio rezado sino que cantan con melodías sencillas que recuerdan los tonos gregorianos. Incluso son frecuentes los cantos a dos voces. A las seis y cuarto cantan los Laudes y a las siete tienen la Eucaristía, a veces en la comunidad -celebrada por el vicario de Assomada, el P. Ireneo- y otras en la parroquia. A las ocho desayunan (queso de cabra, compota, membrillo, fruta, y café con leche). A continuación viene el trabajo de la casa, limpieza, compra en el mercado, estudio o clases, ya que algunos de ellos todavía están haciendo el equivalente a nuestro bachille-

rato. Uno de los miembros de la comunidad, Ermelindo, es profesor de escuela primaria. A las nueve y media se reúnen de nuevo para el rezo de Tercia y a las doce cantan Sexta. La comida, a la una del mediodía, es muy sencilla, a base de sopa, arroz, patata con col y zanahoria y carne de gallina o pescado, y como fruta papaya -una especie de melón tropical-, plátanos

Foto: Arxiu Poblet.

Los "irmaos de Nazaré" en el comedor, presididos esta vez por el abad de Poblet. La comida, que se toma a la una del mediodía, es muy sencilla. Consiste habitualmente en sopa, arroz, patata con col y zanahoria, carne de gallina o pescado. Como fruta toman papaya, plátanos o manzanas.

o manzanas. Por la tarde continúan su trabajo o estudio y a las seis de la tarde cantan las Vísperas. Luego cenan y a las nueve y media de la noche se reúnen nuevamente para terminar el día con el rezo de las Completas. Un horario, pues, típicamente monástico, siguiendo el curso de la Liturgia de las Horas. Naturalmente todo se reza o se canta en portugués.

Las razones de nuestra visita

Nosotros convivimos con ellos siguiendo el mismo horario durante los seis días de nuestra estancia. Los ratos libres o bien leíamos, salíamos a pasear por la ciudad y alrededores a visitar a los familiares de la comunidad o bien teníamos encuentros con ellos. En el primero de dichos encuentros el P. Abad quiso dejar bien claro que no habíamos venido en plan colonizador, es decir, que nuestra intención al venir no era para convencerles de que se hicieran monjes cistercienses, ni siquiera pretender hacer una fundación con ellos en Assomada. Hace apenas un año que nos conocemos y una cosa de tal envergadura precisa calma y no precipitación. Nosotros estamos dispuestos a ayudarles en formación e incluso económicamente, como ya vamos haciendo desde que nos conocemos, pero el que la Comunidad llegue a formar parte de la Orden Cisterciense depende de cómo lo vayan madurando sus miembros y también del beneplácito de la Comunidad de Poblet que tendrá que asumir de alguna manera el papel de comunidad fundadora y formadora. Se trata de ir caminando juntos, de conocernos y, sin prisas, hacer una opción consciente sabiendo todo lo que comporta la pertenencia a una Orden monástica. Para ello este otoño van a venir dos miembros más para iniciarse en la formación monástica cisterciense en nuestro monasterio. Con ellos ya serán cuatro los miembros caboverdianos que se formarán en Poblet. De hecho, después de la experiencia conjunta de esos días a través de charlas y convivencia, el último día dejaron entrever que desearían integrarse en una Orden de derecho pontificio, y puesto que su estilo de vida va orientado en el camino monástico, vieron con buenos ojos llegar a formar parte de nuestra Orden, dado que es la que ellos conocen más en realidad.

La visita al Sr. Obispo

Nuestra presencia en Cabo Verde tenía también una misión imprescindible: la

visita al Sr. obispo de la diócesis para saber su parecer sobre la comunidad y sobre la posibilidad de que llegara a formarse una comunidad cisterciense en Cabo Verde. La visita tuvo lugar el miércoles, 17. El P. Abad se entrevistó con él a solas en el obispado, en Praia, en una visita que duró una hora. La opinión del Sr. obispo fue del todo favorable a la presencia de una comunidad contemplativa en Cabo Verde, ya que no la hay, y afirmó que estaría encantado de que hubiera una comunidad cisterciense en las islas. El Sr. obispo tenía conocimiento de dicha comunidad y la respetaba como grupo asociado a la parroquia de santa Catarina. Incluso el párroco y su vicario tienen contacto asiduo con ellos, y la comunidad es una activa colaboradora en la parroquia (catequesis, liturgia, coral, grupos de jóvenes...). Los *irmãos* de la comunidad de 'Nazaré' se alegraron del parecer del Sr. obispo cuando el P. Abad les comentó la reunión que tuvo con él, e incluso el mismo P. Abad salió muy optimista de ese encuentro.

Ayudas que precisan

Dado que parece que hay un florecimiento de vocaciones de jóvenes en el lugar, les aconsejamos que alquilaran una casa mayor para poder acoger a todos los jóvenes que se acerquen a ellos con intención de compartir su vida. La comunidad ya había comprado anteriormente un terreno cercano a la casa donde ahora viven, con la intención de construir allí su 'monasterio', pero ellos carecen de medios para una tal empresa que comportaría más de 200.000,00 euros. Además, este terreno - sólo cinco áreas- sería insuficiente para poder ofrecer un ámbito amplio y holgado. Por lo demás, la comunidad de Poblet piensa, que, de momento, no se puede comprometer con una empresa de tal calibre sin una garantía de continuidad, aunque los miembros de la comunidad nos dieron todos muy buena impresión de seriedad y de entusiasmo. Preferimos ayudarles a pagar el alquiler de una casa más grande, y así se lo manifestó el P. Abad.

De momento les ayudamos para que compraran muebles: camas, sillas, mesas, así como ropa y lo más imprescindible. Les vamos a mandar también libros de espiritualidad monástica, tal como ellos nos encarecieron a que lo hiciéramos.

Una misa dominical en la plaza

Aquella primera impresión extraña y distante que notamos al principio entre la gente y el paisaje, comenzó a resultarnos familiar y natural. La gente nos saludaba por las calles como si fuéramos personajes importantes -vestíamos el hábito-, y los familiares de los miembros de la comunidad nos agasajaban a cualquier hora que los visitáramos con una copiosa mesa. El sábado y el domingo -20 y 21- concelebramos en la parroquia con el párroco, un hombre del país plétórico de vida, activo y simpático, gran músico y compositor. La iglesia de Assomada está en obras y la misa debe celebrarse en la plaza. Era sorprendente para un occidental el elevado número de asistentes a la misa así como

Foto: Arxíu Poblet.

Los monjes de Poblet concelebraron las misas del sábado y el domingo (21 y 22 de septiembre) con el párroco de Assomada. La fotografía recoge el momento inicial de la celebración.

Foto: Arxúu Poblet.

La misa dominical se celebra en la plaza de Assomada.

la alta participación de la juventud. Aquello era una auténtica fiesta. Una liturgia más europea que africana, con bellos cantos polifónicos interpretados por una coral y seguidos por los fieles con una participación admirable. Viendo aquella muchedumbre apiñada para asistir a la eucaristía, me daba pena pensar en la exigua participación en muchas de nuestras parroquias donde sólo asisten prácticamente gente mayor y niños. Allí había toda la ciudad, una manifestación de humanidad que celebraba gozosa su fe y su sentido de Iglesia. El párroco, don José Constantina, nos invitó a decir unas palabras primero al P. Abad y luego a un servidor, en ambas misas. La del domingo era incluso radiada para todas las islas de Cabo Verde. Todo Cabo Verde escuchó nuestras palabras, y todo Cabo Verde se enteró de que habíamos venido -los primeros monjes cistercienses que visitan las islas- para conocer la comunidad de 'Nazaré', que parece que desde aquel día adquirió carta de ciudadanía ya que no se la conocía hasta entonces como tal. Un detalle que puede favorecer el ingreso de más miembros en esta comunidad. Los fieles nos aplaudían y a la salida nos invitaban a quedarnos más días porque pensaban que sólo habíamos venido para el sábado y domingo cuando

ya llevábamos una semana entera en Assomada.

Sentirse pobre entre los pobres

Conocimos también a una comunidad de religiosas del Espíritu Santo que trabajan con gran eficacia en la parroquia y forman a las chicas jóvenes en la confección y otros oficios. Viven en un convento cercano a la parroquia pero está en un estado bastante precario. Nece-

sitan hacer reformas para poder continuar su labor en Assomada. Sería una verdadera lástima que tuvieran que marcharse por no poder reparar su casa, dada su labor humanitaria y su testimonio religioso.

Cabo Verde es, pues, un país pobre, con pocos recursos y con mucho paro. El 75% de la población se dedica a trabajos de limpieza para cobrar 6.600 míseros escudos mensuales, lo que equivale a 60 euros. Es un país necesitado de ayuda. Harían falta varias ONG para reavivar aquellos pueblos y potenciar toda aquella juventud que vagabundea sin rumbo ni horizonte. Nosotros volvimos a casa con la sensación de haber vivido algo nuevo, algo que nos había dejado, sin duda, una profunda huella, una huella de humanidad, pero también con un sentimiento de impotencia ante tanta pobreza. No nos importaría volver, a pesar de las carencias. Incluso pensamos que es bueno experimentar ciertas necesidades que en casa las tenemos cubiertas. Sentirse pobres con los pobres nos ofrece la oportunidad de dejarnos evangelizar por ellos. Un testimonio muy aleccionador para nuestro Primer Mundo tan saciado y al mismo tiempo tan insatisfecho.

Josep M. Recasens

ESTEVE NOGUÉS

"Sentiment de bon fer i de bon sentir"

El senyor Esteve Nogués i Ivern és una de les persones més vinculades amb la restauració del monestir de Poblet. En realitzà molts plànols i per les seves mans han passat la majoria de les obres fetes des de l'inici del restabliment de la comunitat monàstica l'any 1940. Octavi Vilà i Xavier Guinovart l'han entrevistat per a nosaltres.

Nota biogràfica

Esteve Nogués i Ivern nasqué a Tarragona el 18 de març de 1915. Inicià els estudis primaris al col·legi del Sr. Pau Delclòs, a la Mitja Lluna. Fou alumne de l'Escola Municipal de Dibuix des del 1926 al 1933, on tingué de professors Pere Ferran i Salvador Ripoll.

Del 1933 al 1936 assistí al Taller-Escola de Pintura i Escultura de Tarragona fundat per la Generalitat i l'Ajuntament. Fou deixeble de Joan Rebull, Ignasi Mallol, Enric Ricart, Rafael Benet i Salvador Martorell. Foren condeixebles seus Josep Sarobé, Sadurní Garcia Anguera, Antoni Gonzalo Lindín, Claustre Panadès, Mª Teresa Ripoll i Jordi Busquets.

Després de la Guerra Civil començà a treballar amb l'arquitecte Francesc Monravà i Soler.

El 1942 va entrar a la Diputació de Tarragona on prestà els seus serveis sota la direcció dels arquitectes Monravà So-

ler, Ripoll i Garreta fins a l'any 1984 en què es va jubilar. L'any 1985 la Diputació de Tarragona li dedicà una exposició sota

el títol: "Esteve Nogués i Ivern: 42 anys d'ofici"; en el pròleg del catàleg l'aleshores president Josep Gomis deia: "La millor representació de la seva tasca és el sentiment de bon fer i de bon sentir que a tots els que el coneixem ens ha estat donat de gaudir amb la seva presència".. Esteve Nogués, per la seva vinculació amb els arquitectes Francesc Monravà i Salvador Ripoll, va realitzar els plànols d'innombrables projectes de restauració de Poblet i per la seva mà passaren la major part de

les obres fetes de la restauració ençà.

Els primers temps

Vostè ha viscut bona part del procés de restauració de Poblet en primera línia. Quan va visitar per primera vegada el monestir, com el recorda?

Vaig estar per primera vegada al monestir de Poblet l'any 1941 quan ja

Foto: Arxiu Família Nogués.

Esteve Nogués en l'actualitat

havia mort en Toda, que per cert, és qui va firmar l'any 1936 el meu carnet del Taller Escola i Pintura de Tarragona del qual n'era el president.

Em va contractar el Sr. Monravà que era arquitecte diocesà i de la Diputació de Tarragona. Vaig estar-hi tres setmanes

Carnet d'Esteve Nogués com a alumne del Taller-Escola, firmat per Eduard Toda el 1936.

i dormia al monestir amb els monjos del dilluns al dissabte. Treballava totes les hores de sol aixecant els plànols de les Cases Noves i de la Torre de les Armes que estaven completament derruïdes i que eren les dependències que havien assignat a la comunitat per viure-hi però que estaven en completa ruïna. A les nits,

anava amb un llum de ganxo a les sales gòtiques, posava en solfa el treball que havia endegat fins els últims raigs del dia i després ja ben entrada la nit me n'anava a dormir a la casa del Patronat que tot just havia començat a habitar la comunitat després de la providencial mort d'en Toda i que els va permetre de passar a viure en condicions, ja que a les Torres Reials on s'estaven fins feia molt poc no hi havia ni aigua corrent ni calefacció. Recordo que la comunitat vivia amb molta pobresa.

També recordo Joan Mestres (Joanet) que anà descobrint les peces dels sepulcres dels reis que estaven disseminades arreu del monestir, sepultures que reconstruïria Frederic Marés; i recordo també la família Vidal, els guies, que crec que vivien a la casa del prior.

La seva relació professional amb la restauració de Poblet va venir a partir de la seva tasca a la Diputació de Tarragona. ¿Com es va iniciar aquesta relació?

Tot i aquest primer contacte de l'any 41, a l'any següent, ja com a funcionari de la Diputació de Tarragona, vaig iniciar una col·laboració amb Poblet que no va acabar pas l'any 1984, quan em vaig jubilar, perquè la comunitat em va continuar demanant treballs. Els he anat fent de manera voluntària fins que la meua vista m'ho ha permès.

Els primers anys fins i tot anàvem a Poblet dos o tres cops a la setmana. Recordo d'aquella època els treballs a la Mongia, a l'església Major, al panteó dels ducs de Segorb i Cardona, al dormitori de novicis i a l'Abadia.

La dècada del 40 i les primeries del 50

van ser anys de molta dedicació per part de la Diputació de Tarragona al monestir de Poblet.

Record de Francesc Monravà i Salvador Ripoll

Ha treballat amb diferents arquitectes, el primer va ser Francesc Monravà i Soler i després Salvador Ripoll. La seva tasca restauradora va ser important i sovint difícil a la època restauradora. Com eren els arquitectes en l'aspecte personal?

Tos dos foren unes bellíssimes persones. Des del punt de vista humà van tenir sempre un tracte exquisit tant amb la comunitat de monjos com amb mi. Se'ls notava que no solament treballaven per obligació sinó que s'estimaven el projecte de restauració de Poblet.

Tots dos i jo mateix vam establir vincles d'amistat personal amb la comunitat: ells fins a la seva mort i jo encara, sempre ens hem estimat molt amb els monjos. Als primers temps vam tenir molta relació amb el P. Rossavini i amb el P. Morgades.

Després, ja vam començar a parlar amb qui fou l'abat Garreta i durant tota la vida, amb el P. Tulla, el Prior de sempre, i el que ha estat sempre el nostre "enllaç". Posteriorment, i a partir de l'any 70 fins al 95, vaig tenir molt de contacte amb el l'abat Maur, sense perdre el contacte amb el P. Prior.

No me'n puc estar d'explicar-vos una anècdota personal. Recordo un dia, que després de treballar i de dinar al refector amb la comunitat, vàrem anar a la casa del Patronat a prendre cafè; us estic parlant d'una època en la qual la comunitat ja tenia plena ocupació del monestir i la Casa del Patronat ja solament s'utilitzava com a hostatgeria i el menjador com a sala per prendre cafè o dinar amb els convidats. Quan ens van servir el cafè, el sr. Ripoll va demanar a

l'abat Maur permís per encendre un cigar i l'abat li va denegar; aleshores, el sr. Ripoll li va preguntar quina utilitat tenia un cendrer que tenia al costat i l'abat li va contestar que era per a aquells que no demanaven permís. Tot seguit, l'abat va convidar al sr. Ripoll a encendre el seu cigar.

Un dels dies que han quedat gravats a la meva memòria populetana ha sigut el dia de l'atemptat contra el president del govern Luis Carrero Blanco. Aquell dia, 20 de desembre de 1973, érem a Poblet, com molts dies, l'arquitecte Ripoll, el xofer Amadeu Ribes, el cap de jardineria de la Diputació Joan Mestres i jo; el xofer tenia el costum d'aparcar el cotxe davant de la torre dreta de les Portes Reials. Aquell dia i, sense saber per què, no va aparcar allí. Doncs bé, tot just arribar va haver-hi un despreniment de part dels merlets de la muralla que ens hauria destrossat el cotxe o fins i tot ens hauria pogut matar. Realment va ser providencial, fins i tot vàrem fer broma dient si aquest despreniment havia estat conseqüència de l'ona expansiva de l'atemptat.

La tasca de cadascun d'ells fou important. Com la desenvolupaven?

El seu treball fou per a Poblet una època daurada en el seu procés de restauració. Es preocupaven de conèixer com fou el monestir abans de la seva decadència constructiva i intentaven restaurar pensant en la època d'esplendor. La veritat és que treballàvem tots plegats amb una minuciositat que avui en dia, en què es compten tant els costos, ja s'ha perdut una mica.

Quines eren les seves idees respecte a la restauració d'un monument tant important?

Bé, jo no sóc més que un dibuixant escrupulós, però sempre he compartit la tasca d'aquests arquitectes que van restaurar el monestir amb un gran sentit de

la responsabilitat i sense escatimar-hi esforços.

La satisfacció d'una obra ben feta

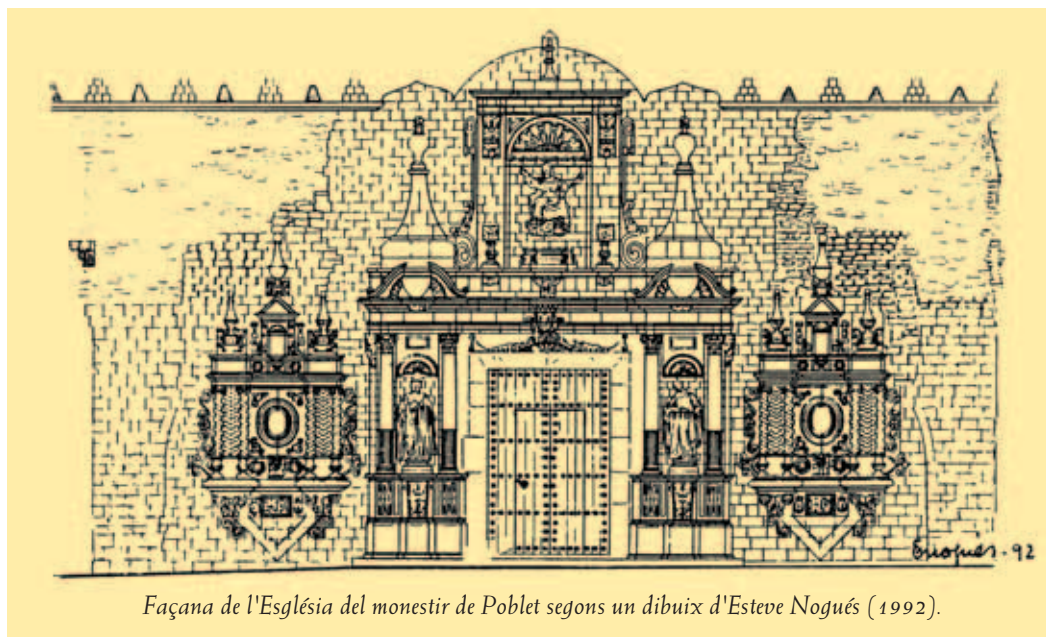
Quan s'ha treballat tant i tan a prop en la restauració d'un monument, ¿quina és la impressió que un té quan veu l'obra feta?

Contemplo la restauració de Poblet amb una gran satisfacció personal, perquè abans ja us he explicat el meus treballs fins a mitjans dels anys cinquanta; però després han estat moltes les obres en les quals he treballat, com la reconstrucció de la impremta, l'ala sud de la Porta Daurada, la urbanització de la Plaça de la Corona d'Aragó, la capella de Sta. Caterina, els cellers i l'última gran obra en la qual vaig treballar va ser el projecte de reconstrucció del cimbori; recordo com el president Tarradellas va dir "jo sóc molt gran i m'agradaria veure-ho fet"; era una gran obra i es va fer en un temps increïble per la importància que tenia. També vaig participar en la restauració del molí, en el disseny del temple de la Mare de Déu, en fi en moltes i moltes de

les coses que es van fer en aquells anys. Alguns projectes eren signats per l'arquitecte de la quarta zona de l'Estat (Catalunya, Aragó, València i les Illes), primer fou Alejandro Ferran Vázquez i després Sancho Rueda ja que era l'Estat qui pagava les obres. Els projectes els signaven ells, però érem nosaltres els qui portàvem el pes de la feina i fèiem els plànols.

Alguns cops la restauració és en si mateixa un procés polèmic on cada arquitecte responsable té un criteri diferent. En la perspectiva de la seva experiència ¿com ha vist evolucionar les idees dels arquitectes restauradors al llarg dels anys?

Jo els darrers anys de restauració de Poblet ja no he conegut els projectes de prop. En el nostre temps els criteris intentaven ser molt respectuosos. Potser els arquitectes actuals poden tenir un concepte més agosarat de la restauració i alguns cops pot primar potser més un determinat concepte de l'estètica que un estricte sentit restaurador. Això, evidentment és polèmic, però com tot a

Façana de l'Església del monestir de Poblet segons un dibuix d'Esteve Nogués (1992).

la vida, són opinions i tot depèn dels ulls amb què hom s'ho miri.

La seva tasca ha estat molt àmplia en tota la província. ¿Es pot dir que hi ha alguna obra amb la qual se senti especialment vinculat?

Des d'un punt de vista d'arquitectura religiosa on més he treballat és al monestir de Poblet, encara que també he col·laborat en diversos projectes tant al monestir de Santes Creus com a la catedral de Tarragona, a més de participar en el projecte de restauració de més d'una dotzena d'esglésies comptant parròquies i ermites. Especialment voldria recordar el santuari de la Verge de Montserrat de Montferri.

D'arquitectura civil seria una llarga llista d'intervencions per tota la província.

La relació amb el monjos

Poblet, a més del conjunt monàstic medieval més important del país, és una cosa viva, la seva relació amb la comunitat ha estat forta. Com recorda aquells primers contactes amb els monjos?

Recordo amb molt d'afecte la meua relació amb els monjos; sempre m'he sentit a Poblet com a casa. Als anys 60, a l'època del cardenal Arriba y Castro, vaig entrar a la Germandat juntament amb el Sr. Ripoll i això encara em va vincular i em vincula més amb la Comunitat. M'he cartejat amb molts monjos, amb el P. Benet, per exemple; he tingut relació amb d'altres que abandonaren el monestir com mossèn Comamala i he tornat a veure al P. Rosavini algun cop que ha vingut a Poblet. He intentat ajudar-los amb tot allò que jo bonament he pogut; ja jubilat he fet plànols d'edificis perduts com el que hi havia enfront del pou de gel i al costat de la que va ser granja durant molts anys.

També recordo amb molt d'afecte el

picapedrer Miquel Vendrell, que va ser tota una institució al monestir fins a la seva mort i gràcies a l'enorme vàlua d'artesans-artistes com ell, avui podem gaudir de Poblet. Tinc molt present el dia que li varen concedir la seva merescuda medalla Macià, i entre altres amics jo també el vaig acompanyar. Hi vàrem anar amb el Sr. Enric Ventosa, un altre bon amic de Poblet. Molts cops tanco els ulls i encara el veig al seu taller acollint a tots els que anaven al monestir; sens dubte ell és una part de la història recent de Poblet.

Dins d'aquest col·lectiu d'artesans-artistes en vies d'extinció que han deixat petjada a Poblet, no em voldria oblidar del meu amic Ramon Martí de cal Biel, que tant bé ha treballat el ferro a Poblet i sempre ha viscut el monestir com a cosa seva.

Ara que sóc gran i tinc problemes de vista, amb moltes hores lliures, tot sovint passejo mentalment per Poblet i em torno a trobar amb molts amics que ja no hi són.

Per a vostè, Poblet ¿què representa o què ha de representar com a monument i com a símbol?

Com a monument no té comparació; sempre he sentit a dir que és el monestir medieval més bell i més gran del món. Voldria insistir en el fet que està habitat pels monjos, que és el que li dóna vida i sentit.

Com a símbol no cal dir que és panteó reial de la l'antiga Corona d'Aragó on hi viu una comunitat de monjos cistercencs des del segle XII.

Esteve Nogués forma part d'aquell conjunt de professionals que amb la seva tasca callada i eficient han contribuït a la restauració de Poblet. Sense persones com ell aquesta no hauria estat possible.

Xavier Guinovart i Octavi Vilà

EL 2 DE DESEMBRE DE 2003 FA 25 ANYS DE L'INICI DE LA RESTAURACIÓ DEL CIMBORI?

En aquesta secció que hem titulat "sabíeu que...?" anirem presentant breument algun detall o anècdota referida al conjunt monumental o d'altre tipus relacionada amb el monestir de Poblet. Avui dediquem aquesta secció al cimbori que compleix 25 anys de l'inici de la seva restauració. Ens en parla el P. Jesús M. Oliver, monjo de Poblet.

LA PORTADA

El dibuix d'en Marià Ribas (pàgina següent) ens mostra la imatge idealitzada del que devia ser l'anomenat Pati de les Cases Noves pels volts de 1835. La imatge està presidida pel volum imponent del cimbori, que centra tot el conjunt. D'esquerra a dreta hi veiem un bocí de les Cases Noves (s. XVIII) i la Torre de les Armes (s. XIV) i, als seus peus, l'antiestètic corredor cobert que comunicava aquests edificis amb el claustre de l'Abadia (s. XIII-XIV). Aquest corredor, de nul interès artístic o arquitectònic, permetia als monjos circular sense problemes en temps d'adversitat atmosfèrica. Potser avui més d'un monjo l'enyora. El que devia ser un bonic conjunt gòtic, desaparegut pràcticament després del 1835, avui està ocupat per un discret edifici d'un pis on habita l'abat, al damunt del ja esmentat claustre de l'Abadia. Tancant el conjunt, a la dreta, es veu un fragment del dormitori i de l'antiga sala dels monjos — aquesta última, avui biblioteca— bastit tot plegat en el període de la gran empena constructiva del segle XIII.

El cimbori se'ns mostra tal com devia ser, sense els elegants calats gòtics de pedra (s. XIV) i amb els feixucs murs que tancaven l'obertura dels grans finestrals.

No hi ha dubte que Marià Ribas trobà un gran ajut i font d'inspiració per al seu dibuix en l'obra d'Alexandre Laborde feta al començament del segle XIX i que és l'únic document gràfic original d'abans de l'exclaustració.

EL CIMBORI FA ANYS

Aquest 2 de desembre es compleixen 25 anys de l'inici de la restauració del cimbori gòtic de Poblet. Es tracta d'una veritable joia del segle XIV que romanía amagada

El pati de les Cases Noves (esquerra) segons un dibuix de Marià Ribas elaborat el 1835. Mostra el corredor, avui desaparegut, que permetia anar fins el claustre a cobert del mal temps. Presideix el conjunt el cimbori en l'estat en què es trobava abans de l'esclat de la guerra civil.

sota les intervencions que va sofrir després de la violenta interrupció de l'obra el 1348 com a conseqüència de la pesta negra. Havia arribat als nostres dies en un estat de ruïna molt precari.

Als inicis de la construcció de l'església l'obra del cimbori no estava prevista. Les campanes es trobaven a l'espadanya i només un petit edicle aixoplugava el gran forat de la clau de volta oberta al centre del creuer. Al segle XIV, però, l'empenta constructora de l'abat Ponç de Copons volgué coronar l'església abacial, que era ja panteó reial, amb una doble corona de pedra treballada que pogués servir de campanar. En aquells temps també els monestirs veïns i germans de Vallbona i Santes Creus obraven cimboris a les seves esglésies – també panteons reials – si bé ambdues obres eren de menor volum arquitectònic i per això es van poder construir senceres. Quan s'esdevingué la

interrupció de les obres a Poblet el 1348 només se n'havia construït la meitat i tot just es començava a pujar el segon pis. Per això als nostres ulls el cimbori presenta una certa, però no antiestètica, desproporció entre la seva gran amplada i l'alçada. En temps posteriors els monjos van buscar la manera de tancar el gran forat que representava l'obra sense coberta amb diverses solucions que estaven ben lluny de la qualitat del projecte original. Potser els mitjans econòmics no arribaven a més.

La construcció del segle XVIII i els efectes de l'abandó

L'any 1714 sembla que es van fer les darreres intervencions que correspondrien al que va sofrir els efectes destructors del segle XIX i que arribà fins a nosaltres: una galeria de rajola i morter al damunt del primer pis i que amaga l'inici del segon, i al damunt una coberta de teula coronada

per una gran bola que sosté una creu de ferro. Els grans calats de pedra, que ja es devien trobar força malmesos, foren retirats en part i l'espai buit va ser tancat per envans de paredat que després, potser per donar una imatge més agradable, s'arrebossaren i pintaren, tal com podem veure encara en les fotografies més antigues.

El cimbori ja havia perdut la seva utilitat quan l'any 1666 Pere Antoni d'Aragó féu retirar les campanes i les va dur al nou campanar que ell mateix havia bastit al braç del creuer. Quan s'esdevingué la llarga nit de l'abandó del monestir (1835-1930), el cimbori va patir les conseqüències de la seva ubicació, oberta a totes les adversitats climatològiques, i la seva estabilitat va començar a perillar si bé la gran qualitat de l'obra aguantà fins a l'arribada de temps millors. Mentrestant, davant el treball enorme de la recuperació de tot el conjunt monumental, el cimbori, que era una peça important però secundària per la seva manca d'utilitat, només va rebre les mínimes intervencions, tot esperant l'arribada del seu dia.

La restauració

A finals de la dècada dels setanta del segle XX la Diputació de Tarragona encarregà a l'arquitecte Salvador Ripoll l'elaboració d'un projecte de restauració del cimbori de Poblet. Aquests plànols, magníficament dibuixats pel delineant Esteve Nogués, i la seva corresponent memòria, estaven l'any 1978 a Poblet tot esperant trobar un finançament econòmic que permetés dur a terme l'obra de mane-

ra ràpida, tenint en compte la ubicació del cimbori al bell mig del monestir.

La visita que féu el 10 de febrer de 1978 el President de la Generalitat de Catalunya, M. H. Sr. Josep Tarradellas, va ser l'ocasió ideal per dur a terme la total realització del projecte. El President ja devia tenir alguna notícia del projecte perquè, en arribar al claustre amb l'abat Maur Esteva que l'acompanyava, li digué que la restauració del cimbori seria la primera obra d'aquesta mena que portaria a terme la recuperada Generalitat. Llavors això semblà un bell

El cimbori abans i després de la seva restauració. Aquesta va ser inicialment impulsada a finals dels anys 70 per la Diputació de Tarragona que va encarregar-ne un projecte a l'arquitecte Salvador Ripoll. Els plànols el va dibuixar Esteve Nogués.

somni, però al novembre del mateix any hi va haver a la Casa dels Canonges, del palau de la Generalitat, una reunió amb l'abat Maur i totes les persones interessades en la realització del projecte, entre elles l'arquitecte que havia substituït l'autor del treball, ja mort llavors, l'aparellador, el dibuixant, el picapedrer Miquel Vendrell, que ja treballava al monestir i ho continuà fent fins a la seva mort l'any 2000 i que ens deixà una obra mestra en el cimbori, i el constructor Trinitat Teixidó, que també

treballava en la restauració del monestir i que encara avui, trenta anys després de la seva arribada, ho continua fent.

Va ser fruit d'aquesta reunió que, amb joia i molta il·lusió, el 2 de desembre del mateix any, hi hagués una solemne cerimònia presidida per l'arquebisbe de Tarragona Dr. Josep Pont i Gol i el mateix president Tarradellas, i moltes altres autoritats i persones vinculades al monestir o al món de la cultura i de la política. A la sala capitular, després dels parlaments corresponents, es signà un pergamí que, després de tancar-lo en un tub, fou colgat al cimbori per a les generacions futures. Al cementiri de monjos es féu la simbòlica aixecada de la primera pedra del calat gòtic que dóna al claustre, i posteriorment, des del mateix sobreclaustre, l'arquebisbe va donar-hi la benedicció mentre els paletes la posaven al seu lloc de l'obra. Tot plegat, un dia inoblidable per a la història de Poblet i la seva recuperació artística.

Per l'alta situació del cimbori i els rigors de l'hivern que ja s'atansava, l'inici real de les obres començà a primers de març de 1979. Tenint en compte les interrupcions per causa del fred, el procés es desenvolupà amb una gran rapidesa, la qual cosa no va ser obstacle per a la gran qualitat de l'obra i el seu cost econòmic, podent-se acabar tot per la Pasqua de 1981. Aquest mateix any l'arquitecte Dr. Joan Bassegoda, que va seguir tota l'obra amb dedicació i gran interès, publicà el llibre *El cimbori de Poblet* que dóna una exhaustiva informació sobre

tot allò que es refereix a aquesta veritable joia del gòtic català, fins llavors desconeguda de tothom.

Fotos: Arxiu Poblet.

El dia 2 de desembre de 1978, en presència de l'aleshores president de la Generalitat M.H. Sr. Josep Tarradellas, de l'arquebisbe de Tarragona, Dr. Josep Pont i Gol, de l'abat Maur Esteva i del P. Francesc Tulla, prior del monestir, es va fer la simbòlica aixecada de la primera pedra del calat gòtic que dóna al claustre.

L'any 1983 l'associació internacional Europa Nostra concedí a Londres un diploma que diu textualment: "Por la perfecta restauración del cimborrio".

Jesús M. Oliver

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De maig a octubre de 2003

Maig

Dia 2, divendres: El P. Alexandre Masoliver ha marxat cap al monestir de Valdediós (Astúries) per donar-hi un curset d'història del monaquisme.

El P. Jesús M. Oliver ha anat a Madrid per assistir el proper diumenge a la missa de canonització, presidida pel Papa, de la Beata Meravelles de Jesús, carmelita descalça, i altres quatre beats més.

Dia 8, dijous: El P. Abat ha anat a la cartoixa de Montalegre, prop de Barcelona, per assistir a una Reunió dels Abats i Provincials de Catalunya.

Dia 9, divendres: El P. Jesús M. Oliver ha anat a la XXI Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona, on ha donat una conferència sobre el tema: "Una aproximació al monaquisme cristià".

Dia 19, dilluns: El P. Jesús M. Oliver ha anat a Barcelona, on a les 7,30 h. de la tarda ha tingut lloc un homenatge al Sr. Joan Bassegoda, membre de la Junta de la Germandat de Poblet. L'acte ha estat a la catedral, presidit pel cardenal Mons. Ricard M. Carles. Durant l'acte se li ha lliurat la creu "Pro Ecclesia et Pontifice", atorgada per la Santa Seu.

Dia 29, dijous: Ha tingut lloc a Poblet el Sisè Capítol de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó i el Cinquè Capítol de les Monges de la Congregació. Hi han vingut delegats i delegades de tots els monestirs de la nostra Congregació: Poblet, Solius, Vallbona, Valldonzella, Cadins i Casbas. L'eucaristia, presidida pel P. Abat de Poblet, President de la Congregació, s'ha celebrat al migdia, abans de dinar. En aquest Capítol, a més de la lectura de les relacions sobre l'estat de cada monestir, s'ha parlat de la situació de manca de vocacions.

El P. Benet Farré ha estat operat d'una hèrnia inguinal a l'hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona.

Juny

Dia 1, diumenge: El P. Abat ha anat al monestir monges cistercenques de Brihuega per predicar-hi una setmana d'exercicis espirituals. Hi ha anat acompanyat del junior Fra Josep M. Cabañes i del postulant Josep Antoni Peramos.

Dia 3, dimarts: Conferència del Pare dominic valencià Miquel Àngel Sánchez, Secretari General de Justícia i Pau d'Espanya i Vicepresident de Justícia i Pau d'Europa. Ha fet una relectura actualitzada de l'encíclica "Pacem in terris" del Papa Joan XXIII.

Dia 6, divendres: Conferència del P. Miquel Àngel Sánchez sobre la recent guerra d'Iraq.

Dia 24, dimarts: El postulant Josep Antoni Peramos ha començat el noviciat avui després de Laudes. La cerimònia de la vestició ha tingut lloc a la sal capitular on hi havia, a més de la comunitat, la seva família.

Dia 25, dimecres: Ha començat el Tercer Curset d'iniciació al cant gregorià i el Primer Curset de perfeccionament al cant gregorià, dirigits pel professor de Saragossa Sr. Luis Prensa. Hi assisteixen una vintena de persones entre monjos i forasters. Aquests curssets tenen lloc al Palau de l'Abat i duraran fins al proper dissabte dia 28.

Dia 28, dissabte: Festa de la Germandat de Poblet. Ha començat amb la celebració de l'eucaristia, presidida pel P. Abat. Després hi ha hagut l'Assemblea Plenària anual a la sala capitular. Tot seguit s'ha fet la presentació d'una edició de la *Vida de sant Benet*, escrita per sant Gregori, il·lustrada per Fra Rafel Forés, monjo de Valdediós. Aquest llibre el va il·lustrar mentre era a Poblet i ara se n'ha fet una reproducció facsímil. Fra Rafel ha estat present a l'acte. Finalment, i a la mateixa sala capitular, el Sr. Llorenç Gomis ha dictat una conferència

sobre el tema: "Els laics a l'Església: tradició i modernitat".

A la tarda, després del rés de la Sexta a la sala capitular i del dinar a l'antic refetor de conversos, hi ha hagut dos concerts a l'església del monestir. Primer l'escenificació del drama litúrgic medieval "Visitatio sepulchri", a càrrec de l'Schola Gregoriana Domus Aurea, de Saragossa, dirigida pel Sr. Luis Prensa. En segon lloc un concert de música barroca del Trio Acrux, de dues trompetes i orgue.

La festa s'ha acabat amb el cant de les Vespres.

Juliol

Dia 9, dimecres: A la tarda ha visitat el monestir un grup de persones pertanyent a la direcció de l'empresa japonesa Yamaha.

Dia 14, dilluns: Al matí ha arribat el P. Maur Esteva, Abat General de l'Orde Cistercenc. Ve per fer un curset sobre la Regla de sant Benet i sobre la Declaració del Capítol General de l'Orde dels anys 1968-1969 als membres del noviciat.

Dia 17, dijous: Aquesta matinada ha marxat Mons. Alberto Iniesta, bisbe auxiliar emèrit de Madrid, que ha passat uns dies al monestir.

Dia 18, divendres: Al matí ha marxat l'Abat General.

Dia 22, dimarts: Han començat avui unes conferències sobre la Santíssima Trinitat a càrrec del P. Lluís F. Ladaria, jesuïta mallorquí, professor a la Universitat Gregoriana de Roma. Aquestes conferències duraran fins al proper dijous dia 24.

També ha començat avui un curset sobre la iconografia bizantina i la tècnica de les icones, a càrrec del Sr. Juan Echenique, laic ortodox xilè. En aquest curset hi participen alguns monjos de Poblet i també altres persones fins a un total de 16. El curset durarà fins al proper dia 29.

Dia 26, dissabte: Reunió del Patronat de l'Arxiu del President Tarradellas.

Dia 28, dilluns: Un grup de 170 joves de la diòcesi de Madrid han passat per Poblet procedents de Montserrat. Han celebrat l'eucaristia.

Dia 29, dimarts: A la tarda el P. Abat ha anat al monestir de Casbas per assistir a l'enterrament de Sor Margarita González.

Dia 30, dimecres: Aquest matí ha arribat Mn. Romà Casanoves, bisbe electe de Vic, que ha vingut per preparar-se durant uns dies a la seva ordenació episcopal.

Agost

Dia 3, diumenge: Mn. Romà Casanovas ha presidit la missa conventual.

Ha participat a la missa conventual i ha visitat el monestir la Sra. Jeanne Guehe Moulot, ambaixadora de la República de la Costa d'Ivori a Espanya.

Dia 5, dimarts: Ha visitat el monestir del Sr. Josep Montilla, nou President de la Diputació de Barcelona.

Dia 6, dimecres: A la tarda ha marxat Mn. Romà Casanoves, després d'haver dinat amb la comunitat a l'àrea recreativa de la Casa del Guarda de Castellfollit.

Dia 14, dijous: El P. Abat ha anat a la tarda a Solsona per assistir al funeral del bisbe emèrit Mons. Antoni Deig.

Dia 15, divendres: Fra Josep M. Cabañes ha fet la professió solemne a la missa conventual, presidida pel P. Abat. Els seus pares, germans i altres familiars han dinat amb la comunitat al refetor.

A les 10 h. de la nit hi ha hagut un concert a l'església a càrrec del grup vocal Psallite. Han

cantat, acompanyats per l'orgue, diverses peces de música religiosa.

Dia 16, dissabte: El P. Abat i el postulant Salvador Batet han anat al monestir de Sixena per a la preparació del començament del noviciat d'aquest darrer.

Avui han visitat el monestir el Cònsol general de Mèxic a Barcelona, Sr. Sealtiel Alatrisme Lozano i la seva esposa Edna.

Dia 20, dimecres: Aquesta nit, a les 2 h. de la matinada ha mort Fra Joan Domènech. Ja feia molt de temps que patia del cor i estava allitat des de feia algunes setmanes. Tenia 79 anys i en feia 58 que havia professat.

Després de Laudes i a la sala capitular ha començat el noviciat el postulant Salvador Batet. Han assistit a la seva vestició, a més de la comunitat, els seus pares, familiars i amics.

Dia 21, dijous: A les 4 h. de la tarda ha esta enterrat Fra Joan.

Dia 23, dissabte: El P. Abat i Fra Lluís Solà han anat a l'antic monestir cistercenc aragonès de Rueda on s'ha celebrat l'acabament de les obres de restauració. L'acte l'ha organitzat l'Associació d'Amics de Rueda.

Dia 29, divendres: El P. Abat i el P. Alexandre Masoliver han anat a Salamanca per participar a la Setmana d'Estudis Monàstics que tindrà lloc del dia 29 d'agost al dia 6 de setembre. El tema d'aquesta setmana és: "L'Evangeli, norma suprema de l'evangelització". Tant el P. Abat com el P. Alexandre hi han de presentar sengles ponències.

Dia 30, dissabte: El P. Josep M. Recasens i Fra Lluís Solà han marxat cap al monestir benedictí de Saint Martin de Ligugé (França) on participaran en un curset d'interpretació i direcció de cant gregorià els dies 1 al 6 de setembre. Dirigeix aquest curset el P. Daniel Saulnier, monjo de Solesmes.

Dia 31, diumenge: Fra Xavier Guanter, Fra Lluç Torcal i els dos joves de les Illes de Cap Verd que són a Poblet per a la seva formació, José Benvindo Alves Fernandes i Adilson de Jesús Pereira Leal, han marxat cap a Roma per participar en el curs de formació monàstica que tindrà lloc a la Casa General de l'Orde durant tot el mes de setembre.

Setembre

Dia 13, dissabte: Al matí han visitat el monestir la Consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, Sra. Carme Laura Gil, i altres membres del Departament d'Ensenyament.

Dia 14, diumenge: El P. Abat, acompanyat de Fra Josep Aliaga, Fra Antoni Mulet i Fra Salvador Batet, ha anat a Vic per assistir a l'ordenació episcopal del nou bisbe, Mons. Romà Casanoves.

Dia 15, dilluns: El P. Abat i el P. Josep M. Recasens han marxat a les Illes de Cap Verd per visitar la comunitat monàstica de Natzaret, que es troba a la ciutat d'Assomada a l'Illa de Santiago. El P. Abat també s'entrevistarà amb el bisbe de la diòcesi. Aquest viatge durarà fins al dia 21.

Dia 30, dimarts: Ha visitat el monestir el nou President de la Diputació de Tarragona, Sr. Joan Aregio.

Octubre

Dia 1, dimecres: El P. Abat, acompanyat de Fra Rafel Barruè, ha anat a Vila-real per veure l'exposició de quadres que aquest darrer ha fet al Museu de la Ciutat Casa de Polo i que ha durat del 6 al 28 de setembre. Es tracta d'uns quadres que Fra Rafel ha pintat a Poblet i que tenen com a tema comú: Silenci.

Dia 4, dissabte: El P. Prior Francesc Tulla ha celebrat avui el 50è aniversari de la seva ordenació sacerdotal i ha presidit la missa conventual.

També s'ha reunit el Patronat de l'Arxiu del President Tarradellas.

Dia 10, divendres: Han vingut els dies 8, 9 i 10 els alumnes del col·legi Cardenal Spínola de Barcelona amb els seus professors per celebrar el 50è aniversari del centre. Uns 500 alumnes, repartits en grups, han visitat el monestir, han celebrat l'eucaristia i han tingut una trobada, acompanyats pel P. Jesús M. Oliver, el P. Josep M. Recasens i el P. Francesc Martínez-Sòria.

Dia 16, dijous: El P. Abat i el Sr. Lluís Poca, guia del monestir, han marxat cap a Àustria i Alemanya per visitar diverses hostatgeries i botigues monàstiques i prendre idees per a la gestió de la nova hostatgeria externa del monestir.

Dia 22, dimecres: El P. Abat ha retornat del seu viatge en què ha visitat els monestirs cistercencs austríacs de Heiligenkreuz i Marienkron i l'alemany de Helfta.

Dia 28, dimarts: Ha vingut el P. Lluís Pérez, abat del monestir de Leyre, per passar uns dies a Poblet.

NECROLÒGICA

Les fortes calors de l'estiu passat van acabar amb la vida de Fra Joan Domènech i Molina, que ens va deixar per anar a la Casa del Pare a la matinada del 20 d'agost últim, festivitat de sant Bernat de Claravall. Havia nascut a Bocairrent (València) el 17 de juny de 1924. De jove net havia treballat en una fàbrica de mantes. Ben aviat, però, va venir a Poblet, on arribà el 17 de juliol de 1942. Va vestir l'hàbit -com es feia en aquell temps- de "postulant" el 24 de setembre de 1942. El de "novici" el 10 d'abril de 1944. La seva primera professió o de vots triennals fou el 20 de maig de 1945. La professió solemne va ser el 30 de maig de 1948, llavors en mans del prior Joan Rosavini, un dels restauradors de Poblet. La va fer com a germà llec o convers, fins que, després del Concili Vaticà II, es va integrar o passar a monjo el 6 de març de 1969. Molt entregat en totes les feines que li va tocar fer, sigui a l'hort, amb la cura de les abelles, o a la cuina, va ser sempre pietós, humil i servicial. Que reposi en pau!

LA RODA DELS DIES

En aquesta secció es complementa la crònica del monestir amb notícies dels esdeveniments singulars ocorreguts al cenobi pobletà o en relació amb els qui l'habiten. Sempre que ens sigui possible ho acompanyarem també amb informació gràfica ben comentada.

PROFESSIÓ SOLEMNE AL MONESTIR DE VALLBONA

"Que todo lo hallen en Tí, ya que te ama por encima de todo"
(Cf. Oración de Consagración)

La mañana del 1 de febrero del 2003 tuvo lugar mi profesión monástica -"solemne"- en este cenobio de la provincia de Lérida. Momento de gozo para la comunidad, que quisieron compartir numerosos familiares y amigos. En celebración tan

emotiva, la M. Abadesa Anna Mª Camprubí, me interrogó: "¿Quieres ser consagrada en presencia de todos nosotros y ser reconocida así en la Iglesia, como un signo de su unión con Jesucristo? Sí, quiero". Como ofrenda, me presentaba al altar. Esa Eucaristía constituía en sí el pacto que Dios hacía conmigo, y con toda la Comunidad de Sta. María de Vallbona, al aceptarme ("Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum..." RB 58,21).

Adela Baguer en uno de los momentos de su profesión solemne

Es la vida de monja: "Un deseo y una presencia" de Dios, que decía el P. Abad José Alegre en su homilía; y también agradecimiento y esperanza en su misericordia. "Concede Señor tu ayuda y protección a

esta hija que ante Tí se presenta. ¿Cómo podrá un ser de carne dominar el incentivo de la naturaleza, renunciar libremente al matrimonio y afrontar todo tipo de contrariedades, si Tú no iluminas su deseo, y no le avivas esta llama y la mantienes siempre encendida con tu poder?".

Siendo esta celebración una profesión de fe, contiene implícitamente una acción de gracias para los que han perseverado en su entrega. Que el Espíritu Santo vaya modelando, sobre todo en los más jóvenes, un corazón servicial, sencillo, puro y santo. "Que el Señor te revista del hombre nuevo, creado según Dios en justicia y santidad" -imposición de la cogulla-

Gran parte del ritual se refiere a renunciaciones, compromisos, promesas, que, en realidad, perfila esa senda de unión del monje con Dios: "Por el bautismo, has renunciado al pecado y vives para Dios..." "¿Estás dispuesta a no anteponer nada al amor de Jesucristo...?"; "Yo, ... ante Dios y todos sus santos, prometo mi estabilidad en esta comunidad, vivir como monja y obediencia según la Regla de San Benito..." -carta de profesión: RB 58,17-20-

Santa María Virgen, todos los ángeles y todos los santos, nos procuren su intercesión.

"Escucha, Señor, las oraciones de tu pueblo, y dirige tu mirada sobre tus hijos e hijas, que has llamado a la virginidad. Ayúdales a avanzar por el camino del Evangelio, de manera que deseando lo que te agrada, puedan cumplirlo de todo corazón". (adapt. conclusión letanías).

Adela Baguer Batalla

PROFESSIÓ SOLEMNE AL MONESTIR DE SANTA MARIA DE VALLDONZELLA

El dia 8 de febrer de 2003, a les 17 hores, la comunitat de Valldonzella es va vestir de festa amb motiu de la professió solemne de la germana Núria Illas.

Després d'una intensa preparació personal, la nova professa, que havia desitjat amb gran il·lusió que arribés aquest dia, va poder consagrar-se a Déu solemnement i passar així a formar part de la comunitat de Valldonzella.

Les germanes de la comunitat varen tenir molta cura amb els preparatius d'aquest dia per tal d'arribar a aconseguir un ambient agradable i festiu. La decoració de l'església va ser esplèndida, plena de bonics detalls. Les flors, els llums, la música i els cants van tenir el seu espai indicat i el seu moment precís. Els bancs dels fidels estaven ocupats per familiars, amigues, amics i religioses d'altres congregacions. Tothom estava disposat a seguir amb atenció la santa missa i l'acte de la professió solemne.

Va començar la cerimònia amb senzillesa i austeritat —característiques de l'esperit del Cister— en una atmosfera d'expressió solemne, emotiva i plena de sentit religiós, àdhuc de transcendència. Presidí la cerimònia el pare Josep M. Alegre, abat del monestir de Poblet, Pare immediat i president de la Congregació de la Corona d'Aragó. Van concelebrar el pare Edmon M. Garreta, Mn. Josep A.

La germana Núria Illas en un dels moments de la seva professió solemne a l'església del monestir de Santa Maria de Valldonzella (Barcelona).

Arenas, delegat episcopal per a la vida consagrada, amb quatre preveres més i un diaca, tots ben coneguts i amics de la comunitat.

En l'homília el p. Abat va ressaltar "la importància de voler seguir el camí que ens apropa a Déu per tal de poder gaudir de la seva unió i contacte fins a arribar a rebre el bes de l'Espòs". A continuació la professió i la missa. També hi assistiren la mare Presentació Muro, presidenta de la

federació i monges d'altres monestirs.

Volem comunicar aquí a tots els assistents que varen col·laborar en l'acte de la professió solemne, el nostre agraïment per la seva presència i companyia. Varen fer possible un dia joiós i solemne, tal com s'escau en aquestes ocasions tan importants com ho és l'entrega d'una persona a Déu per sempre.

Acabada la cerimònia, tota l'assemblea es va traslladar a una de les galeries del monestir, on hi havia preparat un refrigeri perquè tothom pogués fer un brindis alegre i festiu.

El comiat va ser ple d'esperança, amb sincers desitjos de retrobar-nos novament en una festa com la d'aquest dia.

Malgrat la manca de vocacions tots tenim la certesa que Déu continua cridant i convidant a seguir-lo de més aprop. Felicitats a la nova professa i a totes les germanes i germans que enguany han fet la seva professió solemne a la família monàstica. Ens unim a la seva joia i els desitgem una fidel perseverança i el bon ànim de voler tenir sempre la llàntia encesa.

Núria Illas

EXPOSICIÓ DE RAFEL BARRUÈ AL MUSEU CASA DE POLO DE VILA-REAL

Del 6 al 28 de setembre tingué lloc al Museu Casa de Polo de Vila-real una exposició d'obres realitzades per Rafel Barruè, monjo de Poblet. Aquesta exposició portava per títol "Silenci". És una invitació a la introspecció, a dirigir la mirada cap el jo més íntim. Del catàleg n'extreiem els mots següents de Rosalia Torrent: *El silenci, en l'imaginari occidental, va unit a la quietud i a l'assossec, a dies iguals i sensibles tocats pel signe de l'imperceptible. El silenci fuig de la paraula que tem transformar-se en soroll. Però el silenci és un element actiu en la comunicació humana. En la música hi ha silencis, en la pintura hi ha silencis. Les formes més poètiques d'expressió artística es nodreixen de silencis. (...) Rafa ha optat per parlar a través d'una pintura que traspua una alegria que en cap cas contradiu la calma i el silenci.*

Alguns dels quadres de Rafel Barruè on el monjo-artista intenta fixar plàsticament l'assossec i la joia del silenci interior.

VESTICIÓ D'HÀBITS DE NOVICIS

Fra Salvador Batet i Candela va néixer a Barcelona, tot i que sempre ha viscut a Igualada. Vingué a Poblet el diumenge 23 de febrer del 2003, acompanyat dels pares, de la germana i el mossèn de la parròquia, i inicià seguidament el seu "postulantat". La vestició de l'hàbit tingué lloc el 20 d'agost del 2003, festivitat de sant Bernat de Claravall, i inicià així el seu "noviciat" d'un any.

Fra José Antonio Peramos y Días nace el año 1977 en Salobreña, pueblo de unos 10.000 habitantes situado en

la costa de Granada. A los ocho años inicia sus estudios musicales. Reside durante tres años en Sevilla, donde comienza el estudio del órgano y realiza el COU (de letras) y las pruebas de Selectividad. Posteriormente se traslada a Tarragona y Barcelona, acabando los estudios necesarios para la obtención del título de profesor de grado de órgano. Vino a Poblet para probar la vida monástica el 20 de septiembre de 2002, e inició los seis meses de "postulantado"

el 9 de enero de 2003. El hábito de novicio lo vistió el 24 de junio de 2003, en la festividad de san Juan Bautista, comenzando así su año reglamentario de "noviciado".

PROFESSIÓ SOLEMNE A POBLET

Fra Josep Maria Cabañes i Vilar, nasqué al poble d'Artana (Castelló) el tres d'octubre del 1953. Vingué a Poblet, portat pel propi rector de la parròquia d'allà, el 2 de febrer del 1998, en la festivitat de la Presentació del Senyor, en què començà el seu "postulantat". Vestí l'hàbit de "novici" el 26 de juny del mateix 98, i va fer la primera professió o "juniorat", per tres anys, el 15 d'agost del 99, festivitat de l'Assumpta. I es vinculà definitivament amb la Comunitat de Poblet per la professió monàstica o solemne, en la mateixa festivitat de l'Assumpta del 2003.

CAPÍTOL DE LA CONGREGACIÓ

El monestir de Poblet forma part de la congregació monàstica i federal (així qualificada per l'autonomia de cada un dels seus monestirs) anomenada "Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó". Va ser creada pel papa Pau V, el dia 19 d'abril de 1616, pel "breu" *Pastoralis officii*. Quan van ser suprimits els monestirs masculins a Espanya durant el segle XIX, la Congregació va sobreviure en els monestirs de monges. I en restaurar-se Poblet l'any 1940, tot i l'existència "de dret" de la Congregació, se li va imposar la condició per reactivar l'exercici del seu funcionament que fossin dos els monestirs masculins que hi pertanyessin. Així ho va decretar el Definitori tingut al monestir de Stams entre els dies 6 i 9 de setembre de 1955. Aquesta condició es va confirmar en el propi monestir de Stams quan

s'hi va reunir el sínode de l'Orde entre el 14 i el 16 de juliol de 1987. S'hi va aprovar també l'autonomia del monestir de Solius ja que aquest havia aconseguit el nombre de professors solemnes requerits per les constitucions de l'orde (vuit) i el Prior. El P. Abat de Poblet esdevenia així President nat de la Congregació. Com a conseqüència d'això es van redactar unes "Constitucions" que van ser aprovades per les diferents comunitats i, finalment, per la Santa Seu (20 de juny de 1989, les dels monjos; i el 4 d'abril de 1990, les de les monges).

Formen part actualment de la Congregació els monestirs de monjos de Poblet i Solius i els de monges de Vallbona de les Monges, Casbas (Osca), Cadins (Girona) i Valldonzella (Barcelona). Les pròpies

constitucions de la Congregació estableixen (art. 113) que s'ha de celebrar cada tres anys un capítol ordinari al qual assisteixen, per dret propi, tots els superiors de la Congregació i uns "delegats" escollits per votació de cada comunitat. Enguany, per tant, tocava fer capítol ordinari de la Congregació. Aquest va tenir lloc a Poblet el dia 29 de maig de 2003.

En el capítol se sol llegir primerament una relació de cada monestir en què es fa un repàs dels darrers tres anys i es resumeixen les activitats materials i espiri-

Foto: BEDMAR.

Un moment de la celebració del Capítol de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó de la qual formen part els monestirs de Poblet, Solius, Vallbona, Valldonzella, Cadins i Casbas.

tuals dutes a terme. Un punt de coincidència de totes les relacions va ser el de la falta de vocacions (tema que serà tractat més endavant). Segonament es va fer un repàs del protocol, és a dir un resum de les coses aprovades en l'anterior capítol (2000). "Oficialment" es tracta de dos capítols, un de monjos i un de monges, encara que, "de fet" es tracti d'una sola reunió. Per això s'havia demanat que es reconeguéssin l'existència "de dret" d'un sol capítol ja que, a la pràctica, s'hi tractaven i aprovaven

les mateixes coses. En el mateix sentit es va demanar que en comptes d'haver-hi dues constitucions aprovades -una per als monjos i una altra per a les monges-, en el futur n'hi hagués només una.

Fra Xavier Guanter, a resultes del capítol de l'any 2000, havia fet un esborrany de redacció d'unes soles constitucions, redacció que el capítol ha fet seva. Tot això s'elevà a instàncies superiors (a l'Abat General de l'Orde i a la Santa Seu) primerament per a la seva viabilitat i en segon terme per a la seva aprovació.

Un altra tema que es va tractar en profunditat va ser la manca de vocacions. A propòsit d'això es va llegir una ponència que el pare Karl Wallner, de Heiligenkreuz (Àustria), havia llegit en el darrer sínode de l'Orde (2002) sobre "l'animació de les vocacions". Cal recordar aquí que la màxima autoritat de l'Orde és el Capítol General (reunió de tots els superiors i delegats). Aquesta reunió es té cada cinc anys. El Sínode de l'Orde és

Els superiors, superiores i delegats al Capítol de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó en la reunió tinguda el 29 de maig al monestir de Poblet.

la reunió restringida dels abats presidents. El Sínode es reuneix dues vegades entre dos Capítols Generals.

Retornant al tema de la manca de vocacions es va coincidir a considerar que les propostes que feia el pare Karl Wallner resultaven viables per als grans monestirs però que no semblaven ser factibles per als petits. Es creu que cal fer un esforç per viure en els nostres monestirs una vida monàstica autèntica. Cal que els joves d'avui hi percebin una vida en comunió, una comunitat oberta al diàleg i a la confiança mútua capaç de guarir les ferides que porten. El que es pot fer per fomentar les vocacions és, fonamentalment, ser autèntics signes rellevants davant del món, oberts a l'Esperit Sant.

Es van tractar també altres aspectes de la problemàtica de les vocacions així com petits detalls de l'ordre del dia que no es creu necessari precisar. I es va cloure el Capítol de la Congregació.

Francesc M. Tulla

JUBILEU SACERDOTAL DEL PARE F. TULLA i PUJOL, PRIOR DE POBLET

El dia 4 d'octubre darrer, el pare Francesc M. Tulla i Pujol, prior de Poblet, va celebrar els 50 anys de la seva ordenació sacerdotal (les de

boca i la seva veu a disposició d'Aquell (Crist) que les va pronunciar en el Cenacle i va voler que fossin repetides de generació en generació per tots els qui a l'Església participen ministerialment del seu sacerdocí. Aquí és on es veu reflectit i explica el que ha fet fins avui: ser la "boca" i la "veu" d'Aquell a qui ha representat.

Foto: Nèpce.

El P. Francesc M. Tulla i Pujol, prior del monestir de Poblet, el dia de la seva ordenació sacerdotal, ara fa cinquanta anys. A la segona fotografia el mateix prior presidint l'aucaristia el dia del seu jubileu.

monjo ja les havia celebrat l'any 2000). Va ser ordenat sacerdot a Poblet el 4 d'octubre de 1953 pel bisbe Cartaña que aleshores ho era de la diòcesi de Girona. En finalitzar la cerimònia, el mateix bisbe va conferir la confirmació al seu germà petit, Antoni, present en el Jubileu. No ha pretès altra cosa, al llarg de tots aquests anys que ser ministre d'una potestat que li ve de Crist. En dir: "Això és el meu cos", "Aquest és el calze de la meua sang", no ha fet altra cosa que posar la seva

Foto: BEDMAR.

SIGNATURA D'UN "CONVENI" AMB "LA CAIXA"

El dia 22 de maig de 2003, un dijous al matí, es va signar un "conveni" amb "La Caixa" per a la restauració d'un còdex del s.XIII, que l'entitat financava a través de la Fundació de l'Obra Social. Per part del monestir el va signar el pare Josep Alegre, abat, i per part de "La Caixa" fou en Robert Leporace, Delegat General a Tarragona. Van ser presents a la signatura: per part de l'Entitat, Núria Velasco, Cap de Comunicació de la "Fundació"; Assumpció Casañes, directora d'àrea; i Ramon Vendrell, director de la sucursal de l'Espluga de Francolí. I per part del monestir, hi van ser el pare Prior, Francesc M. Tulla, el pare Josep-Maria Recasens, administrador, i fra Xavier Guanter, bibliotecari.

I CURSET DE PERFECCIONAMENT DEL CANT GREGORIÀ

III CURSET D'INICIACIÓ AL CANT GREGORIÀ

Del 25 al 28 de juny passats, i, com de costum, uns dies abans de l'Assemblea anual de la Germandat de Poblet, tingué lloc el curs de cant gregorià en la seva tercera edició, sota la direcció del mateix professor de l'any passat, el dr. Luis Prensa Villegas. Aquest any els 25 alumnes inscrits es subdividiren en dos grups. El primer grup, tercer d'iniciació al cant gregorià, el formaren els qui assistien per primera

vegada als cursets, i el segon grup, primer curs de perfeccionament del cant gregorià, els restants alumnes que ja havien seguit els cursos anteriors.

En aquest tercer curs d'iniciació el dr. Luis Prensa féu una exposició del repertori litúrgico-musical de l'Església d'Occident: la història, la seva íntima relació amb la litúrgia, la tècnica (ritme, tempo, modes...), l'escriptura i notació, les estructures salmòdiques i les formes musicals, tots els elements necessaris per facilitar la comprensió i la pràctica de la lectura del cant gregorià. Els alumnes pogueren seguir amb atenció les didàctiques explicacions del dr. Prensa que, a més de posseir una llarga experiència en el cant gregorià,

Foto: Arxius Poblet.

Un moment del I curs de perfeccionament del cant gregorià a Poblet (27 i 28 de juny de 2003)

disposa d'uns recursos pedagògics que el fan més comprensible i agradable. Els proporciona un dossier teòrico-pràctic amb una gran quantitat de peces per interpretar així com amb els quadres imprescindibles de les notacions i pneumes.

El primer curs de perfeccionament del cant gregorià tractà sobre les distintes escoles de notació medieval, amb l'estudi dels primers manuscrits de melodies gregorianes molt anteriors a la notació quadrada dels nostres dies. Es tractà, doncs, d'un inici a la paleografia gregoriana, estudi que els components del curs saberen apreciar i perquè els va ajudar a comprendre també la importància de les notacions originals així com la comparació amb les diferents escoles gregorianes primitives: Sankt Gall, Laôn, Einsiedeln, i Metz.

Ambdós grups es reunien en una sessió del dia per cantar junts diferents peces gregorianes del dossier, i en l'eucaristia del dia de l'assemblea, formaren el cor que interpretà els cants litúrgics gregorians.

Així mateix, tal com l'any passat, el dr. Luis Prensa amb el seu grup de cant gregorià "Domus Aurea", interpretaren bellament l'escena de l'encontre de Jesús

amb els dos deixebles que anaven a Emaús. Aquesta escenificació gregoriana fou completada per un excel·lent concert de dues trompetes i orgue, a càrrec del "Trio Acrux". Ambdues interpretacions foren llargament ovacionades pel nombrós públic assistent, amb majoria de membres de la Germania de Poblet.

Com a cloenda d'aquesta exposició volem anunciar-los que pròximament sortirà a la venda un nou CD de Cant Gregorià interpretat pels monjos de Poblet i un grup d'amics. El CD portarà per títol *Venite, exsultemus Domino*, i constarà d'una sèrie de peces dels diferents temps litúrgics repartides al llarg d'un dia monàstic (matines, laudes, eucaristia, vespres i completes), amb la Salve Regina com a conclusió. Esperem

que sigui una aportació més a la que ja féu d'una manera tan competent la Comunitat de Poblet ara fa quaranta anys.

Josep Maria Recasens

REUNIÓ DEL PATRONAT DE POBLET

El dissabte, dia 26 de juliol del 2003, va tenir lloc la reunió plenària del Patronat del Monestir de Poblet. Va ser l'última reunió del patronat presidida per l'actual president de la Generalitat de Catalunya, molt honorable senyor Jordi Pujol i Soley. El pare prior del Monestir de Poblet, el P. Tulla, ens resumeix els aspectes més importants d'aquesta reunió destacant alguns dels aspectes que consten a la seva acta.

Obres realitzades i en curs

Ja en el número 2 de la revista *Poblet* (juliol del 2001), a les pàgines 13-15 es va donar notícia de la història del "Reial Patronat del Monestir de Poblet", i a les pàgines 10-12 s'oferí la "Ressenya-memoràndum" de l'anterior reunió plenària, haguda a Poblet mateix el dia 7 d'octubre de 2000.

Pel que fa a la reunió plenària del dia 26 de juliol d'enguany, la premsa es va fixar en les millores del conjunt monumental que més destacaven, com ho eren la finalització de les obres de l'hostatgeria monàstica (està prevista per a la tardor del 2004), l'acabament del Palau Nou de l'Abat (on es construirà l'Auditori o Sala de reunions, obra que entrarà dins la programació de l'Obra Social de les Caixes per al 2004), la xarxa contra incendis que tan cal al Monestir i la necessitat de la millora de la carretera que uneix el cap del municipi amb Poblet, carretera molt estreta que no permet el pas als autocars de línia que fan el servei regular. Les dues darreres obres estan previstes per a l'any vinent.

Es va fer un repàs de les obres que s'han fet els últims anys —i que s'havien planejat en la plenària de l'octubre del 2000— com ho són la instal·lació de paral·lamps, la canalització del barranc de sant

Foto: J. Betmar.

El P. Abat del monestir, Josep Alegre, en el moment de saludar i donar la benvinguda al president de la Generalitat, Jordi Pujol i Soley, que assistia per darrera vegada a la reunió del Patronat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet com a president de Catalunya.

Bernat, que transcorre per dins del recinte monàstic, l'accés al Palau Nou de l'Abat i la renovació de les línies elèctriques, que estaven en molt males condicions (l'obra és anterior i estava pendent de finançament, cosa que es va resoldre). Així mateix també es va esmentar el nou enllumenat ornamental i els nous serveis sanitaris públics.

Última reunió presidida per Jordi Pujol

Del que no es va fer ressò de la premsa —segurament perquè no ho sabia— era de la verdadera motivació de la convocatòria d'aquest Patronat: fer-la abans que el Molt Honorable Sr. Jordi Pujol deixés el càrrec, la pogués presidir i se li pogués agrair la tasca feta. El P. Abat, Josep Alegre, segons consta en l'acta, *exposa el seu agraïment al President per la seva tasca envers Poblet durant els vint-i-tres anys del seu mandat com a President de la Generalitat de Catalunya, especialment pel que fa a la conservació i restauració del Monestir. Demana que consti en acta aquest agraïment, al qual s'uneixen la resta dels membres del Patronat presents.*

També es va agrair la tasca desenvolupada pels anteriors tresorer (en Joan Vilà i Tintoré) i secretari que cessaven, i que també consta en acta. I es van nomenar els nous càrrecs: en Xavier Guinovart i Pujals, com a tresorer, i Octavi Vilà Mayo), com a secretari.

Nous projectes

Es va parlar d'adaptar el dormitori gran del monestir per fer-ne una ampliació de la biblioteca, obra ja projectada, i en fase de proves de càrrega. Pel que fa a la restauració del retaule de l'altar major, de Damià Forment, s'infor-mà dels estudis fets i del diagnòstic presentat i d'un tercer estudi encara no acabat. De tot plegat s'espera poder fixar les parts en perill de despreniment i les que no precisen d'una intervenció acurada.

A l'ordre del dia hi havia altres temes exposats, com fer un diagnòstic del claustre major que té problemes de filtracions i al qual fa molts anys que no

Foto: J. Belmar.

Detall de la reunió del Patronat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet. A la fotografia d'esquerra a dreta el P. Tulla, el president de la Germandat, senyor Mullerat, l'abat Josep Alegre i el bisbe de Tarragona, monsenyor Martínez Sistachs.

se li ha fet cap mena de manteniment, adaptar el monument per tal que el puguin visitar els minusvàlids i treure les barreres arquitectòniques. De tot plegat ja hi ha un projecte i s'està a l'espera de pressupost. Finalment el pare Abat va exposar la recent constitució de la "Fundació Poblet" per dur a terme activitats culturals.

Comiat del president Pujol

I finalitzats els assumptes contemplats, el president de la Generalitat, segons consta en acta, *"agraeix les paraules del P. Abat en la que és la darrera reunió del Patronat sota la seva presidència, manifestant que ell sempre ha tingut present el caràcter espiritual de Poblet, però que el Monestir transcendeix aquesta espiritualitat perquè té un significat molt concret per a Catalunya i la Corona d'Aragó. Demana al Patronat i a la Comunitat que tinguin sempre present aquest paper que enllaça amb la voluntat amb la qual els reis catalans fundaren el monestir, una voluntat política que altres persones com el president Tarradellas varen saber copsar. Destaca que Poblet té un paper superior al d'altres monestirs, com el de Santes Creus*

Foto: J. Bedmar.

Vista general de la reunió del Patronat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet presidit per Jordi Pujol el dia 26 de juliol de 2003.

o Sant Cugat, pel que té de símbol nacional de Catalunya". I fa constar també el President que ha estat sempre un plaer per a ell presidir el Patronat i que agraeix el tracte que sempre han rebut ell i el Govern de

Catalunya per part de la comunitat.

El P. Abat va agrair la presència dels representants dels Governos d'Aragó i de les Illes Balears, i sense més punts a tractar, el President va aixecar la sessió.

Foto: Arxíu Poblet.

El professor xilè Juan Echenique en un moment del cursset d'icones.

CURSET D'ICONES

Del 22 al 29 de juliol de 2003 va tenir lloc al nostre monestir un cursset d'icones. El cursset va córrer a càrrec del professor Juan Echenique, xilè però vinculat pel seu treball pictòric a la comarca del Priorat. El nombre de participants, 16 en total, era molt variat, entre monjos i monges, ermitanes i religiosos, capellans i laics; gairebé la meitat eren monjos de Poblet.

El cursset tingué un caràcter d'iniciació al coneixement de la iconografia oriental. Hi va haver una part teòrica d'aprenentatge de conceptes, així com una part més pràctica on els participants van poder gaudir del procés de realització esmerçat en la elaboració d'una icona pròpia.

Rafel Barrué

JARDINERIA

Els jardins de la Plaça Major del Monestir estaven un xic descurats, feia molt de temps que s'havien plantat de gespa i els cotxes els xafaven. Com a primera providència s'ha proveït a posar-hi una vorada que evités que els cotxes s'hi fiquessin; després s'han remogut les terres, s'han abonat i, finalment, s'ha replantat la gespa. L'any ha estat bo pel que fa a les pluges, de manera que ben aviat va sortir la gespa i ara els jardins fan la mar de goig.

Fotos: Arxíu Poblet.

LA NOVA HOSTATGERIA

La tan esperada hostatgeria, s'està construint al solar del que antigament era la Bosseria de Poblet i l'Hospital de Pobres medieval.

Després del buidat de runes i vells fonaments es van fer els nous fonaments, els encofradors i paletes han alçat parets i ja perfila el que serà. Després de moltes aturades les obres es van començar al mes d'octubre de 2002; l'empresa NECSO que les fa preveu acabar-les a la tardor de 2004. En seguiran després els complements.

L'ACCÈS AL PALAU NOU DE L'ABAT

La Diputació de Tarragona, a l'octubre de 1996, va fer una primera fase del vial que puja de la Plaça Major al Palau Nou de l'Abat consistent, a la pràctica, en solatges, buidada de terres, mur de contenció i plantació d'heura. L'empresa Teixidó-Rosell ha completat ara el que faltava: els contraforts a la paret vella que unia el Palau amb l'Església de Poblet, consolidació de la mateixa paret, sanejament de les humitats al mur sud de

l'edifici, la porta d'entrada i la posada de llambordins a tot el vial. L'obra s'ha completat amb els llums per a la nit i heura a l'altre mur. Aquesta segona fase es va començar a l'octubre del 2002 i s'ha acabat l'estiu del 2003.

EL BARRANC DE LA PENA

Als volts del 26 de febrer últim, ens va caure neu i va ploure de manera copiosa i insistent. A la vila veïna de Prades, per exemple, van amidar 142 lts/m², en unes quinze hores; al veí Vimbodí, eren 107 lts/m². I a Poblet mateix, en un parell de dies, foren 180 lts/m². Pel Barranc de sant Bernat baixaven 2'836 m³ d'aigua per segon, amidats al sobreixidor de la presa del Tarantí, al mateix barranc. Va ser la "prova de foc" de tota la canalització que s'havia fet: era el moment de comprovar-ne l'eficàcia. En general va aguantar bé l'empenta, excepte en una corba, on es van desplomar uns quants gabions. Es van reparar de seguida i la instal·lació ha tornat a quedar perfecta.

AMPLIACIÓ DE L'ENLLUMENAT PÚBLIC (part forana)

En el número anterior d'aquesta revista (a la pàg. 50) es va informar de la inauguració de l'enllumenat ornamental de les muralles de Poblet, patrocinat per la "Fundació Endesa". Es va aprofitar

Fotos: Arxiu Poblet.

l'avinentesa de la presència dels dirigents d'Endesa per a proposar-los el finançament de la segona part d'aquest enllumenat, o sigui des de la Porta Daurada enfora. Ho van acceptar i en aquests dies s'està acabant la instal·lació. Són els trams des de la Porta Daurada fins a la Torre del Rellotge (la porta d'entrada a Poblet), i d'aquesta, per la dreta, fins a la parada de l'autobús, i per l'esquerra, fins a l'aparcament d'autos. S'ha fet servir un tipus de farola noruega molt bonica per tot el seu recorregut, amb uns focus per la Torre del Rellotge, la Capella de sant Jordi, i la Creu de terme de la plaça forània, de color groc, i la resta -els fanals- de llum blanca. El cost total és de 95.173,03 euros.

RESSENYES

Valentí Gual Vilà: Justícia i Terra. La documentació de l'Arxiu de Poblet (Armari II). Cossetània Edicions. Valls 2003, 944 pàgs.

Aquest estiu el professor de la Universitat de Barcelona i alcalde de Rocafort de Queralt ens ofereix un nou llibre, voluminós per cert, i que esdevindrà una eina molt útil per als estudiosos de les ciències socials. Es tracta de l'inventari d'una part d'un fons documental que desgraciadament es troba dispers i exiliat en la seva major part fora del lloc d'origen; ens referim a l'arxiu patrimonial del monestir de Santa Maria de Poblet.

En les prop de mil pàgines de l'obra, Gual descriu la documentació que es conserva a l'armari II de l'arxiu de Poblet (distribuïda en 36 calaixos). És la part corresponent als processos criminals, és a dir, els delictes contra les persones i propietats. Els papers són el resultat de l'actuació de la justícia baronial, una competència senyorial del cenobi en els seus territoris que s'escampaven arreu de Catalunya: la Conca, la Segarra, l'Urgell, l'Alt Camp, les Garrigues i la Noguera.

En total es relacionen prop de 600 processos, més de la meitat dels quals daten dels segles XVI i XVII. Dins les sentències destaca l'última pena, la de mort; entre els anys 1469 i el 1685 se'n dicten vint, executades de la forma habitual, la forca, excepte en un cas, en què l'inculpat és degollat.

El qui vulgui seguir les pistes de cada causa podrà aprofundir en temes tan apassionants com el bandolerisme, la història de les mentalitats, la violència en el camp (robatoris i assassinats), la vinguda de gascons, del sud de França i de l'Occitània. També s'hi poden estudiar el paper de la dona en una societat desigual,

els marginats, l'aprofitament dels recursos naturals com el bosc, les pastures o l'aigua, fonts de riquesa però limitades; sense oblidar la pressió per recaptar la renda senyorial (delmes), la defensa de drets municipals, la repoblació de pobles abandonats, els efectes de les guerres, en especial la dels Segadors i la de Successió.

No es tracta d'un llibre d'història, sinó d'un llibre per a fer història, tal com són

els instruments de descripció dels arxius; ara bé, la seva atenta lectura ens transporta a unes altres èpoques, a les vivències quotidianes, a la vida i a la mort, talment com un noticiari actual, que explica les desgràcies i les coses més terribles que l'home pot arribar a cometre, una mostra de la poca evolució en alguns aspectes, tot i la distància cronològica.

Josep M.T. Grau

Josep Pla: Guia fonamentada i popular del monestir de Poblet. Publicacions de l'Abadia de Poblet, 1980, 1988.

La primera edició d'aquesta guia era de 600 exemplars que foren tots ells autografiats i signats per l'autor amb les següents frases que expressen el sentiment íntim de Pla respecte al monestir: *"Poblet! Ni orgull, ni vanitat, ni fatxenderia! El bon sentit, l'elegància perfecta, la sinceritat permanent! Callar gairebé sempre! La mesura en tot temps!"*.

Per invitació del pare abat de Poblet, Pla estigué una llarga temporada en el clos del monestir, recorregué les seves dependències i gaudí del so dels ocells, dels càntics del monjos del perfum de les flors i de les branques dels xiprers.

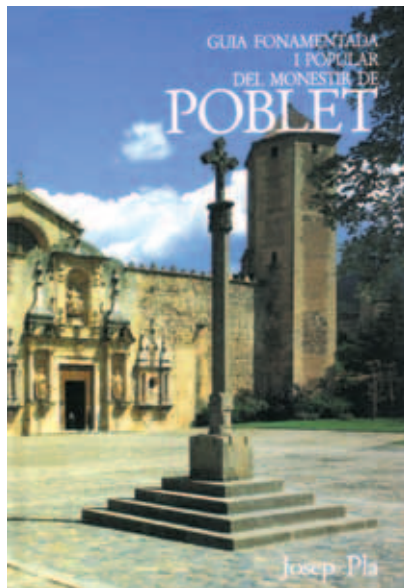
Quan Pla va escriure el text era un home gran, en plena maduresa intel·lectual, fet que li permet mostrar tota la seva sensibilitat i la capacitat d'assumir el que Poblet representa en la història de l'art, l'arquitectura monàstica i la manera de ser dels monjos del Cister.

Com és habitual en ell, Pla escriu de manera directa, incisiva i, segons com, esbojarrada, però sempre amb saviesa i coneixement de causa. És magistral, per exemple, la comparació que estableix entre els monestirs de l'Escorial i Poblet, la

descripció de la remor de l'aigua en el brollador del claustre, l'aspecte de sobrietat total de l'església major, la immensitat desproporcionada de la Sagristia Nova o la majestat del grandios cimbori, peces arquitectòniques que foren restaurades entre la primera i la segona edició de la Guia. Llegir el text de Josep Pla fa molt més entenedora la quietud i la majestat del monestir i la relació permanent i fecunda entre les pedres, els daurats carreus dels edificis i la vida de la comunitat, l'activitat permanent dels monjos i les cerimònies litúrgiques, el cant gregorià i el so de les campanes. Un harmoniós conjunt entre

el cel i la terra.

Joan Bassegoda

ESPAI SAGRAT

Déu es va revelant en la Història i a cada època suscita carismes diversos. Ara som de ple en una etapa que viu la revolució de les noves tecnologies de la informació. Aquestes tecnologies no són per elles mateixes ni bones ni dolentes. Dependrà de l'ús que en fem. Déu també hi és present i, si ho volem, també ens hi podem fer el trobadís a través de la pantalla del nostre ordinador, bé sigui per obtenir informació de la seva obra en el món, bé sigui, com és el cas del comentari d'avui, per pregar. Ens en parla Cristòfol-A. Trepal, professor de Didàctica de les Ciències Socials a la universitat de Barcelona.

Pregar? No tinc temps...

"No tinc temps", heus ací una afirmació que sentim sovint quan algú expressa algun desig o ens manifesta el gust per una afecció que no pot practicar. El temps ha esdevingut fins i tot un valor comptable que es carrega en minuts, en reparacions i en tot tipus de serveis. Realment no es va errar qui va dir que el temps era or. I el que és pitjor: el temps personal ja és un bé escàs. La seva manca ens afeixuga. ¿Qui, avui dia, no se sent sovint "estressat", la malaltia comuna de moda? I, és clar!, sovint també, els cristians diem que no tenim temps de pregar; és a dir, no tenim un temps només per a Déu.

D'altra banda hauríem de ser conscients que la pregària, com a respiració de l'ànima, és un aliment bàsic per tal que l'Esperit mantingui en el nostre esguard la percepció del món des d'una òptica de fe. És la nostra Fe la que ens diu ben clar que de la participació en els sagraments i de la pregària obtenim de Déu la força necessària per ser actius en el servei d'aquesta mateixa fe. I han estat precisament els "contemplatius en acció", com deia Sant Ignasi que havien de ser els jesuïtes, els qui ens ofereixen l'oportunitat de pregar durant deu minuts davant l'ordinador, fent una breu interrupció del treball, al final de la jornada o abans de començar-la. Per a aquells

i aquelles que no tenim temps. És el web "Espai sagrat": <http://www.jesuit.ie/espaisagrat/>. Cada dia la renoven.

Història i objectius

La idea la va tenir el *Jesuit Communication Centre* d'Irlanda l'any 1999. Des del mes maig del 2002 els jesuïtes de Catalunya n'ofereixen la versió en català. Sota el nom d'Espai Sagrat ens proposen un espai de pregària guiada a través d'internet. Pot ser que al principi això de pregar amb l'ordinador al davant pugui semblar estrany. O fins i tot difícil i poc profund. Tal i com afirmen els mateixos jesuïtes, l'experiència ha demostrat que l'ordinador pot ser un bon instrument si ens anem convenent que Déu està més enllà d'uns llocs especials i que és a tot arreu on hi ha una dona o un home en recerca sincera. L'oficina, l'habitació de

casa, un cafè d'internet... són llocs que es poden convertir en "sagrats" si som capaços de donar a Déu una mica del nostre temps.

La pregària cibernètica

El web ens proposa, a tall de guia de la pregària, sis moments: presència de Déu,

Foto: CRAV. Universitat de Barcelona.

Una persona interromp la seva feina quotidiana per dedicar deu minuts a la pregària aprofitant el web "Espai Sagrat"

llibertat, prenc consciència, la Paraula, conversa i conclusió. En cadascun d'aquests moments es pot clicar una "Guia de pregària" per tenir una explicació més detallada i orientar-nos millor. Així, per exemple, en el moment inicial "presència de Déu" la guia conté una sèrie de consells redactats per les monges clarisses de Santa Clara de Manacor. A "prenc consciència"

se'ns invita a situar el moment de la pregària en el nostre context dels darrers moments o dies; a "la Paraula" se'ns ofereix un text de l'evangeli a partir del qual se'ns proposa una pregunta: ¿què m'estàs dient Senyor? Per a aquells o aquelles que tinguin més temps hi ha la possibilitat de llegir-ne un comentari. Finalment, a la conversa se'ns proposa que entrem, a propòsit de la lectura bíblica, en diàleg personal amb Jesús.

Amén

Quan a la conclusió cliquem l'amén final, el web ens porta a la pàgina de comiat. Allí hi tenim diverses informacions d'interès. Hi trobareu un arxiu de pregàries per a joves, homilies del diumenge redactades per la comunitat de l'església del Sagrat Cor de Barcelona i enllaços a diverses obres de la Companyia de Jesús; també l'oportunitat d'entrar en contacte a través del correu electrònic amb els responsables del web.

Des del 1999 més de set milions i mig de persones han visitat Espai Sagrat i, probablement, pocs o molts, alguns hi hauran pregat. ¿Per què no t'hi afegeixes?

Cristòfol-A. Trepal

